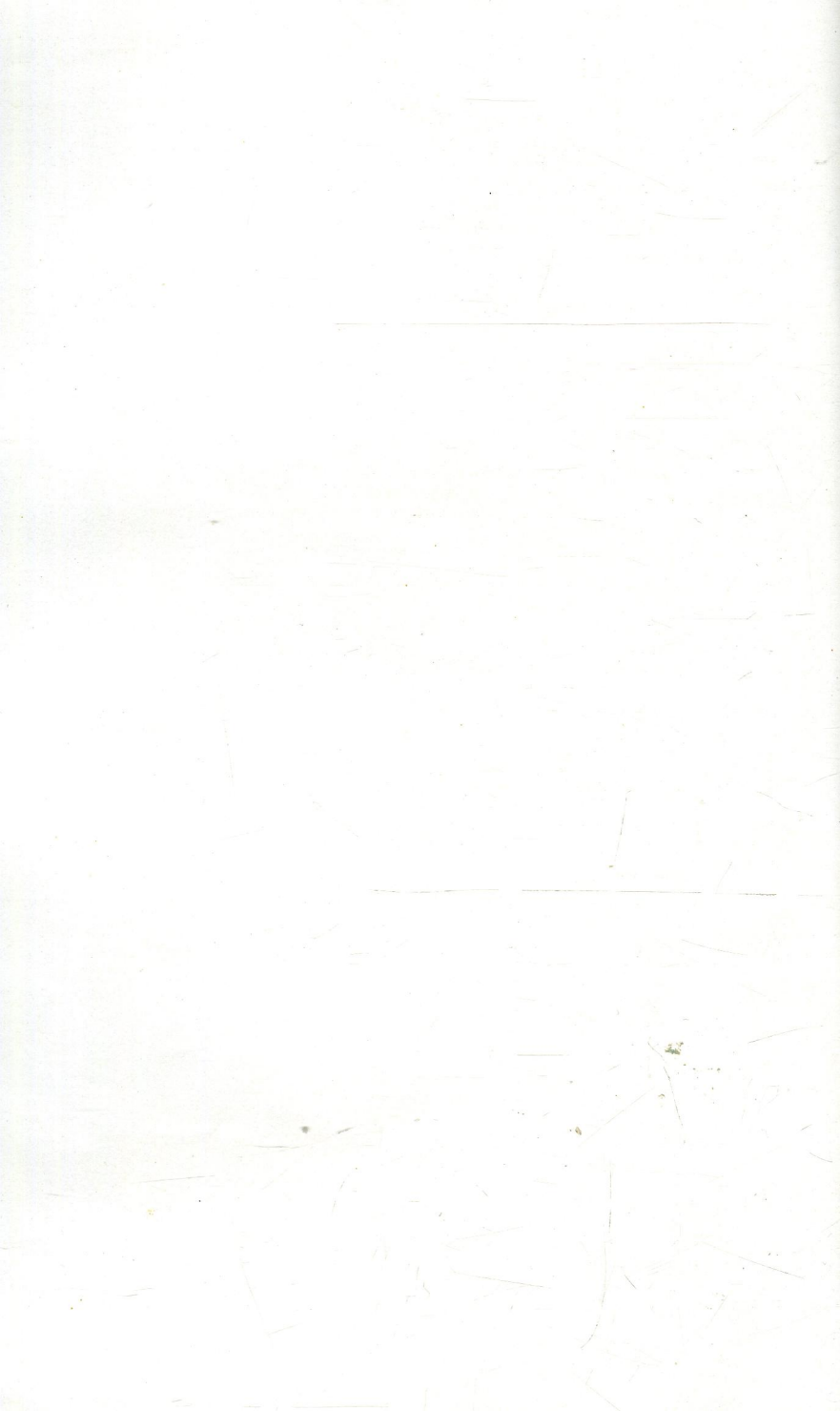

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

В И Д А Ї

35767

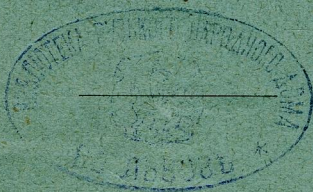
ІСТОРИЧНО-ФІЛСОСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

Т. XI.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

III.

У ЛЬВОВІ, 1925.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

35764

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ТОМ XI.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

В И Д А Ї

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

Т. XI.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

III.

У ЛЬВОВІ, 1925.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

МАТЕРІЯЛИ

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

ТЕКСТИ Й ЗАМІТКИ

ВИДАВ

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

III.

У ЛЬВОВІ, 1925.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

III

П-10007/
41

МАТЕРІАЛИ
ф. № 297

ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІСНУ

ТЕКСТИ І ЗАМІТКИ

ВСТУП

ІНТРОДУКЦІЯ

III

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ П 1570280

РІДКІСНА КНИГА

Число духовних вірш, яких автори звісні, мале в порівнанню з числом таких вірш, що їх авторство ледви чи й вдасться коли дослідити. Декілька акростихових вірш, знайдених головню вже по зложенню відповідних розділів „Матеріалів“, подані далі по духовних віршах місцевого характеру. З інших духовних вірш вибираю ось тут тільки сї, що замітні або сильнішою течією народньої мови та складу або являють ся цікавими причинками для якогось літературного напрямку. З огляду на значну поправність текстів, досить рідку в найстарших співаниках, подаю також недруковані духовні вірші з співаника, описаного під № 1. До них додано кілька текстів з співаника колекції А. Петрушевича ч. 233 з сеї самої причини, а з співаників № 5 і 15 з огляду на се, що вони являють ся приватною власністю.

Значно рідші, хоч без порівнання цінніші, по рукописних старих співаниках світські вірші і пісні. Штучне й народне змішане тут, стоїть поруч себе, зближене одначе до себе не тільки правописом, але й не рідко змаганням і мову народньої пісні хоч позірно не дуже віддалити від мови штучних вірш (прим. окінчення ть в 3 ос. одн. теп. ч.). Поданий по духовних віршах ряд світських вірш і пісень се частина сього репертуару, яким жили українські півінтелігентні і інтелігентні верстви не тільки перед народженням нової української літератури, але й ще довго потім; а й нині ще в предметом розривки.

А являють ся вони не тільки документами нашого культурного життя з загального погляду, але й спеціально подають матеріал для характеристики часу й обставин народження нової української літератури в російській і австрійській Україні. Є тут і вірші на тему „Москаля Чарівника“ Ів. Котляревського в й віршеві і пісенні виливи сирітської неволі, житєвого безталання, забійчого суму й розпуки, що мають аналогію у поетичнім дорібку Маркіяна Шашкевича. Дають також старі співаники матеріал для вдумчивого реформатора українського правопису. Подаю на разі тексти, а дослідюви їх у звязи з народженням нової літератури, її манєрами й характером, маю надію присвятити окрему розвідку, призбиравши багатший матеріал для неї.

1. Чалъма Христу Распятому Заръваницька.¹⁾

1 Златокованіе труби, днес вострубѣте,
Распятому Христу Царю пѣснь принесѣте.

Во польской коронѣ сіяетъ,
Чуда велія изъявляетъ

5 У Заръваници.

Радостъ нынѣ исп(ущайте), розніе гласы,
Воспѣвайте, вси людіе, соленне²⁾ гласи,

Назарета визнавайте,
Над Стрипою тамъ витайте

10 Пана своего.

Орѣванъ чудне возглашаетъ въ повѣтъ земномъ,
Просвѣщаетъ, въздоравлиетъ въ мѣстечку маломъ,
З розънихъ краевъ притѣкаютъ,
Вре(д)нихъ всюду очищаетъ

15 З милости его.

Грай, цѣвѣнице духовъная, въ славной коронѣ
Христу Богу распятому на крестномъ тронѣ.

Вѣрнихъ въ Сіонъ (приз)иваетъ,
Давидъ въ гусли ударяетъ,

20 Въ прекрасномъ свѣтѣ.

Арѣфи, свѣту голосѣте днѣвніе тайни
Во вѣся струни и музыки, присѣвѣйте, страни,

Умиленно возиграйте,
Со аггели воспѣвайте

25 Чудо преславно.

Трисвятое³⁾ древо райское квѣтънетъ во славѣ
Насажждено на мѣстѣ тамъ Адама главѣ,

Море води освящаетъ,
Глави зміевъ сокрушаетъ

30 И вѣсю ихъ силу.

¹⁾ Перших шість строф з № 3 (786—81а), дальші з № 1 (1а—2а).

²⁾ В рукоп. сомѣненне.

³⁾ В рукоп. Трисвятую.

- Израилю крестомъ Мѳей воды раздѣли,
Презъ глубины проходили, гласъ высотъ мѣли.
Фараона потопляетъ,
Войска его погружаетъ
35 И всю ихъ силу.¹⁾
- Над Стрипою являетъ ся Царъ Назарейскій,
В Зарваници всего свѣта Царъ Іудейскій
Чуда с небесъ посылаетъ,
Враговъ темныхъ проганяетъ,
40 Панство ихъ крушить.
- Агнецъ Божій тамъ сіяетъ, истинна радость,
Просвѣщаетъ всѣхъ вѣрныхъ явне во сладость.
Открываетъ таемници
В подломъ мѣстѣ Зарваници
45 Его славящимъ.
- Ψалмы Царя прославляйте во Троици равна,
Хоры аггелъ, восклицайте, звыклост то давна.
Вылялъ за нас кровь святую,
Побѣди смерть проклятую
50 И вѣчность ея.
- Аггели ся ужасають, славы видяще,
Крыль лица закрываютъ, в небѣ гласяще.
Патріарси воспѣвають,
С плачемъ на крестъ возирають,
55 Сердцемъ палають.
- Людемъ твоимъ подай силу во мирѣ жити,
Не допускай еретикомъ вѣру хулити,
Святый Боже милостивый,
Услыши гласъ жалосливый,
60 Кролю правдивый.

¹⁾ З дальшихъ строфъ тексту М 3 подаю тільки відміни: 31—35. vacant. 37. свѣта Кроль. 40. Пекло ихъ. 42. И всѣхъ вѣрныхъ призываетъ явно во славѣ. 43—45. vacant. 46. Цара прославляйте. 47. звыклость южъ давна. 49. Побѣдилъ. 50. его. 52. Крыли лица закрываху, къ себѣ гласяще. 54. Со плачемъ... възирають. 56. своимъ... во вѣрѣ. 57. геретиковъ вѣру хранити. 58. Боже святій. 62. Сохрани насъ въ тяжкихъ скорбехъ и тяжкой

Мысли наша вся просвѣти и сердца тайны,
Заступай насъ в скорбехъ тяжкихъ и всякой брани.

Змилуйся, Пане, над нами,

Упадаемъ со слезами

65

У Зарваниця.

Агаряновъ в прахъ сокруши и всю ихъ силу,

Сохрани всѣхъ в тяжкихъ бранех, прійми под крылу.

Мы тя будемъ выхваляти,

Імя твое прославляти

70

На вѣки вѣкомъ.

2. Пѣснь сладчайшему Ісусу.¹⁾

1 З емфровъ горныхъ Богъ ся являетъ,

У Зарваници чуды сіяетъ;

Ликуетъ миръ весъ, весъ, весъ,

Трепещетъ адъ днесъ, днесъ, днесъ.

5 Мы вѣрне припадѣмъ,

Христу ся поклонѣмъ

Всеи равно, вси, всеи равно, вси.

Адамъ пред часы видѣвъ на крестѣ

Христа распята на древѣ райстѣ;

10 Во снѣ зряще тамъ, тамъ, тамъ,

Пророковалъ самъ, самъ, самъ.

Мы вѣрне прип.

войни. 63. надъ нами, Пане. 65. Под ноги твои. 66. Агарановъ.
67. Сохрани насъ... скорбехъ...

Відміни тексту співаника Ів. Пашковського (54а—55а) такі:
1. Златомъ кованни. 2. Предвѣчному Цесарови пѣснь. 3. В пол-
ской. 4. велии дѣлаетъ. 5. Людѣмъ у.. 6. Милость нивѣ испол-
нися в позние часы. 8. Назария. 11. чудний изявися. 14. Вредни
вси ся очищаютъ. 19. в гусли виграваеъ. 20. тронѣ. 21. голосние.
22. Со вся струни. 23. Умилно вси вигравайте. 25. Чуда преславна.
27. Посаженно на мѣстѣ томъ. 29. змиемъ. 31—35. vasant. 37.
свѣта Кроль. 40. их панство. 41. истинная. 42. И всѣхъ вѣрнихъ
призываетъ. 44. градѣ. 45. Яко (sic) хвалящихъ. 46. Цара. 48. По-
бѣдилъ. 51. Ангелскии ся хори ужасаютъ. 52. Крили. 53. Па-
триярхи. 54. до него волають.

¹⁾ № 1 (606—63а). В співаніку Пашковського має назву
„Пѣснь Зарваницка“. Відміни сього тексту (526, 53а) такі:
1. являетъ. 4. Трепечетъ. 5. вѣрно. 8. видѣ. 10. зраще. 15. Воє-

- Роды земніи, соберѣтєся,
У Зарваници веселѣтєся;
15 Возвышаетъ Богъ, Богъ, Богъ
Христіанскій рогъ, рогъ, рогъ.
Мы вѣрне припадѣмъ.
- Вышніе силы, здѣ приступѣте,
Въ мѣстечку маломъ сіе видите:
20 Цвѣтетъ райскій цвѣтъ, цвѣтъ, цвѣтъ,
Веселитъ ся свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ.
Мы вѣрне припадѣмъ.
- Агнецъ предвѣчный во мнръ посланный
З милости ко намъ восталъ закланный.
25 Созываетъ людъ, людъ, людъ,
Показуетъ чудъ, чудъ, чудъ.
Мы вѣрне припад.
- Надъ Стрипою аримъ градъ Зарваницу
В королевствѣ полскомъ аки орлицу,
30 Над водами гласъ, гласъ, гласъ,
Богъ взываетъ нас, нас, нас.
Мы вѣрне припад.
- И здѣ Подгайци соленне нынѣ
В щасливой з миромъ грядутъ годинѣ.
35 Изливаетъ водъ, водъ, водъ,
Намъ великій входъ, вход, вход.
Мы вѣрне.
- Царю, избави насъ гладу и войны,
Огня, повѣтра, даждъ часъ спокойный.
40 Веселитъ ся градъ, градъ, градъ,
Уступаетъ гладъ, глад, глад.
Мы вѣрне припад.
- К тебѣ грядущихъ молбы услыши,
Правовѣрныя царя утѣши.

вишаетъ. 18. Вишня. 20. Квѣтнетъ. 23. Ангелъ предъ часи... посланный. 24. З милости его ко намъ востанный. 28. Зарваници. 29. аки царици. 34. гладу години. 36. Насъ веселитъ входъ. 38. Царю, избави. 39. Огня и повѣтра. 43. грядущихъ молбу. 44. цари утиши. На 46 стр. уриваетъ ся текст.

45 Августъ в Полщи царъ, царъ, царъ
Проситъ о той даръ, даръ, даръ.
Мы вѣрне.

Архиереи руцѣ износятъ,
Гласы от сердца слезне приносятъ.

50 Солнце, мѣсяцъ, свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ
Просятъ многихъ лѣтъ, лѣтъ, лѣтъ.
Мы вѣрне припад.

Явился во снѣ крестъ Костантину,
Звитяжество далесъ ты, Божій Сыну,
55 Вручился го в мечъ, в мечъ, в мечъ,
Прогналъ враговъ пречъ, пречъ, пречъ.
Мы вѣрне припад.

Ѧалмы и пѣснми крестъ восхваляймо,
На немъ Распиту хвалу воздаймо.
60 Идетъ в небо гласъ, гласъ, гласъ :
Крестъ заступитъ насъ, насъ, нас.
Мы вѣрне прип.

Арфы з гуслами, днесъ ударяйте,
Трубы, се свѣту оголошайте.
65 Ты, Давиде, грай, грай, грай,
Идутъ люде в рай, в рай, в рай.
Мы вѣрне прип.

Людіе тебѣ днесъ ся кланяютъ,
У Зарваници поклонъ отдаютъ,
70 Приходяше днесъ, днесъ, днесъ ;
Взираетъ миръ весъ, вес, вес.
Мы вѣрне прип.

Моляще всегда во дни и в нощи,
Полскому кролю подай помощи,

Текст сеї вірші в співанику Б. Н. Т. ім. Ш. ч. 367, стор. 159—161 має заголовок „Пѣснь о чудовиномъ образѣ Зарваницкомъ“ і такі відміни: 5. вѣрно (постійно). 7. равне (в обох разях). 8. видѣ. 20. Квитнет. 23. превѣчній. 24. для нас естес закланій. 33. поган'цѣ (sic). 34. с миром. 36. Намъ щасливый. 38. збави. 40. Веселый то. 41. Уступуетъ. 50. Слонце. 53. Явилсяъ. 54. Звитяство далес. 55. Вругалесъ (sic). 58. Ѧал'мы и пѣсн'ми крестъ восхва-

75 Крестъ за сцентрумъ даждъ, даждъ, даждъ
От вшелякихъ враждъ, враждъ, вражд.
Мы вѣрне.

Абы Агаряномъ сокрушилъ главы,
Вѣрному вручилъ скиптры в державы.

80 З wysokości страхъ, страхъ, страхъ,
Врагъ сокруши в прахъ, в прахъ, в прахъ.
Мы вѣрне припадѣмъ,
Христу ся поклонѣмъ
Вси равно, вси, вси равно, вси.

Ся вірша, без сумніву галицького походження, дістала ся в ввиривках на Угорщину й дала причину дрови Франкови до несправедливого здогаду, що „пісня зложена ще при кінці XVII в. під вражінням турецьких нападів на Угорщину“.¹⁾ Що Зарваницька псалма здобула собі популярність на Угорщині, доказем сього й се, що в найповнішій на Угорщині збірнику духовних вірш „Пісеннику“ є також текст сеї псалми о 10 строфах.

3. Піснь Зарваницька Пресвятой Богородици.²⁾

Мире окрестніє странни, сія в себѣ внемли,
Яже сіяєть Богъ в чудахъ на земли,
(Дѣвици) В мѣстечку Зарваници
Сынъ Маріа Дѣвици,
Царъ слави.

Егда нѣсть мощно сія намъ изрещи
Богомъ дѣмая преславніє вещи,
Токмо вси припадѣмо,
На колѣна впадѣмо,
Вѣрніє.

Даръ пребогатій на земли явися,
Врачъ бо духовній всюду прославися,

лѣмо. 59. славу дадѣмо. 68. к тебѣ. 74. Кролю (імярекъ). 79. Вѣрному царю скиптра. 80. С wysokości.

¹⁾ Др. Ів. Франко, Карпаторуське письменство, ст. 111.

²⁾ № 3 (566—576).

Темнихъ, хромихъ влѣчаетъ,
Демоновъ проганяетъ
Отъ человѣкъ.

Земле, отъ нынѣ трепетна вся буди,
Понеже насыщена еси блюди;
Кончина приближися,
Чистая Панна прослезися
За весь миръ.

Истинно токи слези изливаетъ,
Цара распята за грѣшнихъ благаетъ,
Чудесно сияюще,
Ко Сину взирающе
Распяху.

Царице, вѣрнимъ еси заступнице,
Славою почтенна отъ Бога Отца,
Просимъ тя, чистая Панно,
Не дай насъ Агаряномъ
Во область.

Когда приспѣетъ смертная тривога,
Будь и в день судный причина до Бога,
Не забудь ты молящихъ,
Имя твое славящихъ
Въ Зарваници.

Избави насъ, Панно, отъ лѣвня странни,
Да не поперутъ демони ногами,
Даждь одесную стати,
Поклонъ тебѣ отдати
Въ Сионѣ.

4. Пѣснь Зарваницка на подобенъ Источ.¹⁾

Кто яко Богъ Избавитель,
Царь царемъ, всѣхъ Спаситель,
Со Отцемъ и Духомъ сущимъ и владѣющимъ по предвѣчному
С преспѣвшему уже лѣту смиревъ преиде к сему свѣту, [совѣту]
Преклонивъ небеса насъ ради.

¹⁾ Б. Н. Т. Ш. 370, 56а—57а.

О сладчайший, предражайший,

Над вся вѣки височайший

Всѣхъ силъ Творецъ воплотися и родися, бистъ человекъ совер-

Да миръ отъ ада пожрений паки будетъ избавленій [шений,

Кровью твоею, Царю.

Милостивій, незлобивій

Агнецъ Божій крестъ носивий,

Отъ иудей Богъ попрося и распяся, что зра слонце помрачися,

Луна во кровь спреложися и миръ зѣлнѣ измѣнися,

Ридая: уви мнѣ, мой свѣте.

Но вечеръ плачъ вод(во)рися,

Заутра радостъ явися.

Воскрѣ(ъ)сѣ, взыде во славѣ на небеса явѣ, остави здѣ имя

Вся царствія изобилно, да знаемъ ей неомилно, [силно,

Поюще: святъ, святъ, святъ Богъ нашъ.

Возмѣтъ врата, роди свѣта,

Стрѣчайте входъ здѣ Распята.

Трубнимъ гласомъ восхвалѣте, вси градѣте на Голгофту в семъ

Лобзати Христа на тронѣ, на Аврамло(ло)мъ лону. [Снонѣ

Устроить по смерти всѣхъ насъ.

Святыхъ лики в Зарваници

И домъ пресвѣтлой Царицы.

Здѣ и Сынъ Божій царствуетъ, ся болѣзнуеть, во вѣрѣ насъ

Да пребудемъ уповаю, прияхъ в небѣ вся благая, [утверждая,

Во вѣки хваляще Бога.

5. Пѣснь Пресвятой Богородици Буцневской.¹⁾

1 Со горныхъ высотъ предста должнымъ

Благодать изобилна болнымъ,

Являема в Буцневѣ

Отъ Пресвѣтлой Маріи

5

Царицы.

Приемлетъ богатые дары

Человѣческій родъ и всякія твари;

¹⁾ Текстъ в № 1 (19а—20б), заголовокъ і відміни в № 25 (12а—13а): 2. изобилно. 4. Отъ Пречистой. 6. богатія. 11. Очевѣ

- Вредни здрави зостають,
Чест и хвалу воздають
10 Дѣвици.
- Очесь вси лишини зрятъ нынѣ,
Во нуждахъ и смертной годянѣ.
Суще, радость приѣмлють,
Сердцемъ и усты глаголють:
15 Радуйся.
- Дѣво, всѣмъ скоро помощнице,
Зовущимъ тепла заступнице,
Яко в горнемъ Сіонѣ
Сѣдящая на тронѣ
20 Красуйся.
- Гладъ тяжкій, супостатъ мечъ острый
Отврати, Сына гнѣвъ укроти,
Призри на христіянны,
Низложи бесурманы
25 Гордыя.
- Агаряномъ сокрушати главы,
Вѣрнымъ даждь скиптро во державы,
Всѣмъ бо можешъ владѣти,
Даждь побѣды видѣти
30 Новыя.
- Елика хоцемъ получитьи,
У Бога можешъ упросити.
Хваляще имя твое
Паче солнца свѣтлое
35 В Буцневѣ.
- Царице, радостне зриаемъ
На образъ и слезне волаемъ:
Пути наша исправи,
В рай сладости призови
40 К себѣ.

вси лишени зрат. 16. скорая. 17. теплая. 19. Сидящая. 21. тяж-
кий... мечъ страшній. 22. гнѣвъ ужасній. 25. Гордія. 26. Агараном.
27. скиптра во держави. 31. Елико хоцет. 32. испросити.

33—35. Приими наша обѣти,
Злих разори совѣти
Собою.

- Всяка власт, о Госпоже, тебѣ
Ест дана на земли и в небѣ;
Немощных исцѣляешъ,
Аггеловъ превышшаешъ
45 Славою.
- Егда Богъ восхощетъ судити,
Рачъ насъ всѣхъ тогда избавити;
Прійми наша отвѣты,
Злыхъ разори совѣты
50 Собою.
- Ликують окрестныя страны,
Видячи от Бога даны
В чудотворной іконѣ
Сѣдящаго на лонѣ
55 Царя всѣхъ.
- Истинну тя зримъ Дѣву суще,
Творца всѣхъ на рукахъ имуще;
Рачъ твоей благодати
Здѣ пришедшимъ подати
60 Всѣмъ новой.
- Како днес воспоемъ Марію,
Видячи нам радост велію,
Прежде вѣкъ утаенну,
В послѣдній часъ явленну
65 В Буцневѣ?
- Идеже бѣсы знемагаютъ,
Во бездну далече вбѣгаютъ,
Зряще славна чудеса,
Яже нѣ суть небеса
70 Зреши тѣхъ.

36. волаем. 37. твой и. . взираемъ. 38. направи. 40. Ко себѣ. 42. данна. 44. превышаеш.

48—50. Хвалящихъ имя твое
Паче солнца свѣтлое
В Буцневѣ.

51. окрестія. 52. Видяще миръ от Бога даний. 54. Имѣюще на лонѣ. Стрѣлки 56—60 і 66—70 переставлені. 56. сущи. 57. имущи. 59. Здѣ пришедше воздати. 62. Видяще. 64. В остатній час. 67. Во безну... бѣгаютъ. 68. славная. 70. Зряще тѣхъ. 74. вихвалати.

Хвалу ти воздаемъ, Царице,
Прозяще слезне, о Дѣвице,
Даждь одесную стати,
Тя в небѣ оглядати

75

На вѣки.

6. Пісня Богородицѣ в Лѣнковой.¹⁾

Чудная Помощнице, Пречистая Мати,
Изобилно повсюду твоей благодати.

У Лѣнковой, малой веси, чуд всѣмъ изявляеш,
В Новгородскомъ повѣтъ як солнце сіяешъ.

Просвѣти насъ, Владычице, от нашей темности,
Отжени от насъ грѣшныхъ всякою лѣности.

Небесная Владычице, царская полато,
Ты естесь дражайшая над щирое злато.

Ог востока до запада нмя твое славно,
От юга до сѣвера усѣмъ вѣрнымъ явно.

Прощѣла еси у сѣверц, прекрасная Роже,
Болящихъ исцѣляешъ, Маріе Госпоже.

Велможы ты, Пречистая, златомъ украшаютъ,
Священники, пѣснословцы молебно спѣвають.

Должны есмы, Владычице, нмя твое знати,
От нынѣ и до вѣка тебе выхваляти.

7. Пісня Тиврівській Богородицѣ.²⁾

1 Пречистая Дѣво Мати, словесныхъ раю,
А у веси у Тивровѣ, краинскомъ краю,
Чуда своя показала,
Гды в палацахъ плакати стала

5

Чистая Певна.

Егомось панъ Калѣтнскій того дознаеть,
Видячи ты в палацахъ своихъ, главу скланяеть.

¹⁾ № 1 (10аб).

²⁾ Текст в № 1 (126, 13а). Відміни в № 12 (21аб): 1. Словенского раю. 2. Антымъровѣ (sic) у мѣстечку во краинском краю. 5. Czysła Panna. 6. Egomość pan Kałytyyskiy. 7. A wcho-

- Жиди стали заразъ кричати,
Крещенія потребовати
10 В палацахъ его.
Потомъ казалъ священниковъ к себѣ созвати,
Пречистую Дѣву Марію до церкви взяти
И тамъ чуда (чуда) показала,
Темныхъ, хромыхъ исцѣляла
15 Чистая Панна.
И тамъ стоитъ на престолѣ в храмѣ святаго
Николая чудотворца мирликійскаго.
Людіе к ней прибѣгають,
Исцѣленія пріймають
20 В потребахъ своихъ.
Нескверная, неблазная Панно единая,
Упроси намъ Бога нашего, твоего Сына,
Бы намъ рачилъ животъ даровати,
Лице его в небѣ оглядати
25 На вѣки вѣковъ.

8. Пѣснь вторая.¹⁾

Тивровъ град, гойне веселися,	Ікона чудесно сіяет,
Благодать во тебѣ явися,	Врачество болящимъ подаєть.
Препосланна з высоты	Вредни здрави зостають,
От Маріи чистоты	Честъ и хвалу воздають
Мирови.	Царици.

diaczy do pałacu, gławu. 9. Kreszczenia. 10. W pałacu eho. 11. Zaraz... k sebi przywesty. 12. diewu Maryiu. 13. czuda swoia. 14. iscielała. 16. I dziś stoi na prestole. 18. Ludyi k ney przychozdaui(t). 19. Iscielenia przymaiut. 21. Matko iedyna. 22. Ublahay... swoho Syna. 23. raczył darowaty. 25. Na wieki wiekow.

Відміни тексту співаника „Національного Музею“ № 41 Q такі: стр. 1—5 vacant. стр. 6. Їгомось пан Калитин'скій того дозволяє. 7. А входячи до палацу, главу скланяє. 8. Жидове заразъ стали волати. 11. заразъ... къ себѣ волати. 12. церкве. 13. тамъ заразъ. 14. Хромихъ, хорихъ. 16. И днесъ стоить. 19. пріймавають. 21. Матко единая. 22. Ублагай намъ Христа Бога, свого Сына. 25. вѣкомъ.

¹⁾ № 1 (846—856).

Велможност ласки доступна, Слезы очій ваших утолит,
Первіе палаць просвітила. Скорбѣ и болѣзн, вражды отда-
Вторымъ раемъ называет, Умных, темных просвѣтит, [лит,
Всѣхъ вѣрныхъ впроважаетъ Сердце, мысли обратит
До неба. Ко Богу.

Радуйся, роде христіанскій, Короны увѣнчает главы,
В Тивровѣ видимъ трон сион- Со Сыномъ провадит до славы
Дражайшій паче злата, [скій, Чистост в свѣтѣ хранящих,
Христова чест и полата Еи вѣрно служащих
Марія. И Богу.

Органы Дѣвъ принесѣте, О Дѣво, всѣхъ найдостойнѣйша,
Устнами и сердцемъ славѣте Глаголет, херувимъ честнѣйша,
Ченстоховеску лелѣю Будь нам в небѣ спасеніе,
Днес в Тивровѣ Марію Вѣчно душам веселіе
Во церкви. На вѣки.

Вѣрніи страны, торжествуйте, Изведи грѣшниковъ из рова,
Во ѿгальмахъ в пут шествуйте. Пришедшихъ к тебѣ до Тиврова,
Священники со лиги Молимъ ти ся от сердца
И миръ дары велики Твоя рабы младенца
Пріймають. Марію.

9. Пісня Тиврівеській Богородиці.¹⁾

Hoynie dnes kryknite, usia strany, so tympany
Hradite, poiuszczę, wsia chrystyjany.
Ihrayte, spiwayte, zraszczę w hori, ze w Tywrowi
Z nebesy zesłanna czystaia Panna
Dnes blahodat podaiet, Slipi iszczut dorohy,
Na prestoli syiaiet. Zrity czaiut w Tywrowi
I doznaty, żeś ty Maty Bożaja iestes.
Od Boha izbranna dla nas wirnych czysta Panna
Prywodyt myr uwwes pred swoy obraz dneś.
Caryie i kniazy, zraszche tia w tom obrazі,
Ne mohut izreszczы czudes czudesy.
Skoro ku nam iawy sia, Trepeszczuszczę rydaiet
Zaraz bis posramy sia, I tak w bezdnu bihaiet,
Slipych, chromych i ułomnych zdrowych puskaіet.

¹⁾ Відміна тексту, надрукованого на стор. 457—8, з приватної рукописи.

Lucyfer trętwijet, ze tey mocy ne mijet,
Swoju włast utail, kohda Mychail
Z nebesy predstaiet, wysźnych chorow obytaiet,
Horaszczy mecz pryimaiet, bisow ustraszalet.

Skoro welyt Caryca, I pod nozi powerże,
Spiszyt, dobywszy mecza, Aki zsochl lyst istorże
Pred obrazom kazdom razom, o Monarchini.

Wimy tia wsy, Diwo, prybihaiem w Tywrowi żywo,
Zraszcze tia na prestoli, aki na troni.

Tyś Matko iedyna, nechay budet nasza wyny,

Uprosy molbamy w swoieho Syna,

Sydiaszcze tia na troni. W pokoju wsim prozyty,

Day cesarskoy koroni Tia Bohomater chwałyty,

Jako Diwu czystuju wsehda sławyty. Finis.

10. Пісня Теребовельській Богородиці.¹⁾

Кія страшныя пѣсни ужасныя

Пречистой Дѣвѣ воспоемъ красныя?

Радуйся, Панно, архангелъ волает,

Радост повѣдаетъ.

Кое духовно принесемъ пѣніе

Кролевой неба, земли хваленіе?

Радуйся, Дѣво, ангеломъ Царице,

Наша заступнице.

Преславно чудо в тебѣ показася,

Милости жродло вѣсѣмъ вѣрнымъ подася,

О Пресвятая Дѣво святѣйшая,

Ангелъ славнѣйшая.

Тебе племена славятъ, вси языци,

Низко падаемъ скорой Помощници.

Радуйся, Матко предвѣчнаго Бога,

Тыє наша к нему дорога.

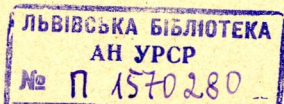
Предивна Матв, горо скалистая,

Свѣтло сіяешъ, Дѣво Пречистая,

Якоже солнце луча простираешъ,

Вѣрныхъ озаряешъ.

¹⁾ № 1 (52а—54а).

Кто притѣкаетъ къ тебѣ, дивная горо,
Прійметъ исцѣленіе отъ тебе скоро.

Дѣво чистая, твой образъ сіяетъ,
Струя подаваетъ

Источникъ цѣлбы, о горы святыя,
Паче синайскія горы дивныя
Тамо купина огненна горяше,
Мойсей ю видяше.

Трембавелская дивнѣйшая гора,
Мати и Дѣва помощница скоро.
Даніилъ видѣвъ гору несѣкому
Въ твоёмъ святомъ дому.

Патріярхъ видѣвъ лѣствицу високу,
Богъ Слово прошедъ отъ твоего боку.
Яко делѣя въ терню проквитаешь,
Болныхъ исцѣляешь.

Рощко Аарона, нынѣ квітущая
И яко рожь слѣчне пахнущая;
Гедеонъ видѣ руно орошенно,
Со небесъ пущенно.

Чертоже славный, Богу зготованный,
Маріе Дѣво, отъ звѣздъ згаеованный,
Пространнѣйшая и небесъ ширшая,
Дѣво найчистшая.

Домъ твой пресвятыи нехай проквитаеть,
Во благодати всякой пребываетъ,
Презобилна струя презорчиста,
Мати Дѣво чиста.

Возри своимъ окомъ на всѣхъ правовѣрныхъ,
Ратуй насъ, Панно, отъ бѣдъ многозѣльныхъ.
Сохрани вѣцѣлѣ благовѣрныхъ пановъ
И всѣхъ христіановъ.

Прійми моленіе и поклоненіе,
Во дни и въ нощи отъ насъ хваленіе,
Тыс Молебница ко своему Сыну
Въ каждую годину.

Да постыдять ся, образъ твой хуляще,
Вси еретици, на тя рыкающе.

Мы похваляемъ, тебе величаемъ,
Поклонъ отдаваемъ.

11. Пісня Панковецькій Богородиці.¹⁾

Цвѣтъ мысленный	Бѣсовъ темныхъ проганяет.
И кринъ потный,	Бѣсы от нея утѣкают
Во Панковецкой малой веси	И во бездни забѣгаютъ.
Чудо бѣше от небеси.	От солнца солнце...
От солнца солнце, от луны луна,	Клейнот драгій, дарованный
Слѣчна Діянно, Пречистая Пан-	И молитвы услышанный.
	[но, Панно, Пастырская деснице,
Чудомъ славна здавна	За фундаментъ Дѣвице,
Богородице.	Не отвори лица.
Панковецкая	От солнца солнце...
Весь славная	Не предаждь насъ ямѣ темной
Чудо веліе показываетъ,	И гееннѣ пекелной,
Царствіе вѣрнымъ всѣмъ го-	Просимо тя со слезами,
От солнца... [туеть.	Змилуйся, Панно, над нами.
Осанна ти вопіємъ,	От солнца солнце.
Святъ, свят, свят, вси глаго-	Не предаждь насъ Вавилону
Архаггели, херувими, [лемъ.	И на вѣчную неволю.
Серафими и вся силы с ними.	Рай правды утверди
От солнца солнце...	И до царствія всѣхъ насъ воведи.
Страшит громомъ, устрашает,	От солнца солнце...

12. Пісня Львівському Онуфрієви.²⁾

Пойте вси согласно, дающе пѣснь красну Онуфріє днес во хвалу,
Которій з младости стяжа душу яену, славним будучи от малу;
Во огни преславно и(с)крушеній,
От неба израднѣ прославленій,
Гди в лѣтах дитяти
Начат звияжати
Гордост Люциперови.

¹⁾ № 1 (836—846). ²⁾ № 3 (536—546).

Занедбавши завѣтъ, свѣтліе гонори, царекаго назван сынъ дому,
Возненавидѣвши служащее двори боку отца пресвѣтлому,

Побѣди вся пекелних темноти,
Украти уставичніе злости,
Всеприемши силу,
Богу цноту милу
И всѣмъ аггеломъ его.

Возлюбѣ Христа, слиша во отца зособъ глас влекущъ на бого-
[мысленномъ]

И призывающѣ во манастир ко себѣ на ползу. И пилности ми-
Сподобался. Хлѣб даю ти, [достив вшедши в онъ,
Взаем теж пищу, даръ пріймати
От Христа десници,
Матки на правици,
Будущи на образѣ.

Десят дос(т)конале жилъ лѣтъ в манастирѣ, потомъ шестдесятъ
[во пустани,

По сих Пафнутіе восхвален во мирѣ, погребаній во яскнѣхъ,
От Троицы до неба принесеній,
От аггел зацне возвеличенній
Свѣту патронъ новій,
Во бѣдахъ готовій
Святѣйшій защититель.

Дальшого документъ веси Львовъ образѣ, будущ бо Базилянов,
Гди вѣхъ утѣшаетъ в натарчивомъ разѣ скорбних, смутних хри-
Богъ всяку скорбъ, болѣзнь погублетъ, [стиянов.
От людей бѣси самъ проганяетъ,
Фебры¹⁾ ускумляетъ,
Завше притѣкаетъ
На прозбу челоувѣкомъ.

Справляй непрестане таковіе дари, Онуфріе пре(д)израдне,
Защищай от скорбей и вѣчной кары, да врагъ над нами не
Испроси здравіе души и тѣлу, [владнет.
Соблюди душу²⁾ в чистотѣ цѣлу,
Би тя вихвалати,
Бога оглядати
В небѣхъ на вѣки вѣкомъ. Аминъ. Finis bonus.

¹⁾ В рукоп. фрбри. ²⁾ В рукоп. души.

17. Пѣснь Крилоска Пресвятой Богородици.¹⁾

Нескверная, неблазная
Дѣво Мати Пресвятая,
Тронъ себѣ тамъ улюковала,
Радость покутскимъ краемъ

[дала.

А в Крилоской малой веси
Недавно билъ чудъ с небеси.
Чудишася сему людѣ вси,
Ижъ видѣли искорченнихъ,
Щасливе зась раздрѣшеннихъ,
Же повстали раздрѣшенни,
От шатановъ уволненни,
Ко здоровію приврученни
На горѣ веси Крилоской
От чудотворной Матки Бозкой.²⁾
Запевнес сщаслива веси,
В тебѣ слинеть чудъ со небеси,
Образъ Матки чудотворный,
Людѣ гди стаеть здрави боль-

[нимъ.

Искорчєнии гди повстають,
На тварь свою припадають,
Слези гойне виливають
К тебѣ, Мати благодати,
Ижесь дала здравствовать,
Мольби завше простирають,
Чуда твои вихваляють.

Ктожъ твоихъ чудовъ не при-
[знаеть,

Же зде больный здоровъ стаеть?
Искорченный право стаеть,
Тебе, Матко, вихваляется,
Же с Крилоса прокаженный
Отходитъ южъ свободенный,
На здоровію улѣченный.

Все то Царици тое признати,
Бось ти Мати благодати,
Же ти хорихъ вздоравлиешь,
Наветъ смутнихъ потѣшаешь.
Подай и намъ руку твою
Во утрапленю пресвятую.
Скорбящий нехъ дознаеть,
Же ся презъ тебе избавляетъ
Вшелякихъ бѣдъ, так тежъ скор-
Бос ти Матка есть свободи, [би,
Всееляешь сердца от жалоби.
Сама всѣхъ нас потѣшаетъ,
Сину своему залѣцаеть.
Ктожъ невдяченъ ласки такой,
Скажи Матко, твоеи пресвятой?
Прийми от насъ сие пѣніе,
Дажь оглядати твое зрѣніе.
А гди приидемъ на судъ страш-

[ній,

Дажь услышати гласъ твой
[вдячній
З Синомъ твоимъ намъ любии-
[мимъ,

Во щедротахъ неи(з)слѣдимимъ,
Во милости непостижимимъ:
Прийдѣте ко мнѣ днес, вси звани,
От Матере моеѣ избрани,
Жесте ей величали
И чудеса вихваляли.

Буди тебѣ вѣчна хвала,
Жесь обитель зде си обибрала
В патріярхи чину святого
Василия, Матко, Великаго.
И сияешь зде чудеси,
Признають то людѣ вси,

¹⁾ Національний Музей, інвент. ч. 15189.

²⁾ Два останні рядки повторюють ся по кожій строфі.

Патрiярховъ Царице с небеси, Хвалажъ тебѣ вѣчна буди,
Же ти хорихъ вздоровляешъ, Матко, завше от всѣхъ людий
Наветъ смутнихъ потѣшаешъ. На вѣки вѣчнiе, на вѣки вѣчнiе.

14. Пѣснь Пресвятой Богородици (в Луцку).¹⁾

1 Пречистая Мати Дѣво в польской коронѣ,
От повѣтра, голоду, войны насъ²⁾ оборони.

Ти грѣшниковъ покрываешъ

И отъ гнѣва ихъ уганяешъ

5 Сина своего.

Тебѣ служатъ вси святии, Богородице,
Ми грѣшннiи славимъ тебе, чистая Дѣвице,

На небесехъ во вишнiя

И на земли, ласкавая,

10 И въ образахъ твоихъ.

Кто взиваетъ ласки твоей въ людаскомъ (sic) образѣ,
Отбираетъ, о що просить, в каждомъ своемъ разѣ.

Тамъ умерлихъ воскрешаешъ

И всѣмъ прочимъ помощь даешъ,

15 Панно чудовна.

Вложи твоихъ чудовнихъ кропель води, обливающе

И людъ (sic, Луцкъ) мило, свѣдчатъ народи, тамо прихо-

Бо ти у волинской столицы

[дяще,

Молишъ Бога по правици

20 Яко у небѣ.

Слѣпихъ, хромихъ и уломѣнихъ чинишъ здоровихъ,

Уменьшаетъ мукъ и огнiовъ душамъ чистовимъ.

¹⁾ Національний Музей, інвент. число 15189.

²⁾ Відміни тексту співаника „Національного Музею“ ч. 61 Q такі: 2. гладя и войны всѣхъ насъ. 4. от гнѣву утоляєшъ. 6. Бога Родице. 7. И ми грѣшнiи... чудна Дѣвице. 8. во вишняя. 10. В образахъ своихъ. 11. в луцкомъ. 12. в каждомъ. 14. Всѣмъ просящимъ. 16—20. Болше твоихъ чудовъ лѣчимъ нѣжъ кропель води,

Обливающе Луцкъ мѣсто, свѣдчатъ народи,

Бо ти в волинской столицы

Молишъ Бога по правици

Въ небѣ за насъ.

22. Уменьшаетъ мукъ и гнѣву. 24. одганяешъ. 26. Зчарованнихъ,

- Неволиниковъ увольняешъ,
Разбойников отганяешъ,
25 Огдаешъ шъкоду.
- Щарованнихъ, ту згиненихъ уздоровляешъ,
Навѣженихъ от шатановъ ту увольняешъ,
 Утонувшихъ, зануренихъ
 И (с)под леду видобуваннихъ
30 Ставишъ на берегъ.
- У пожарахъ огнистихъ людѣ тебе взиваютъ,
3 риштованя испаденни здрави зостають,
 Тилко: ратуй, заволати,
 Помощъ твою одобрати,
35 Ласкава Дѣво.
- А у ночи позволилась твое лице видѣти
И твой образъ чудовный мертвимъ носити,
 Поздняя стори¹⁾ спѣвающе,
 На помощьъ ты взивающимъ
40 Усѣмъ вѣрнимъ.
- Хтожъ наконецъ чудовъ твоихъ злѣчити може,
О которыхъ тилко знаешъ, предвѣчный Боже.
 Правда, що день, що година
 Оглашаетъ с(и)я новина
45 О ласкахъ твоихъ.
- Вшакъже кажетъ во всѣхъ бѣдахъ себе призвати,
Комуколвекъ що потреба, усуди благи,
 Бос ти въ образѣ чудовна
 И ласки Божой повна,
50 Сама признаешъ.

ти зраненихъ. 27. Навѣжонихъ от шатановъ ти. 28. И тонучи. 29. Спод лоду видобуваешъ. 30. Ставишъ на брегу. 31. Въ пожарахъ огнистихъ людѣ. 32. спаденіи здраво. 33. заволали. 34. одобрили. 35. Дѣво ласкава. 36. В ночи. 37. чудотворный образ. 38—40.

По кляшторѣ спѣваючи,
На помощьъ ты взиваючи
Всѣмъ вѣрнимъ людемъ.

41. чуда твои. 43. Праве. 45. О, ласка твоя. 46. кажешъ... взивати. 47. потреба, завше просити. 48. Босъ въ тмѣ образѣ. 49. И ласки Божія.

¹⁾ Sic, По кляшторѣ.

Допоможиж, Пречистая, слугамъ вѣрнимъ твоимъ,
Нехъ ты славимъ безпрестане зо всѣхъ силъ своихъ,
Нехай сердце уставичне
Тебе славить в день и в нощи
55 За ласки твоей.

51—55. Вспоможиж насъ, Пречистая, слугъ вѣрнихъ твоихъ,
Нехъ ты славимъ безпрес(та)нни зо всѣхъ силъ своихъ.
Нехай сердце, уста, очи
Тебе славятъ въ день и в ночи
За ласки твоя.

Май въ бачности и милости папу римскаго
Венедикта слугу твого трин(а)дцятаго,
Которій ти далъ корону,
Абись була в оборону
Корони полской.

Благослови и Францѣшка імператора,
Канцлѣра кроловой мосцѣ и сенатора,
Которій ти ствердилъ славу,
Укороновавши главу
В луцкомъ образѣ.

Твоей ся ласцѣ корона полска отдала,
Гди златою короною главу прибрала,
Бо естесь наша Царица,
От неприятели лица
Насъ оборони.

Подай руку в тяжкой бѣдѣ и утрапленю,
Даруй ласку намъ просящимъ ко избавленю,
Буды всѣмъ намъ оборона,
Проситъ ты полска корона
Яко Царици.

Покажися ласкавая в оной годивѣ,
Коли станешъ по правици при своемъ Сынѣ;
Якъ всѣхъ засядеть судити,
Просимъ декретъ отмѣнити
Страшнои кари.

Покривай насъ, Пресвятая Богородице,
Просимъ ты цѣлимъ сердцемъ, Мати Дѣвине,
Бисмо ты всегда кохали,
З Синомъ твоимъ вихваляли
В небѣ на вѣки.

15. Пісня Віцинській Богородиці.¹⁾

О всепѣтая Мати,	У Сына своего корону,
Кто ты может вихваляти,	Котрый сидит на трону;
По всем свѣтѣ естесѣ славна,	Тому служатъ херувими
От Бога Отца поволна,	Со святыми серафими,
О всепѣтая Мати.	О М.

О всепѣтая Мати,	О всепѣтая Мати,
Рач же нас ратовати,	Дай нам тое оглядати.
До Сына ся причиняти,	Будемо ты вихваляти,
Бы(с) нас рачил боронити,	Поки жити будемъ,
О всепѣтая Мати.	О М.

От поганъ, людей злосливихъ,	О всепѣтая Мати,
Вѣри нашей нежичливыхъ,	В прозбѣ рач нас вислухати,
Котрин на нас воюютъ,	Не доущай на нас войны,
На хрестиян наступують,	Нехай будетъ люд спокойный,
О всепѣтая Мати.	(О всепѣтая Мати).

Молимо ты со слезами,	Панно Пречистая,
Покажи ласку свою над нами,	Чудотворна вицинская,
Рач намъ тое даровати,	Подай руку, вси жадаемъ,
Бысмо могли отримати,	Подай обѣ, приими к собѣ,
О М.	О М.

О всепѣтая Мати,
Со слезами²⁾ будемо волати,
Ратуй вицинская
Чудотворна Пречистая,
О всепѣтая Мати.

16. Чалмъ Богородици чудовной Лисовецкой.³⁾

Лякуйте нинѣ вси	Играймо, спѣваймо,
Во Лисовцехъ веси,	Марію витаймо,
Се бо Царица,	С небесъ Дияну,
Мати Владичица,	Пречистую Павну
На престолѣ сияетъ нинѣ.	Вси согласно днесъ вихваляйте.

¹⁾ Національний Музей, 17 Q. ²⁾ В рукоп. слезами.

³⁾ № 5 (25а—26а).

Склонѣтесе вѣки
 Все со человекѣ
 В пол'ской державѣ
 В покровенцком храмѣ
 Сущей вѣрѣ во бла(го)стинѣ.

Ото от востока
 Заразѣ без пророка
 Лисовецка Дѣва
 В с(б)разѣ жива
 На престолѣ слинет оттолѣ.

В храмѣ покровенском
 На тронѣ сионском
 Нинѣшними вѣки
 С небесними лики
 Избра мѣсце святое себѣ.

Егда молится Сину
 В день и в ноци виноу,
 Слѣпимъ дает зраки,
 Бѣсом гонитъ мраки,
 Темних, хромых творит свободни. На вѣки вѣковъ. Аминь.

Царице пресвята,
 Умоли Распята
 И справѣ наша пути
 На всякѣ час, мѣнути
 Твоему Сыну служити виноу.

Кто тебе не ублажит,
 Милости не узритъ,
 А Сына твоего,
 А Бога нашего
 (В) час смерти своея каждый.

А ми тя хвалимо.
 Во пѣснехъ славимо:
 Радуйся, Мати,
 Дѣво благод(а)ги,
 Невѣсто неневѣстная.

Мати благодати,
 Даждѣ намъ оглядати
 Сына твоего,
 А Бога нашего

17. Пісня Бердичівській Богородиці.¹⁾

Wzywaiet tebe ciła Ukraina,
 Diwo Caryce, nadziejo jedyna,
 Abyś podała ruku y w przychod,
 W ogniu, powitru, wojni y hołodi
 Ty nam czrez Syna zbawienie sprawyla,
 Choć dusza z tiłom mnoho sohriszyla.
 Ne day propasty, maiesz do nas prawo,
 Otżeny sylno wsiako zło łukawo.
 K tebi ot wsich stran lud sia sobyraiет,
 Bo wsich prymuiesz, kto tia przyzywaiет.
 Tu w Berdyczowi kto tia o szczo prosit,
 Ciło radostno blahodat²⁾ odnosyt,

¹⁾ З книжечки „Obrona Polskiew Korony od granic Ukrain-
 skich“ 1760 p.

²⁾ Хибно: Błochadat.

Slip, ch(o)ry, chromy buwaiet zdrowy,
W smutku ratunok odbyraiet nowy,
Syla bisowska y ta odstupaet,
Pomocz Maryi syiu prohaniaiet.
Ymze słuczyt sia w wodach potopaty,
Zywot daruiesz, prebłahaia Maty.
Buduczy uze słozenny na mary,
Chwalat tia, Diwo, y prynosiat dary;
Swidczat tablyci, ruk, noh połny stiny,
Mnoho łask wiały od łaskawoy siły.
Nech wojewodstwo kiiowske h(o)łosyt,
Jak mnoho darow z ruk twoich odnosyt.
Ty swawoľnyie kupy prohonyła,
Ot naszestwyi ych hrad twoy chranyła,
Ty pokoy sładki dała Ukraini,
Za szo tia chwalat od wika do nyny.
Pomahay, Matko, nam w kaźdoi potrebi
Zywusczym na zemły y spodoby w niebi (sic)
Łycem ko łycu Boha ohladaty,
S nym y z toboiu wieczne carstwowaty.

18. Пісня Тартаківській Богородниці.¹⁾

Preczystaia, preczudnaia Diwo i Maty,
Ześ łaskawa na słuch (sic) twoich, wsim daiesz znaty.

Krwawy słyzy wyływaiesz,
Pered Synom zastupaiesz
Od hniwu hrysznych.

Wzywaiuszczym imia twoie skoro predstaiesz,
Utopaiuszczym wo vodi, ruku podaiesz,
Slipym oczy otwyrzaiesz,
Chromym nohi iscilaiesz,
Diwo Czystaia.

Kłoż ne znaiet, żeś czudowna w twoim obrazi?
Kłoż ne doznau łaski twoiey wo wszem (sic) złom razi?
W Tartakowi i powsiudu
Połno twoiey łaski, czudu,
Diwo Czystaia.

¹⁾ З третього видання „Naboženstw-a do Matki Boskiey“.

Kto tia prosyt, kto tia sławyt, kto serce tebi
Poruczaiet i w nim maiet za Matku sebi,
Semu spomoszcz (sic) twoiu daiesz,
Od przypadku zasłaniaiesz,
Diwo Czystaia.

Tebi dary ze wsich storon i pokłon daiut,
Pred toboiu łaski twoiey iawne wyznaiut.
K(o)toryi tia wzywały,
Czudow twoich tu doznały,
Diwo Czystaia.

Sam Tartakow nech przyznaiet, w iakoy potrebi¹⁾
Doznau łaski czudnoy twoiey, nech pomnet sebi.
Kto w nem żyiet, nech przyznaiet,
Że od tebe żytyie maiet,
Diwo Czystaia.

Ty hniw Syna umołyła w powitra czasi,
Ty płacz ludey²⁾ utołyła w tom tiazkom strasi:
Ty od smerty boronyła,
Ty powitre oddałyła,
Diwo Czystaia.

Za szczo Bohu nehay (sic) budet wiecznaia sława,
Tebi honor, cześć i pokłon, Maty łaskawa,
Wo wik wikow ne prestanet,
Poki secho (sic) świta stanet,
Diwo Czystaia.

Czuda twoi kto zrachuiet, Rodyce Boha,
Myłość twoia, kto zmirkuiet, iak iest premnoha.
Ratuy, Diwo, wopyiuszczych,
Spasay hrysznych, zde zywuszczych,
Diwo Czystaia.

Daway pomoszcz w tiaszkoy bidy i utrapłeniu,
Daruy łasku rabom twoim dusz ku zbawłeniu.
My tia budem welyczaty,
Czuda twoi wysławiaty,
Diwo Czystaia.

Moły Syna o nas hrysznych, Maty Chrystowa,
I w czas smerty ratowaty budy hotowa.

¹⁾ Хібно: potrebi. ²⁾ Хібно: ludoy.

K¹⁾ tebi nuni prybihaiem,
Pred toboiu²⁾ upadaiem,
Diwo Czystaia.

19. Пѣснь Матцѣ Божой Тартаковской.³⁾

Пѣсми похвалимъ Матерь Божую
В чудовномъ образѣ Тартаковскую.
К ней прибѣгаемъ яко Царици,
Матери Божой и Владичици.

Аще ты будемъ на помощь взивати,
Ратуй насъ, Дѣво, Божая Мати,
Захочай повѣтра и войны кривой,
Покрый насъ, Дѣво, своими чудами.

И ми грѣшніи, елико можеша,
Сына своего за насъ умолиши,
Аби на судѣ по правой сторонѣ
Сподоби(лѣ) вѣрнихъ в небесномъ тронѣ.

О Монархине, небесна Царице,
Сподоби вѣрнихъ и, Владичице,
Ты знаешь скорбь нашу, же погибамъ,
Токмо на тебе, Дѣво, уповаемъ.

Инии дознали подѣ часть повѣтра,
Главу сотерла люта Голоферна.
Гди Богъ за грѣхи людей караетъ,
А Матка Сына к себѣ умоляетъ.

У Тартаковѣ стоишь во олтари,
Божая Мати, во великой славѣ.
А хто хочеть чуда дознати,
Нехай же знаетъ, що Божая Мати.

Людіе волають при твоємъ образѣ:
Ратуй насъ въ бѣдахъ и в тяжкомъ разѣ,
Ты знаешь скорбь нашу, же погибамъ,
Токмо на тебе цѣло уповаемъ.

Родъ правовѣрнихъ возвишаешь горѣ,
Же естесь чудовна Мати въ Тартаковѣ.

¹⁾ Хибно: Н. ²⁾ Хибно: teboiu. ³⁾ Національний Музей, 61 О.

А хто хочеть чуда дознати,
Нехай же знаєть, що Божая Мати.

Огнемъ палимимъ доми ратуешъ,
Хромимъ ходити, слѣпимъ взрокъ даеш.
Из опинтавихъ духи вигонишъ
И от подручнихъ насъ бѣдъ боронишъ.

Змій под ногами, стерши свою главу;
Прійми от насъ пѣснь сію въ похвалу,
Дабисмо били вскорѣ вислухання,
Прійми от насъ, Сыну укоханный.

У Тартаковъ стоишъ во олтари,
Божая Мати, во великой сла(в)ѣ.
Отець предвѣчный над главою стоить,
Руцѣ простираєть над дочерью свою.

Милосердная Божая Мати,
Не дай намъ вѣрнимъ в свѣтѣ загибати.
Три дубки вѣтромъ били урванни,
Еднакъ през тебе были затриманни.

Внйшла Нѣмкиня, не вмѣла читати,
Заразъ научила Божая Мати.
А хто до неї со вѣрою прійдетъ,
То неомилно помощь заразъ прійметъ.

Сина умерлаго несла невѣста,
Даровала житіє, гди внишла до мѣста,
Же от перона зѣло зараженна,
Еднакъ прес тебе била уздоровленна.

Котрѣи приходять, не имуть вѣри,
Огбирають ласку, не дають офѣри.
Една невѣста вѣри не имѣла,
Же естєсь чудовна, заразъ онѣмѣла.

И ми твоей ласки будемъ оглядати,
Же естєсь чудовна, Божая Мати.
Будемъ вихваляти купно со лики,
Ратуй дочесне, а в небѣ на вѣки.

20. Пісня Туринецькому Ісусови.¹⁾

1 Myłoserdny Isuse sładczayszy²⁾,
Zbawytelu nasz nayukochańszy,
Hrisznych zowesz do pokuty,
By wsy w nebi mohły buty

5 Yz toboju.

Ty na kresti za hrisznych wmyrales
Y w bolesty ko Otcu wołales:
Prosty, Otcze, dolhy hrisznym,
By ne były ohnem wiecznym

10 Skaranyi.

Ktoż ty toie możet odsłużyty,
Żeś na kresti za wsich był zabyty?
Byś ożywył duszu naszą,
Ieszcze daiesz pyty czasu

15 Spasenya.

O dobroto wiczne neprebranna,
Z kotroho krow za wsich iest wylana,
Daiesz sia wo snid dla hrisznych,
Byś ich wczynyl synow wiecznych

20 Zyzny wiecznoy.

O Isuse, w Turynci syjajesz,
Wirnych k sebi wsich nas przyzywaiesz:
Prydit ko mni wsy, żelajesz,
Łasku swoju wsim rozdaiesz

25 Prosiaszczym tia.

Człowecze, iak żeś zapamiataly,
Gdy Zbawytel żdet tia czas ne mały,
Dneś sokruszy serce szczyre,
Spowiday sia sprawedywe

30 So slezamy.

¹⁾ З згаданого вище на стор. 344 летучого листка.

²⁾ Відміни тексту співаника „Національного Музею“ ч. 61 О
отці: 1. Милосердний Ісусе сладчайший. 2. найукоханший. 5. Ис.
6. умиралесь. 11. отслужити. 12. забитий. 15. спасенія. 16. вѣчна.
17. С котраго... виляна. 18. сиѣдь. 20. Жизни вѣчнія. 22. всѣхъ
насъ к себѣ. 23. всѣхъ желаю. 24. Плоть.. роздаю. 25. мя. 26. за-

Myłoserdny o Hospody Boże,
Nech mni łaska twoia dopomoże,
Pred oltarem chwały twoiey
Pozbuty sia złosty moiey
35 W sey swiatyny.

Szczo dla duszy moiey gdy sia stane,
Wozlublu tia, myłostywy Pane,
Z ufnostyju budu k tebi
Prybihaty, bym y w nebi
40 Ohladał tia.

21. Пісня Турпинецькому Ісусови.¹⁾

Myrskia dneś uzyidite łyki
Pred obrazom blahaho Władyki,
Na kolina upadayte, Ze nowaja darow rika
Sercem, usty wychwalayte, Na potichu czelowika
Jest otwerzta.

Plynet syja na wsia wraz storony
Z czudotwornoy Isusa ikony,
Kotraja dnes wozsyjała, Za meszkanie, hde by sławno
Turynecki chram obrała Udilała łask wsim rawno
Wirnym ludem.

Hradyż tamo, człowecze mizerny,
Znaydesz pomoszcz, bo Pan myłoserdny

памяталій. 27. немалій. 28. сердце. 31. Милосердный. 32. Нехъ
намъ. 37. милостивій. 38. Зъ уфностію. 39. бимъ могль в... 40.
Оглядати тя. Дальші дві строфи такі:

Кто ся з вѣрнихъ сему не удивить,
Въ (на)дѣи жадень ся не утолить;
Би за грѣхн сплакаль ревне,
Южъ у небѣ будетъ певне
Ис тобою.

А гди кому плачу нестане,
Право далесь в тимъ сакрамен(то)талне:
Би учинилъ сповѣдъ щиру,
А поправу справедливу,
Будетъ збавленимъ.

¹⁾ З сього самого летучого листка.

Y łaskawy w tom obrazi Mocnu tokmo tu miy wiru,
Potiszyt tia w nahlom razi, Serdce odday na ofiru
 Sokruszenno.

Ne lakay sia tohda zloy pryhody,
Ani boy sia w domu twoiem szkody;
Choćby na tia swoja syły Ne dopustyt niczo złoho
Samy pekła poruszyły, Na tia imia sładczayszaho
 Spasytela.

Nechay skażut neduhom złożenny,
Iak od smertnoy bidy swoboždenny,
Nechay skażet bidna maty, Wydaty sył ne ymiła
Kotra na świt otroczały Y ko smerty sia zbłyżyła
 Wydocznoy.

W takom smutku muž jey so słuhamy,
Gdy wzywał tia wirno so slezamy:
Ach, Isuse, w utrapieniu Iawne pomoszcz odbyraiet,
Prybud twomu sotworeniu, Bo w poł wmerła płod raždajet
 Tak czudesno.

Switłość nebes toy skarb objawyla,
W Turyneckoy sey cerkwi złożyła,
Aby wirnym newozbranno Tak na duszu, iak na tiło
Udilał sia neprestanno, Wyznaiuszczym wsiudy śmiło
 Łask obfitość.

Ach, Isuse, wyżdzu iuż na oko,
Że strumeń twych łask plynety szyroko.
Ja nebaczny traczu lita W hrichach tonu okajanny,
Na marnosty seho świta, Od tak spasennoy fontanny
 Odbihaju.

Lecz (sic), w dobroty neprebranny Pane,
Póki ducha w tili moiem stane,
Poty hłas moy żalosływy Budu zawsze wozwyszaty,
K tebi, Boże dobrotływy, Bym mohł hrichow odebraty
 Proszczyenye.

Błahosłowenye wirnym daiesz,
Gdy z obraza ruku prostyraiesz,
Prahnesz wsich k sebi pryniaty, Prymyż mene marnotrawna
W nebi wieczne lokowaty; Z zuchwałosty syna jawna,
 Nadeżdzo moia.

22. Пісня Перемиській Богородиці.¹⁾

Wytaŷ, swiata i zaczata czysta Diwyce,
W Peremysły, hradi naszym, krasna Caryce.

Tu, zaczawszy carstwowaty,
Ne prestaiesz łask dawaty
Wsim trebuiuszczym.

Tebe iehda czełowicy wsim sercem prosiat,
(W) wsiakich nuždach, bidach, skorbech łasku odnosiat,
Hład, powitre, smert' uticze;
Tu uday sia, czołowicze,
Do Diwy czystoy.

Ne boymo sia hrada, mecza, ohnia i wody,
Jehda maiem zastupnycu od wsiakoy szkody
W sem obrazi Franciszkańskim,
Dwery ludem chrystyjańskim
W každyj potrebi.

Syn na rukach diwyczeskych sidyt odwraszczen
Aky²⁾ od łyca maternia, ko nam obraszczzen.
Adwratyw (sic) sia, to ne dywo,
Bo na nas zryt myłosywo
Iako Spasytel.

Toiey myłosy pokazaw iuż neraz dowod,
Bo z Peremysła oddaływ powitra, hołod
Czrez pryczynu osoblywe
Matki swoiey, nam szczasływe
Hospodstwujuszczoy.

Prypomnimo Chmelnickaho owyi woyny,
W kotoryi Peremysł hynów iak bezborony,
No ne dała tuteyszaia
Zahynuty Preczystaia
Panna łaskawa.

¹⁾ Н. М. 15592, стор. 232 – 234. Збірка має заголовок: „Pieśni nabożne rozmaite, litanii, godzinki i modlitwy przepisane w Kulczycach od dnia 25-o lutego r. b. do dnia 18-o kwietnia roku Pańskiego 1832. Antoni Baraniecki“. Пісня співаєть ся на тей пісні Підкамінецькій Богородиці.

²⁾ В рукоп. аку.

Za ktoroy my łasky, Preczysta Maty,
Ne prestanemo tebe tu wychwalaty :

Raduy sia, Maty Diwyce,
Prekrasnaia Hołubycy,
Panno czudowna.

Z Synom twoim nam lubymym chwałyma budy,
Od wsich wirnych, Zastupnyce chrystyian, ludy,
Doday łaski dobre żyty,
Posem w nebi tia chwałyty
Wo wiku wikow. Amiin.

23. Пѣснь святителю Николаю в Олеѣин(ци).¹⁾

Что се ново грядуть на всѣ	Все потѣ ллялся, хотѣ стирался
Русь, Поляки, [шляхи	Под часѣ разу.
Вота дають, упадають	В седмдесятомъ року изявлен-
Предѣ святою іконою	Возлюбленній [ній
Въ Олеѣинцы?	Богу мітра; в часѣ повѣтра
Тѣшитя Подоля, же в том краю	Кроплѣ трвали, ажѣ залляли
Съ небесѣ раю	Той гвѣвъ Божій.
Сладкій патронъ улюбилъ трон.	Ніколае, чудесѣ источниче,
О, як чуда слинуть всюда	Чудотворче,
Ніколая!	Скажи, чие путешествіе
Не иннаго кого дѣло тое,	Билъ крокъ еденъ безнадежденъ
Тилко твое,	Зауфанній.
Чудотворче, міроточче.	С той причины ми тя взиваемъ,
Тисъ причина, же кончина	Пѣсн спѣваемъ :
Воннѣ седмѣлѣтних.	Ти, владыко, насѣ въ опѣку
Страхъ видѣти било образъ съ	Прійми, входи, вся исходи
В церковь взяти, [хати	Благослови.
С которого время много	

24. Пѣснь Іисусу Христу распятому въ Зборовѣ.²⁾

Под: вселенная вся.

Ахѣ, якѣ чудѣ великій в Зборовѣ нынѣ
Видимъ на распятомъ Божомъ Сынѣ.
От предивнаго дѣла
В день святаго Міхаила

¹⁾ № 21 (1336—134а). ²⁾ № 21 (546—556).

Образъ искривленій

Дѣтемъ явленій.

Грѣхъ то ради нашихъ сглагося дѣло;

Взявши Богъ на себе людское тѣло,

Терпѣлъ муки, страсти, раны

И розги, крестъ, в смерть сказанній

В тридцать в три лѣта

Панъ всего свѣта.

А в тысяща в сѣмсотъ пятьдесятъ пятій

Кривавіе краплѣ Христосъ распятій

З рамене, з колѣнъ, з рукъ, з ножныхъ ранъ,

Почилъ на крестѣ Христосъ Панъ,

Бокъ окривляетъ,

Дари зліваєть.

Прибѣгайте вси днесъ ко граду Зборову,

Скланяйте главы к Божію слову,

Простеръ руцѣ васъ приймати,

Тѣломъ, кровію ветати,

Приклонивши главу

Исусъ ласкаву.

Ласкавій Богъ во дны, ласкавій в ношы,

Маєт хромимъ ноги и слѣпимъ очи,

От бѣдъ, от врага темна

Боронитъ человека земна,

От грѣха, злости,

Врага, лютости.

Немоцнымъ здравіє даєть на тѣлѣ,

Грѣшнимъ спасеніє даруєть вцѣлѣ,

Даєть помощь въ всякой требѣ,

Готуєть корону в небѣ

Сынъ Бога живаго

И предвѣчнаго.

О Пане ласкавій, якъ на Логіна

Излій и на мене блуднаго сына

Кровъ и воду благодати,

Не имѣю бо що дати,

Панъ на крестѣ вознесенъ,

Гвоздми пригвозденъ.

О Боже чудовній, тутъ на престолѣ
 Не даждь намъ (в) плачевномъ бити удолѣ.
 От повѣтра, груса, глада
 Борони Зборова града,
 От огня и войны
 Всѣхъ насъ сохрани.

25. **Ψалма распятому Христу (в Зборові).¹⁾**

Зборе вѣрнихъ, соберѣтесе,	Пробиша сквозѣ.
Чудомъ велѣимъ присмо(трѣ)-	Весь страждаше,
У Зборовѣ з Божой волѣ [тесе.	Бо хотяше
В церквѣ святой на престолѣ	Грѣшника спасти.
Панѣ надъ пани	Рядай, мире оплаканий,
Вкрижованій	Же для тебе Богъ коханий
Бокъ откриваетъ,	Потъ кривавій испущаетъ
Кровъ проливаєтъ.	И кровъ свою проливаетъ.
Даєтъ знати,	Даєтъ знати,
Же карати	Же карати
Хочетъ грѣшника.	Войною, голодомъ,
Боже ласкавій и Творче свѣта,	Тучею, градомъ
Аггеловъ великаго свѣта,	И в неволю
Иже миръ свой возлюбилесь,	За сваволю
Гди на землю и(з)ступалесь	Отдаєтъ на вѣки.
Для грѣшника	От вѣка се слышанна,
Человѣка.	Ижъ в Зборовѣ содѣланна.
Такъ улюбилесь,	Тамъ бѣсове трепещуще,
Би уволнилесь	Утѣкати не могуще,
От пропасти,	Бо не стерпѣти ²⁾
Хотѣи спасти	Анѣ зрѣти
Злѣ падшагося.	Икони Бога,
Охъ, якъ тяжко утерпѣлесь,	Иже чуда многа
Розніе муки имѣлесь,	Откриваетъ
От ногъ до главы нѣсть цѣло-	И раждаєтъ
Изочтени биша вся кости [сти,	Всѣмъ вѣрующимъ.
Моего Пана.	Весь еси желаніе и весь сладость,
З боку рана,	Ісусе сладчайшій, и радость,
Руцѣ и нозѣ	Исцѣли сокрушенихъ,

¹⁾ Н. М. 15046. ²⁾ В рукоп. шестерпѣти.

Оцѣсти ни прокаженныхъ	Аггели, архангели,
От грѣховной злости	Херувими и сѣрафими
И с темности,	Поклонъ дають
Тя призываемъ	И припадаютъ,
И припадаемъ,	Всѣхъ святыхъ лики
Тя хваляще	Со чловѣки
И просяще	Торжествуютъ,
Ласки твоея.	Трву(м)фуютъ,
Самъ ти вѣси, что намъ треба	Всегда славяще.
Ласки твоея из неба.	Ахъ, я грѣшникъ мѣзерній,
Дажь во мирѣ мирне жити,	Мой Ісусе милосердній,
Чуда твоя... славити,	Сердце, главу прикланяю ²⁾ ,
Бись(мо) во мирѣ	Рани твоя лобизаю,
Вси во вѣрѣ	Позѣ цѣ(лу)ю
Мирно прожили ¹⁾	И обницую
И возложили	До самой смерти
Уфность нашу	З...ни умерти,
В Месияшу,	Тя славити
Сладкомъ Ісусѣ.	И хвалити
Кто тя достойно возможе	На вѣки вѣкомъ.
Хвалити въ чудахъ, ахъ, Боже?	

26. Пѣснь пресвятѣй Богородицѣ Почаевской.³⁾

Пасли пастире овци на горѣ,
 Видѣли Матеръ Божу на скалѣ.
 На той скалѣ стопку знати, Тамъ воду беругъ,
 Где стояла Божя Мати. Всѣмъ вѣрнымъ дають.

О Пречистая Дѣво Маріа,
 Где въ Почаевѣ ікона твоя,
 Чуда твои над чудами Бо твоя сила
 Показалас над Турками, Всѣхъ побѣдила.

З града Збаража въ Почаевѣ прійшли,
 Много народу христіанъ знайшли.
 Зачалися уганяти, Раду складаютъ,
 Якъ бы могли всѣхъ достати, Всѣ ся змовляють.

Въ вѣвторокъ рано браму облягли,
 Законникови главу изняли.

¹⁾ В рук. прожити. ²⁾ В рук. прикланію. ³⁾ № 21 (1346 — 136а)

Онъ взялъ, несе свою главу, Пред образ паде,
Матцѣ Божой даетъ славу, Духъ свой предаде.

А въ монастырѣ плачутъ, ридаютъ,
Руцѣ подносятъ, крижемъ падаютъ :
Змилуй же ся, Дѣво Мати, В нещасной долѣ,
Не дай же намъ погибати Турковъ неволѣ.

За еденъ бо день з турецкой землѣ
Сталъ в Почаевѣ чернецъ з неволѣ
Матерь Божую благати, Злыхъ бѣсурмановъ,
Жебѣ схотѣла розогнати Махометановъ.

Божая Мати всѣмъ ся заявила
И омофоромъ вѣрнихъ покрила¹⁾):
Не бойтеся, христіане, Во свои руки
Не возмутъ васъ бѣсурмане В тяжкой муки.

Іовъ Желѣзо предъ Марією
Сталъ на повѣтру всѣмъ видимую.
Проситъ Панѣ монархивъ: Яко Царица
Не опускай той святинѣ И Владычица.

Турки, Татары смѣло ступаютъ,
На гору стрѣлби якъ дощъ пускаютъ,
Уганяются з мечами, Ихже всѣ стрѣли
Мають стрѣлби за плечами. Назадъ летѣли.

Крикнувъ на войско турецкій баша:
Вси ми погубли, недоле наша.
Стрѣли назадъ ся вертаютъ Що я такого
И насъ самихъ забиваютъ. Бачу дивного ?

С того ся Турки всѣ дивували,
Такого чуда нѣтъ ни видали.
Знати, съ небесъ божѣ сили Насъ проганяють
Полки войска наступили, И убиваютъ.

Вы христіане, Турокъ питаєть,
Що то за панѣ в горѣ сіяєть ?
З нею войско из мечами Не идетъ землею,
Поступає все за нами, Но облаками.

¹⁾ В рукоцъ покрира.

Возвишенна на вся хори въ небѣ Емпірь
Ту на скалѣ на висоцѣ нѣби во мирѣ
Престоль себѣ выставила,
Чудесами освѣтила
Аки звѣздами.

Освѣт же насъ, о Царице, в нашей немощи,
Ослѣпленными марностями отря намъ очи,
Бисмо свѣтъ твой оглядали,
Чуда твоя прославляли
В небѣ на вѣки.

Главу стерла Люциперу, свѣдчимъ стопою,
Которого повидѣлъ Богъ стерти ногою.
К Почаеву приведеній
От моци братъ свободженій,
Всѣ то признаемъ.

Свѣтъ твой великъ съ Почаева всюду сіяетъ,
Которій слѣпъ сталъ билъ с Турками, видитъ и знаетъ.
Гди глумили бѣсурмане,
Боронили христіане,
Припомни.

Кто бо к тебѣ прибѣгаетъ (в) всякой потребѣ,
Прибѣжище невозбранно имѣетъ себѣ.
Вси ми к тебѣ прибѣгаемъ,
В руцѣ твоя поручаемъ
Душу и тѣло.

Возми, возми, о Царице, в свою опеку,
Гди розкажутъ на судъ Божій стати человеку,
Тогда душу, так тежѣ тѣло,
Хочъ от страху удо млѣло,
Не дай на вѣки.

28. Пѣснь пресвятой Богородицы Гошовской.¹⁾

Обновися днесъ, гора, Гошовомъ названна,
Гди на тебѣ о Марія чудами преславна.

¹⁾ Національний Музей, 41 Q.

В мѣстѣ Дунаю вѣрѣли ты чуждами з'явленну;
В палацу арцибѣскупскомъ слезну вси узнанну.

Гды увидятъ слезы твоя з очій источенны,
На колѣна упадають, вси стають змѣненни.

Плачевна пребывши дній четиридесять,
Хорѣ, хромѣ, утрапленнѣ о ратунокъ просятъ.

Не еденъ смертелне на одрѣ лежащій
Отдалъ уклонъ, чудомъ твоимъ сталъ онъ нѣби спящій.

Истинно узнають рождество ты славно,
Утрапленніи отходятъ вси уразумленно.

Мы к тебѣ едине подъ ноги впадаемъ:
Ратуй, Панно, ратуй, Матко, к тебѣ прибѣгаемъ.

Гору Гошовекую рачъ приоздобляти,
Чуднымъ своимъ омофоромъ всѣхъ насъ покривати.

И коронѣ пол'ской даруй звитьжати;
На Агарянъ и бѣсурманъ рачъ имъ помощь дати.

Упроси намъ Сына, босѣ Матка едина,
Борони насъ наглою смерти, а ты будь намъ причина.

Чуднымъ си образомъ рачъ насъ боронити;
У Сына своего ласки даждь намъ упросити.

Мы недостойніи подъ ноги впадаемъ,
Слезнымъ воздыханіемъ усердно волаемъ.

И тебѣ, о Маріе, Сынови твоему,
Буди слава Богу Отцу, Духови святому.

Просимо ты вси усердно, змилуйся надъ нами,
Уволни насъ отъ вѣчныхъ мукъ, пекелніи ями.

Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, абисмо ты на вѣки хвалили
И с тобою Створителемъ в небѣ вѣчне жили.

29. Пѣснь Пресвятой Богородици Самборской.¹⁾

1 Чистая Панно, Матко утѣшенныхъ,
Потѣшителко людей утрапленныхъ,

¹⁾ Текст в № 1 (86, 9а), заголовок і відміни тексту співа-
ника „Національного Музею“ ч. 12454: 1. утѣшенна. 2. утрапле-

Чистая Панно, до тебе волаемъ,
Сердечне с плачемъ слезы выливаемъ.

5 Рачъ на насъ възрѣти оком своимъ ласкавымъ,
Додай помощи грѣшникомъ неправымъ.

Смутнал новина южъ по свѣтъ слынетъ,
Не единъ теразъ без сповѣди гинеетъ.

Розказалъ Господь Богъ, Сынъ твой, аггелови,
10 Бы не фолговалъ ани грѣшникови.

Далъ му мечъ острый, стрѣлы ядовиты,
Бы людзко племя было пречъ выбито.

Лежатъ аки снопы брата и сестры,
Бо ихъ убиваетъ той мечъ барзо острый.

15 Зостань ми ся, Панно, прозбою до Сына,
Бы мя не каралъ грѣшника едина,

Гды бы мя не каралъ из запалчивости,
Бы мнѣ отпустилъ з ласки своєї злости.

Іеусе сладчайшій, Пане укрижованный,
20 Кролю над кролми, а Пане над паны,

Оборони насъ, Панно, от повѣтра злаго,
От наглої смерти, огня пекелнаго.

30. Пісня Самбірській Богородиці.¹⁾

Возиграйте, дубровы,	Да отвѣщаетъ нимфа морска,
Яви бо ся Самборови	Що ест катедра самборска.
Источникъ воды живия,	Ест оцѣян благодати
Мати Христова Марія,	Плачущая Дѣва Мати,
Приносяще здравіе.	Изливающе дари.

ніхъ. 5. узрѣти. 6. Додай намъ ласки. 8. терасъ... згинетъ. 9. Розказуеъ, Панно, Сынъ. 10. Аби не фолговалъ ані. 11. ему мечъ острій... ядовити. 12. люцкое... вибитіи (!). 13. яко снобки брата, такъ и... 14. Гди... баръдзо острій. Між стр. 14 і 15:

А еще до того погребовъ не мають,
Яко бидлята в полю ся ховають.

15. Застався за нами, упроси намъ Сина. 16. Би віе(н)ци не... 17. Би его не. 18. Би ему отпустилъ з ласки его злости. 19. слачайшій... крижованій. 21. Борони... повѣтра. 22. пекельнаго.

¹⁾ Б. Н. Т. 367, стор. 207—208.

Гербовный елень жаждаше,	Аще кто жаждет, да прійдет,
Ко источнику вхождаше,	Ко источнику да ввійдет
Нынѣ скачет, выгравает,	Во святыи дом чистой Дѣвы,
Егда воды много мает	Дом чудесы исполнимый,
В новосамборской церкви.	Той получит здравіе.

31. Пісня Рогозенський Богородиці.¹⁾

Побудила до скрухи сердечной, кто ты видѣвъ болесну
В рогозен'скомъ образѣ Царицу чудотворну, небесну.

Слугою не можется звати,
Который бы(м) слез изліати
С тобою, Панно, не хтѣлъ.

Очи твои над муками Сына ще не усли слезныи,
Обмывают нечистыи дуси з грѣховъ слезныи, любезныи,
Точащихъ на нас призирают,
В потребахъ всяку помощь дают
Слѣпымъ, хромымъ, страпленнымъ.

Серце седмъ мечовъ проникает болесную утробу,
Страпили безсѣмной Дѣвѣ, когда Сынъ ей ко гробу
Положенъ; очи закаменѣлы,
Чловеце, грѣшно твое тѣло,
Же мечъ жалю не пройдетъ.

А на тое есть сила доводо(въ), же без змазы зачата
Первородной, Пречистая Дѣво, злости, тежъ и грѣху проклята.
Учинку Маріинамъ (?) мѣста
Не мает, а за що невѣста
Со Сыномъ же состраждетъ?

Затягненный на насъ первородный грѣхъ праотець Адама
Учинковый, который приводятъ тѣло, свѣтъ и злост сама
Шатан'ска, абы былъ змазанный,
На смерть Сынъ Маріи сказанный,
Мати же с нимъ состраждетъ.

Крижуетъ в грѣхахъ затвердѣлыхъ каждый Божого Сына,
Пофторне над кровію его плаче Матка едина.

¹⁾ Б. Н. Т. 367, стор. 162—164.

Ей, хоц' бы сердце з скалы было,
Юж бы ся от слез искрушило;
Мы в грѣхахъ твердѣмо.

Прійми слезы мои, Дѣвице, и сподоби угодно
Пріймати ми тѣло Христово со страхомъ достойно.

Справъ, прошу, абы Христосъ во мнѣ,
А я в немъ щасливѣ жилъ згоднѣ
По глаголу Господню.

32. Пѣснь святому Іоану Сочавскому.¹⁾

Граде, встань,
Воспой на вся страны,
Коего имѣеть,
В себѣ нинѣ криеть
Свята Іоана,
Сочавскаго званна.

Не довлѣетъ
Бѣльгородъ, что пѣетъ
В мартирекой порфирѣ,
Окианскомъ мирѣ,
Коль умереть сей явна чудеси
Для Христовой храбъ мужъ

[вѣри
Мучень, дая самъ прѣмѣр(ѣ)и
Во отвѣтъ своемъ.

Фрагъ коварствомъ,
А демонъ тиранствомъ
Предаетъ на муки
Персияномъ в руки,
Дабы били зѣло
Всесвятое тѣло
Пусть аж до кости
Бють тиранамъ злости,
Тѣло отлѣтаетъ,
Персъ ожесточаетъ
Гнѣвомъ распаленнѣ,

Адамъ зараженнѣ.
Обаче мужъ здравъ на тѣло,
Отвѣтъ даетъ Персу смѣло,
Попра кумирѣ его.

Пребиваетъ,
В мукахъ не устаетъ
Тиранъ злобствовать,
До коня вязати
Велитъ главу свята
От Жида оттята.

На коемъ мѣстѣ
В нощи отвѣтнѣ
Жидовъ тамо било,
Егда ся явило,
Сталъ столпъ огненнѣ
От облакъ до землѣ.
Ангели округъ стояще,
Согласно воспѣвающе
При мощехъ святыхъ.

Древле к Сочавѣ
Взять билъ к большой славѣ,
Потомъ Іоаномъ
Королемъ вѣнчаномъ
Зде пренесенинѣ,
В церквѣ сохраннынѣ.
Кто о що просить,

¹⁾ Б. Н. Т. III. 370 (57а—58а).

Помощи отнеси гъ,	Ходатай презѣлний ²⁾ ,
Здравія болящимъ,	Ужаснимъ врагомъ биваетъ,
Зракъ невидящимъ,	Прокаженныхъ исцѣляетъ.
Во всѣхъ нуждахъ дѣлний ¹⁾	Богу честь, слава.

33.³⁾

Архангеловъ всѣхъ радости,	Се Дѣва Богомати
Херувимовъ всѣхъ сладосте,	Исполненна благодати.
Моли за ны Иеус Христа,	Свѣтишь красно, о зорнице,
Спасителя, Бога вста.	Небесныхъ ликъ о денице,
Ласку твою ожидаемъ,	Вышнихъ жилищъ селеніе,
Серцемъ бодро воспѣвайме:	Грѣшныхъ рабовъ веселіе.
Покрый же насъ, Дѣво чиста,	Славно Христа породила,
Отъ всѣхъ враговъ и злодѣйства.	Безъ скверны и нерушена,
Егда къ тебѣ прибѣгаемъ,	Гавріиломъ возвѣщенна,
На колѣна упадаемъ,	Духомъ святымъ исполненна.
Велегласно вси воспоемъ,	Нынѣ насъ, Дѣво Мати,
Сердцемъ, усты възхваляемъ.	Не остави благодати,
Квѣтомъ краснымъ украшенна,	Не лиши насъ и милости,
Ко небеснымъ возглашенна,	Сохрани насъ до вѣчности.

34. Пѣснь на воскресеніе Христова.⁴⁾

Агнецъ Божій, Сынъ отчъ, от гроба воскресе,
 Іже з Дѣви родился, жизнь намъ принесе.
 Весело крикнѣмо, Христось воскресе,
 Іеуса славимо: Жизнь намъ принесе,
 Воскресе от гроба.⁵⁾

Новый Іерусалиме, нынѣ свѣтися,
 Торжествуй, Своне, демоне, смутися.

Да будетъ и тебѣ, Дѣво всепѣтая,
 Роднице Бога, честь и слава вѣчная.

Радость велия вселенная празнуеть,
 Воставъ з гроба, Адамъ и Ева ликуеть.

¹⁾ В рукоп. дѣлнихъ. ²⁾ В рукоп. презѣлнихъ.

³⁾ № 20 (23аб). ⁴⁾ Н. М. 14937. ⁵⁾ Рефрен.

Еси побѣдитель, Ісусе, крепосте,
Надежда наша, душевная свѣтлосте.

Ишущи людие Спасителя в небѣ,
Ахъ, к нему прибѣгаемъ въ каждой потребѣ.

35.²⁾

1 **Буди** возхваленна от всѣх родовъ земныхъ
И возвеличенна от хоровъ аггелескихъ,
Богородице, небесъ Царице,
Чистая Панно, ласкавая горлице.¹⁾

5 **Архангелом** сладость, херувимомъ радость,
Безъ сѣмена красото, выше всѣхъ славима.
Чистотою, дѣвствомъ выше всѣхъ славнѣйша.
Избрала от грѣховъ Адама и Еву,
От первородныхъ избавила клятвы.

10 **Надъ** солнце и луну выше всѣхъ славнѣйша,
Пресвѣтлый гласъ... будетъ надъ нами.
Силою святаго Духа была осѣненна,
Престолъ Царицевъ, на тронѣ посажденна.

Которого во своемъ животѣ зачала,

15 **Просящимъ** намъ буди ласкава.

И испроси по смерти блаженну годину,
Уготовай намъ в небѣ корону.

¹⁾ Рефрен.

²⁾ Текст в № 16 (21аб); відміни в № 20 (38аб) такі: 1. восхвалена. 2. хоровъ земныхъ. 5. сладосте... радосте. 6. Всесвятая красото, веѣмъ грѣшникомъ жалостъ. 7. Чисто(то)ю дѣвства вышше всѣхъ славима. Межи 7 і 8. Богу предвѣчному прежде вѣкъъ любимая.

8—9. Изъ боку своего Христа породила,
Адама и Еву дѣ(в)ствомъ свободила.

10—11. Надъ сонце(мъ) и луну красота избранна,
Близъ пресвѣтлой Тройци во трону посажденна.

12—13. vacant. 14. Которого у... почала. 15. Проси ихъ, намъ
будетъ ласка(ва) его данна. 16—17. vacant. За то е ще така
строфа: Смертнюю не дай намъ лихую годину,
Але дай намъ во небѣ вѣчную коруну.

36. Пѣснь святому Николаю.¹⁾

Великий чудотворче
Николае, святителю отче,
Радуйся, Николае,
Скорій помощниче,
Теплый заступниче
И молитвенниче
О душахъ нашихъ.

Арня²⁾ ти посрамивій,
Аки бѣси облачивій,
Во Никіи преславномъ
На соборѣ седмомъ
Вѣру утвердился
И всѣхъ научилесь
Пѣти Тройцу святую.

Сили тебе усѣ хвалятъ,
Небесніи превозносятъ,
Сироти волають,
Помощи желаютъ,
Би око святое
Глянуло на тое
Во печали ихъ.

Ликуетъ мирскій (?) весь,
Триу(м)фуетъ и миръ увесь
Же
.
Же ся о то старалъ,
Би ся человекъ досталъ
До вѣчности святой.

И Мирликіи градъ билъ явній,
Где Николай чудотворецъ славній,
Якъ онъ в немъ zostавалъ,
Усѣмъ сладость давалъ,
Би ся всѣ собрали,
Богу хвалу давали
На вѣки вѣчніе.

37. Пѣснь страстемъ Христовымъ.³⁾

Древо пресвятое,
Бѣсомъ ужасное
Предивно.
И демони прогонять,
Християни боронить,
Самъ Панъ Избавитель,
Простеръ руцѣ Откупитель
На тебѣ.
Исусе любимый,
Тожеє милостивий
Усердно.

Три древа возлюби,
Кров и воду испусти
Из боку святаго,
От Ирода проклятаго,
Умилно.
Мойсея пророка
Послав для вирока
Ко Израілю,
Котораго возлюби,
Манну з неба испусти.
Они то отдавали,

¹⁾ Н. М. Співаник Коропатницького-Навичинського.

²⁾ В рукоп. Азия. ³⁾ Н. М. 15189 (16а—176).

Желцемъ, оцтомъ наповали
За манну.

Иуда ильстивий,
Ученикъ любимый
Найпершій
И той ся усумнѣ,
Продав Христа без цѣни,
Самъ ся об(в)ѣсвий
И небо опустивий
На вѣки.

Терновъ вѣнецъ, Цару,
Склали на твою главу
Евреи.
И земля ся потрасла,
Луна, слонце изгасла (sic),
Тьма бистъ по всемъ свѣтѣ,

Панъ на крестѣ прибитий
Окрутне.

Реторъ и Богословъ,
Наперсникъ и другъ Христовъ
Стояше.

При крестѣ стоячи,
На Марію глядячи,
Слезн изливаєтъ,
Матерь свою потѣшаєтъ.

И ми мѣзернѣ,
В свѣтѣ облуднѣ
Окрутне,
Ми к тебѣ прибѣгаємъ,
Поклон кресту отдаємъ,
Бо (sic, Бы) онъ нас заступилъ
От сатановъ окрутнихъ
На судѣ.

38.¹⁾

Истинній триумфъ южъ на свѣ-
[тѣ наставъ,
Же Ісусъ Христосъ от гроба
Южъ адъ плѣнися, [воставъ.
А смерть умертвися.
Пречистая Панно, возвеселися
О воскресенію.
Ти, Адаме, днесъ не сумнися,
Южъ со Евою возвеселися,
Христосъ тѣи примаєтъ,
Рай (ихъ) не отвергаєтъ
В радость первую.
О веселіе,
Где ти миліе
Нинѣ согласно
Спѣвайте прекрасно
Творца всего свѣта.

На многіе лѣта
Триумфъ не престане,
Поки свѣта стане,
О воскресеніе (!).
Нинѣ вся старци
Со младенци
І вся старици
Со дѣвици,
Христу воспѣвайте,
Честъ Богу воздайте,
Христосъ воскресъ, заспѣвайте.
Адъ днесъ ридаєтъ,
Вся душа отдаєтъ
С темници подземно(но)й,
Зъ отхлани пекелной,
Оразъ пророци
Со святыми отци

¹⁾ Н. М. Співаник Навичинського-Коропатницького.

В темности видѣли,	Всѣмъ челоѡкомъ грѣху отпу-
Бога не видѣли	[щаетъ.
О воскресеніи.	Нехай же будетъ Богъ нашъ
Ти Давиде, днесъ у гусли вда-	[похваленій
	[рай І от вс(ѣ)хъ родовъ всегда про-
І что прекрасно на триу(м)ѣ	На вѣки буди. [славлений
Сотворителеви,	[заграй Христе воскресій, даждь до-
Откупителеви :	[ждати,
Христось воскресъ, заспѣвай.	На страшномъ судѣ одесну ста-
	Во Троици зрѣти [ти,
Нинѣ союжъ (sic) весь Хри-	І всегда хвалити
	[стось растирзаетъ, На вѣки вѣком. Амин

39. Пѣснь святому Георгію.¹⁾

Непрестанно Господа о насъ моли,
 Призывающихъ тя всѣхъ насъ сохрани,
 Воинѣ Христовъ, мучениче²⁾,
 Вѣнцемъ славимъ вѣнченостьче
 Георгіе, скорій помощъниче.

 Избавляй насъ всякихъ напастей,
 Не даждь всѣмъ вѣрнымъ в грѣху впасти.

 Ко храму твоему вси прибѣгаемъ
 И усердно тя вси прославляемъ³⁾.

 О семъ идоли смятошася
 И падоша, сокрушишася.

 Любовию горащею владичнею
 Упразднивий прелестъ идольскую.

 А з гроба мертвия воскресывый
 И многихъ ко вѣрѣ прыгласывый.

 И ми Георгія вси хвалѣмо
 И со слезама к нему припадѣмо.

¹⁾ Співаник „Національного Музею“ ч. 15189.

²⁾ Рефрен. ³⁾ В рукоп. прославляемъ.

40. Пѣсн на рождество Христово.¹⁾

Херовими святъ, архаггели зрятъ
Чудъ невидимій, вельми славимій.
Ахъ, ахъ, зѣло вельми цѣло удивишася.
Прійдѣмъ, прійдѣмъ до шопи,
Узримъ Бога во плоти
И Матеръ его святу
Дѣву Марію чисту,
Которая Сына Матка едина в ясла вкладаетъ.
Іже не вмѣстимій вельми вмѣстися,
З утроби Дѣвичой Христосъ родися.
О глубина всѣмъ разумна недовѣдима.
Витай, Пане и Кролю,
Витай, нашъ Спасителю,
Витай, скарбе предрагій,
Никогда же пребраній.
О радости и сладости, явилъ ся всѣмъ намъ днесъ.
Предвѣчній Монархо, щожесь то вчвинилъ,
Же в яслахъ скотияхъ ниско ся зложилъ?
Ахъ, ахъ, Пане, нехъ ся стане воля твоя.
Чемъ аггели не служатъ,
Чемъ волъ з ослом там дрижать?
Познали Бога в плоти,
Хочяжъ вѣміе скоти,
На колѣна упадають, Творцу своєму хвалу воздаютъ.
Шукаетъ Іродъ, якъ написался²⁾,
В которой страни Христосъ родился,
Воспрашаєтъ и взиваєтъ книжники своя.
Они же ему рѣша:
(В) Вифлеемъ родися.
В той часъ зѣло заричалъ,
Власн своя потаргалъ,
Убити Христа рожденна барзо ся рихло готовалъ.

¹⁾ Н. М. 12454.

²⁾ Ся строфа має йти щойно по найближій. В уривку спі-
ваника „Національного Музею“ під ч. 15290 є текст в яким захо-
ваний здогаданий порядок (по А — Ш).

А може звѣзда идетъ предъ цари,
Котріе несуть велики дари:
Злато и смирно и ливанъ предивно Пану своему.
Барзо ниско кланяше,
Подарунки даяше,
Познали найвишаго
Спаса, Цара своего,
И тако во страни своя со веселіємъ возвратишася.

Кушается царъ Іродъ безъ ума,
Шлетъ войско свое до Вифлеема:
Идѣте, бійте, кровь пролевайте всѣхъ дѣтей малыхъ.
Десять тисящъ четири
Дѣтей малыхъ побили,
Безневинныхъ нев(инн)ятокъ,
Ревне плачущихъ матокъ
Кровъ невину пролевали аки воду во Вифлеомѣ.

О Вифлееме, азъ днесъ не драхлюй
И ти, Рахиле, благодумествуй,
Не плачте, мати, ваши дѣти взяти естъ до неба.
Кролевати тамъ будутъ,
Васъ матокъ не забудутъ
И ублагаетъ Христа
Рожденнаго Пречиста,
Бисѣте слезы своя ревне утолили и в небѣ били.

Волх то Валаамъ все пророковалъ,
Лечъ вбити Христа нѣхто не досталъ;
Южъ кролюеть, обѣцуетъ в небѣ бити.
Тілько ми ся згаджаймо,
Щири его кохаймо,
Би намъ грѣхъи отпустилъ,
Мукъ пекельныхъ уволнилъ,
Ударовалъ вся благая, в небѣ всѣмъ кролевати.

Скиптре во руцѣ кесару даруй,
Звитяжати всюди враговѣ поборствуй,
Просимъ тя, Пане, всѣ непрестанне: допоможи намъ.
Даруй в мирѣ прожити,
Тя Рожденна хвалити,

Где на зе(мно)мъ падолѣ,
Потомъ в небѣ на тронѣ,
Со аггели, архаггели даждь намъ всѣмъ тя оглядати.

41. Пѣснь святой Тройцы.¹⁾

Прійдите днесъ,	Утѣшителя ученикомъ дати,
Новій Ісраиль весь,	Гдѣ совокуплени
(В) церковъ украшенну,	Язики огненни
Духомъ просвѣщенну,	Раздѣлени стали
Воспой пѣны красно,	И проглаголали
Да узриши ясно.	Бога в Тройцы биты,
Слава Творца Бога,	Научиша пѣти
Се бо милость многа	Отца, Сына равна
Будетъ тебѣ данна,	И Духа исходна,
С висоти посланна	Апостоломъ строителя,
От Духа пресвята,	Всего міра Створителя
Діядіма злата.	И невидимо зиждителя.
Имѣяше щедроты Богъ,	Три поютъ лица
Да вознесетъ горѣ свой рогъ,	Предвѣчнаго Отца,
Подаетъ міру толикъ даръ	Рожденнаго Сына,
[многъ.	Прежде вѣкъ едина,
Очистивше крещеніе славно	Духа исходяща,
Духа исходяща со небесе явно	Намъ вѣрнимъ свѣтяща,
И от паракліта	Сынъ бо есть во Отцы,
Тайна есть открыта,	А Духъ святъ во Тройцы
Да потекутъ воды	В существѣ единомъ,
Во вся земна роди.	Во вѣкъ нераздѣльномъ,
Пія уладимся	Да подастъ всѣмъ славу
И возвеселимся.	И грѣховъ избаву.
Огненнія духа рѣки	Не остави насъ, Владыко,
Текутъ злати во вся вѣки	Пѣние тебѣ велико:
Просвѣтити вся человѣки.	Святъ еси во вѣкъ, буди, буди.
Егда обѣща Богъ Духа послати,	

42. Пѣснь на рождество Ісус Христово.²⁾

Безконечной благостины	Богъ днес во плоти явіся.
И неизмѣрной милостины	Послѣдних вѣков

¹⁾ № 21, 87а—88а.

²⁾ Колекція А. Петрушевича, 233, стор. 15—17.

Стал человѣком.
 Всѣ ся утѣшайте,
 Его витайте
 Пожаданнаго,
 З неба нам даннаго.
 Ангели вдѣчно спѣвають,
 Хвалу е́му воздавают,
 Яко́ своему Пану и Богу.
 Слава во вышнихъ,
 А мир на нижнихъ,
 Воспѣваютъ,
 Возвѣщаютъ
 Вдѣчну новину,
 Пѣснь Божию Сыну.
 Пастыріе услышали,
 Же то аггелы спѣвали
 Над вертепомъ на повѣтру.
 Вся повергоша,
 За то прійдоша,
 Удвѣшас(я),
 Поклонишася

Вся содержащу,
 Во яслех лежащу.
 От Персиды триє цары
 Тамо прійдоша со дѣры,
 Где Богъ во плоти явися.
 Поклон отдаютъ,
 Христа вытѣаютъ,
 Ливан и злато,
 Абы принято,
 Мы тежъ кадѣло,
 Бы Богъ принѣтъ мѣло.
 Христе Цару нарощенный
 И во яслех положенный,
 Тебѣ Богу и Творцу молимся.
 Укрѣпѣ царей,
 Соблюди людей,
 Агарянскую,
 Всю поганскую
 Дерзост их сотрѣ,
 А вѣрнымъ покоры.

43. Пѣснь на рождество Христово.¹⁾

Новый триумфъ явися,
 Спасъ миру народися.
 Во пѣснехъ, вси вѣрніи, ликуйте,
 Днесъ духовно торжествуйте
 О рождествѣ его.
 Миръ во мирѣ слышати
 О Божой благодати,
 Горная со земными начала
 Божая мудрость собрала
 Во единой мысли.

Емѣремъ вертепъ сталъ ся,
 Богъ бо в немъ показался.
 Южъ земля небеснымъ есть
 Держитъ неодожима [видима,
 На себѣ Христа.
 Царіе, ся зближайте,
 Царю дары давайте,
 Пастыріе, крикните, возыграйте
 Велегласно воспѣвайте
 Цару рожденному.

Все аггеловъ множество,
 Составѣте торжество,
 Слава во вышнихъ Богу, крикните,
 Рожденнаго славѣте
 Днесъ на земли Христа.

¹⁾ № 1, 866—87а.

44. Пѣснь на недѣлю Крестопоклонную.¹⁾

Владыка твари и Господь славы
На крест пригвожденъ, Панъ вшелякой хвалы
Вѣнцемъ от терня укоронованный,
Оцтомъ напоенный.

На крестъ висить Христось пригвожденный,
Копіемъ з ребра своя прободенный,
Заушенія приѣмлет и раны,
Молить ся за нами.

Дѣвая Мати, на крестъ ты зрящи,
Увы мнѣ, чадо, вопіет, стенаючи,
Оружіе сердце мое проходитъ
И утроба горить.

Радуйся, кресте, намъ похваленіе,
Бѣсомъ побѣда и прогнаніе,
Днесъ кланяемъ ся
Вси, похваляюще
И лобзающе.

Прійдѣмъ, вѣрніи, Христу поклонѣмъ ся
И чистымъ сердцемъ вси приготовѣмъ ся,
Абысмо его всегда выхваляли
И з нимъ царствовали.

Поклонѣ отдаймо днесъ кресту Христову,
Бысмо оглядали вси благодать нову.
Умилно с плачемъ к кресту припадѣмо,
Слезы принесѣмо.

О Христе Царю, змилуйся над нами,
Не даждь воевати невѣрнымъ над нами,
Сохраняй вѣру и всѣхъ христіановъ
От рукъ бесурмяновъ.

А мы ты будемъ всегда выхваляти,
Воскресшаго ты всѣмъ проповѣдати.
Даруй здравіе и всѣмъ пожитіе
И спасеніе.

¹⁾ № 1 (856—86а).

45.¹⁾

Радость на свѣтѣ пануетъ, Кды Пилать декретъ феруетъ Срогій на Сына Божего, Творца всего свѣта того.	Нехай будетъ осужденный, На смерть цѣле поданный, Вкрижуй Маріина Сына Христа Назарянина.
Дисциплины зготовано, Крест и гвозды поковано, Жиди на того совѣтують, Христа, бы умеръ, воюють.	Потом с крестомъ поднесенный, Желчи з оцтомъ напоенный. Тое Матка кды узрѣла, Падши на землю, умлѣла.
Всѣ ся на то уложили, Бы Христа на крестъ прибили, Прето Пилату отдаютъ, Злые свѣтки поставляютъ.	Лзы з очій выливаючи, Же южъ умеръ, волаючи, (Зѣ) жалю такъ ляментовала, За нимъ умерти жадала.
Терновъ вѣнецъ уплетенно И в препруду облеченно Христа, Агнца невиннаго, Царя Емпѣру горняго.	Матку учневи злѣцаетъ, А в томъ духъ Отцу отдаетъ. Тростію бокъ ему пробито, Текла кровь з водою обфито.
Идетъ с крестомъ Панъ смутне, Збитый отъ Жидовъ окрутне, Змѣнилъ всю свою доброту. Жиди волають к Пилату:	Мы тежъ вси днесъ поклонѣмъ ся И смиренно помолѣмся: Христе Іисусе преблагій, Всѣхъ насъ помилуй, всемогій.

46. Пѣснь кресту.²⁾

Древо райское ново процвѣтаетъ,
Во мѣсто смерти юность намъ раждаетъ.
Адамъ отъ древа вкуси овоць смерти,
Сынъ Божій древомъ рачилъ врага стерти.

Оружіемъ крестнымъ спасетъ челоуѣка,
Порази Мойсей Ада амалика.
Константинъ, царь великъ, а втомъ знаменитій,
Идоли враговъ порази на вѣки.

Макарій Спаситель крестъ воздвизаетъ,
Радостію сердца вѣрнихъ наполняетъ.

¹⁾ № 1 (356—366). ²⁾ № 15 (6аб).

Господи, помилуй, согласно волають,
Распятого Пана усѣ прославляють.

Гди судія прійдесть судити вселенну,
Добрихъ до неба, а злихъ во геенну,
Крестъ прокаженимъ есть знакъ триумфалній,
Посрами Жидов и всѣхъ безсурманов.

Устрашатыя слави креста пресвятаго,
Устыдатыя Пана, на немъ распятаго.
Будуть волати: падѣтъ на насъ, гори,
Не стерпим муки, строгой Божкой кари.

Крестомъ спасется, зійдесть изъ гроба тѣло,
А душамъ даруетъ оздобу цѣло.

На томъ падолѣ и на вѣки вѣковъ
Крестъ христіянѣмъ завше гербнимъ знакомъ.

Презъ крестъ твой, Христе, и невинніи страсти
Дайся намъ вѣрнимъ по смерти спасти;
Посрами враги креста пресвятаго,
Вѣрнихъ сподоби житія вѣчнаго.

47. Пѣснь на воскресеніе Христово.¹⁾

Христосъ Панъ зъ мертвихъ	Кто слѣпціи просвѣти
И звѣязство отрималъ [всталъ	И прокаженніи очисти?
И житіе намъ направилъ	Христосъ нинѣ зъ мертвихъ
И грѣховъ ²⁾ насъ избавилъ.	[всталъ,
Кирие, кирие, кирие, елейсонъ.	Мертвимъ животъ даровалъ.
[Аллилуя. ³⁾	

Истлѣвшее естество
Обнови своимъ божествомъ
Новій Адамъ Христосъ Панъ,
Которій умеръ для насъ самъ.

Ангели ся думѣють,
На Творца зрѣти не смѣють,
Пристоль силы дивятся
И херувими чудятся.

Кто Лазаря воскреси,
Верия вѣчныя сокруши?
Сокруши ада Вавилонъ,
Соборъ его во Сіонъ.

Архаггели спѣвають,
Кто сей красенъ, волають,
Котрій зъ Емпѣру зійшоуль,
А отъ востока⁴⁾ днесъ прійшоуль.

¹⁾ № 15 (156—16а). ²⁾ В рукоп. хрѣховъ.

³⁾ Повторяють ся по кожій строфі. ⁴⁾ В рукоп. восора.

Князи, врата отверзѣтъ	Воспѣемъ ти устнами
И, херувими, воззовѣтъ,	И радуемся душами.
Возопійте: святъ, святъ, святъ,	Вси согласно воспоемъ,
Человѣческимъ умомъ не пой-	Единѣмъ гласомъ глаголемъ:
	[нять.
О воскрешшій Отче нашъ,	Слава Отцу и Сыну,
Возвишаемъ къ тебѣ гласъ,	Воскрешшему днесь виноу,
Живому Богу воспоемъ,	Такъ тежъ и Духу святому,
Единѣмъ гласомъ глаголемъ.	Во Тройцѣ святой единому.

48. Пѣснь на вознесеніе Господне.¹⁾

Вси языци, купно съ лица	Ангели трепещуще,
Вострубѣте и воскликнѣте,	Возмѣте врата, глаголюще.
Царю Богу принесѣте:	
Вознесися, Боже,	Апостоли вопіяху,
Возмѣте врата, князи ваша,	Со слезами глас испущаху,
Возыйде Царъ славы. ²⁾	Не остави нас, глаголаху.
Услышите и внушите,	Отвѣща Царъ, глагола самъ:
Восплещайте руками	Пребудѣте время мало сами,
И возглаголите устнама.	Азъ параклита послю на вы.

Вознесися, воцарися
На престолѣ Бога Отца.
Царствію его не будетъ конца.

49. Пѣснь рождеству Пречистѣй Дѣвѣ Маріи
Богородицы.³⁾

На седми дарѣхъ Духа свята основанна
Царская дщи Марія, Пречистая Панна,
Родися, явися во кончину вѣкомъ
И спасе, принесе радость человѣкомъ.

Она сѣ тѣломъ, з душою велце оболченна,
Без тмы грѣха во миръ сей от Анны рожденна.

¹⁾ № 1 (386—39а).

²⁾ Останні три рядки повторяють ся.

³⁾ № 1 (13а—14а).

Величай и витай, душе моя, Дѣву,
Царскую златую сего свѣта ниву.

На нейже сѣмя Богъ Царъ хочетъ ся всѣяти,
Егда с Пречистой крове будетъ ся раждати.
И тогда от ада свободитъ Адама,
Егоже смерть ложе и пекелна яма.

Слезами ся омыю, Дѣво чиста, нынѣ,
Бымъ у водѣ грѣховной не втонулъ (в) семъ мирѣ.
Подаждь ми на воли будущего вѣка,
Созижди приплыти якъ быстрая рѣка.

Во градѣ нашемъ храмъ твой, Дѣво, маешь,
Егда к нему на молбу всегда прибѣгаешь.
Где мелимъ и просимъ: рачъ насъ захвати
От муки и руки адскаго княжати.

А кто ти услужуетъ, той и ктиторствуетъ,
Нехай с нами во мирѣ долго жителствуетъ.
Дай намъ, Дѣво, премирно всѣмъ многая лѣта,
А в небѣ при тебѣ зрѣти Бога свѣта.

50. Пѣснь вторая.¹⁾

Достойно есть Дѣву величати, Со страхом аггели спѣвають,	
От небесъ хвалу возвѣщати. Превышше хоровъ возвѣщают.	
Гди ангель вѣсть принесетъ, Днес бо о насъ умоли,	
Успенію изрече На земли всѣхъ соблюди	
Гавріиль, В покою.	

Готова буди, Богомати,	Нескверна Дѣво Голубице,
Сынови душу днес воздати.	Уснуласъ Гепсѣманстей (sic) сто-
Потом с тѣломъ злученна,	Апостоли вси бяху, [лицѣ.
До неба вознесенна	Тридневно пѣснь пояху
Будеши.	Согласно.

Возмѣте врата небесная,	Блажимъ тя послѣдняя ²⁾ роди,
Воходитъ Дѣва Пречистая.	Даруй нам со небесе плод(и).
Одесную престола	Запад врагомъ принеси,
Сѣдитъ Дѣва почтенна	Христіановъ возгласи,
От Троицы.	О Дѣво.

¹⁾ № 1 (166—176). ²⁾ В рукоп. последняя.

На всякъ день храни своя птенца,
Моли намъ своего Цервенца.
Посли покровъ на миръ свой,
Воведи насъ во дворъ свой
На вѣки.

51. Пѣсн на рождество Пресвятой Богородици.¹⁾

Под: О Пресвятая Дѣво, пом.

- 1 О любимая Дѣво от царьскаго рода,
Величаемъ ти родины от истаго плода.

Тись виноградъ преслѣчный на горѣ Ливанской,
Прочвитаешъ рождествомъ си во полатѣ царьской.

- 5 Тыс лелѣя пахнучая в смердящемъ юдолѣ,
Даси запаху душамъ нашимъ возвестися горѣ.

Ты солнце пресвѣтлое з Аннинаго неба,
Во темности вѣка свѣтишъ, чого было треба.

- Ты звѣзда пресвѣтлая на востоцѣ свѣта,
10 Восходишъ рано пред сим солнцемъ, что сотвори лѣта.

О сладкая ластовице, зготованна Богу,
Якоже твои родины славити возмогу?

Небо и земля из аггелы страхомъ упадаютъ,
Новорождѣшую тя, Дѣво, пѣснѣми величаютъ.

- 15 Езекиа царь тебе нарече стѣною
Для крѣпости вѣхъ вѣрныхъ и обороною.

Давидъ засъ праотець твой гды восхоиѣ пити,
З выфлеомской кирницѣ жажду си утолити,

Теды тебе видѣ в рунѣ окропленномъ

- 20 И росю Духа святаго в Сіонѣ змоченномъ.

¹⁾ Колекція А. П. 233, стор. 70—72.

²⁾ Відміни тексту в сѣм самім співанику на стор. 53—55 такі: 2. родины от чистаго. 5. Ты лѣлѣя пахнуча. 6. запах. 7. з Аннинаго. 9. звѣзда преслѣчная. 12. Якоже азъ... славит. 13. Небо, земля з аггелы. 18. З выфлеемської. 19. тебе предвидѣ.

Дай же и нам тую росу на своих роинах
И напой нас вином свѣта в земних сих краинах.

Мы же тебѣ воспоем, воспоемъ на земли пѣснь нову,
Бис нам дала чути в небѣ глас аггелского трону.

52. Пѣснь покрову Пресвятѣй Богородици.¹⁾

О Пресвятая Царице, миру покрове,
Избавляй насъ от вѣчныхъ мукъ пекелна рова.
Покрове, миру святѣйшій,
Надъ всѣхъ аггеловъ честнѣйшій,
Всегда славнѣйшій.

Царице небесная, покрове миру,
От еретиковъ невѣрныхъ сохраняй вѣру.
Сохраняй насъ отъ напасти,
Не дай же намъ в грѣхѣхъ впасти
Во адской власти.

Андрей видѣ на воздухѣ ты стоящую,
За христіанъ Христа Бога всѣхъ молящую.
Сохраняй насъ, соблюдай насъ,
Защищай насъ, не давай насъ
В руки грѣшникомъ.

Святителіе во церкви покланяются,
Апостоли со пророки вси радуютъ ся,
Гды молиши Христа Пана,
Бы намъ была жизнь подана
На семь падолѣ.

Бисмо тебе, Панно чиста, на вѣки хвалили,
Поки стане всего свѣта, во царствѣ жили,
Просимъ тебе, о Царице,
Моли Бога, Владычице,
Всѣхъ Помощнице.

20. свята. 23. тебѣ воспоемъ на земли. 24. в небѣ чути глас аггелска тону.

¹⁾ № 1 (176—18а).

53.¹⁾

Устомъ моимъ, Матко, твоимъ чудомъ хвалу не лѣтъ воздати,
Гды допѣро дражу зѣло языкъ пѣніямъ утверждати.

Но кролева сія нова внемли глаголи, понуди, возбуди болша
[ковъ себѣ.

Правда, же той Панвы святой годне вѣкт не выславилъ, о ве-
[лебна и хвалебна,

Створеня найзациѣйша, твоя цнота даръ живота, бос выбранъ-
[на и вызванна,

Спокори, водвори святыхъ многихъ, серафимъ славнѣйша.

Намъ Евина першая вина райскія врата затворила,

В²⁾ иншой мѣрѣ, слушной вѣрѣ тые намъ небо отворила;

С першой матки вся отроки в одхлани во длани предани бы-
[ша в руцѣ демономъ.

А с той второй Матки драгой народъ взялся збавленя,

Хвалу дати, не устати, то всѣмъ бы намъ належало,

С которой Богъ нашъ взялъ на себе тѣло.

Воламъ к тебѣ (в) всякой требѣ: позволи, бымъ волилъ,

Сына едина твоего пилновалъ.

Барзо прошу, нехъ отношу, даждь памяти таковой,

Бымъ ты годне и пристойне славилъ сердцемъ и словесн.

А змазаня и связаня вижду, тверджу быти збудити устомъ
[моимъ.

Еднакъ требѣ, бы ко небѣ, зносимъ хвалу ко тебѣ.

Хвалы вшелкой, цти великой годна речъ быти весола,

Чти Дѣвица и Родица, призри на насъ, помилуй насъ,

Даждь помощь Вышнему на сихъ людехъ и пребуди воскорѣ
[всецѣло.

54. (Пісня) Богородици.³⁾

О пресвятая Дѣвице, к тебѣ прибѣгаю,

А на по́мощь тебѣ всегда к себѣ призываю,

До ногъ ти впадаю, слезы проливаю,

Спамятавши грѣхъ свой, сердечне вздыхаю.

¹⁾ № 1 (18а—19а).

²⁾ В рукоп. З.

³⁾ Колекція А. П. 233, стор. 45—46.

Майстат Божій образѣм, распустне живучи,
Грѣхѣи свой безчисленны ув себѣ чуючи,
Былем злости склонный, а грѣху повольный,
Бо мя на то побужает умысль мой савольный.

Причнися, Дѣво Мати, до Сына своего,
Бы мнѣ даровал поправу житія моего,
Быи мыслил о небѣ, а прибѣгалъ к тебѣ,
А по смерти рачѣ мя приняи до царства к себѣ.

А я всегда аллилуя тебѣ воспѣваю,
Бога в Троици единаго бѣги визнаваю
И тебѣ Царыцу и Богородицу
Со всеми святыми поемъ Владычицу. Finis.

55. Пѣснь Пресвятой Богородици.¹⁾

Усыхающимъ с прагненя
От чистцоваго спаленя,
Маріе,

Вшитких вѣрныхъ з вѣзерунку
Додай душам ратунку,
Маріе.

И терпящим тяжку муку
Поддай лѣтостиву руку,
М.

Тыи в небѣ волност мают,
Нехай помощи дознают,
Маріе.

Тыс на жажду кривницею,
Возри ока зриницею,
Мар.

Чрезъ твою причину
Грѣшных людей всяку выну,
Маріе,

А з твоего злѣтованя
Выбавъ грѣшных от караня,
Мар.

Богъ отпустит из геенны,
Нехай будут свободженны,
Маріе.

Ключу Давидовъ до неба,
Помочи душамъ потреба,
Мар.

Поддай добра человѣкомъ,
Не гордышъ грѣшникомъ,
Маріе,

Нехъ будут з муки вырваны
И на волност отдани,
Маріе.

Вырви ихъ судиѣ руки,
Нех не терпят тяжкой муки,
М.

¹⁾ № 1 (77а6).

Тыс для ока Предвѣчнаго, Которому нѣсть равнаго, Маріе,	Да будет твоя причина До твоего, Панно, Сына, Маріе.
Май нас в своей оборонѣ При остатнемъ вѣка згонѣ, Маріе.	Мати Іисуса ласкава, Котрого повсюду хвала, Маріе,
Когда будет Богъ судити, Рачъ ся, Панно, причинити, Мар.	Вси прибѣгаемъ ко тебѣ, Бысмо были с тобою в небѣ, Маріе.

56. Пѣснь Пресвятѣй Богородици.¹⁾

Днесъ хоць вмираеть Іисусова Мати,
Радость являеть, не треба плакати.

Бо и, умерши, по смерти естъ жива,
Тая заченши породила Сына.

Слѣчная Панна смерти не причастна,
Зоря заранна по заходѣ ясна.

Престолъ щирокій и облакъ без хмуры
Беруть облаки сіонскими цари.

Служать аггели и главы скланяють
И ликъ весело апостолъ спѣвають.

Внйди, Царице, внйди до Сіону,
Осядь, Дѣвице, на сыновскомъ трону.

Роже слѣчная небеснаго поля,
Завше красная неоранна роля,

Котрая стерла и змієви главу,
В грѣсехъ не умерла, мѣй же вѣчне славу.

Справъ такъ намъ земнымъ в грѣхахъ не умирати,
В небо от земля преставленна Мати.

57. Пѣснь преподобному отцу Онуфрію.²⁾

Онуфрій святой в старости рожденный,
От него шатанъ з млада посрамленный.

1) № 1 (92аб). 2) № 1 (69б—70а).

Гды зрадилъ огонь, оттоль го вмѣтаеть,
Невредим зостаеть.

Стондъ слуга Бозекій Онуфрій названный,
Гды былъ во огни цѣлый захованный,
Прето го родичъ не собѣ ховаеть,
Но Богу отдаеть.

Провадить сына яко царъ достойный,
Даеть в монастырь убогій, пристойный:
Пріймѣте чадо, речеть царъ, не мое,
Але южъ Боское.

Королю перскій, что чинишь такого,
Мѣвши дѣдича токмо единого,
Дашь на службу в Троици единому
Богу предвѣчному?

Тамъ в монастыру ланя го питаеть,
Опатрность Боска о немъ памятаеть.
Самъ Христос Господь дает в свимъ образѣ
Хлѣбъ ему в зломъ разѣ.

Давшися святой в Боску оборону,
Мечеть южъ берло и перску корону,
Не хцет достатковъ на томъ свѣтѣ мѣти,
Но Богу служить.

Провадить аггелъ дитя збыть малое
На пуцу, тилко шест лѣтъ маючое.
Аггелскимъ хлѣбомъ тамъ его питаеть,
Аггеломъ го знаеть.

Такъ лѣтъ шестдесять поносилъ тѣсноту,
Упалъ солнечный, зиму и наготу,
А Богъ одѣваеть якъ слугу своего
Патрона нашего.

В лѣтъ го шестдесять на пуци знаидуетъ
Пафнутій святой и з нимъ бесѣдуетъ:
Яко ту живешъ, хошу цѣле знати,
Всѣмъ проповѣдати.

Онуфрій святой иннымъ для прикладу
Житіе свое повѣдати по ряду,

Ижъ былъ королевичъ, на пуцу зась младый
Шолъ з Боскон рады.

Онуфрій святой рекъ Пафнугіевъ:
Южъ мнѣ часъ смерти приходитъ при тебѣ.
Отдастъ душу в руцѣ Бога жива,
Гды южъ справедлива.

Душу самъ Христосъ провадитъ до неба,
Старцеви тѣло кдыжъ погребсти треба,
Лвы теды сами гробъ ему копаютъ,
Честно погребаютъ.

О всемъ Онуфрій и ту памятаетъ,
При смерти вшиткыхъ Богу залѣцаетъ,
Кто бы ся ему в опѣку поручилъ,
Бы вшитко получилъ.

Естес в нещастю, естесъ в утрапленю,
Естесъ в хоробѣ, естесъ у вязеню,
Удайся заразъ до того патрона,
Оттоль оборона.

Ратуй насъ завше, теразъ и на вѣки,
А кды по смерти замкнуть ся повѣки,
Справъ, бысмо Бога в небѣ оглядали
И з нимъ королевали.

58. Пѣснь священному Савѣ.¹⁾

Возвеселися, пустыня, цвѣтущи,
Играй, Іорданъ, струями текущи.
Мужа святаго житіе сіяетъ,
Вѣрныхъ озаряетъ.

Ливуй радостно, преподобне отче,
Святыя Троицы великій угодниче,
О преблаженне, о священный Саво,
Ангелеская славо.

Мужу желанный, пустынный жителю,
Слуго Господень, вѣрный служителю,
Прійми малое от насъ хваленіе,
Дай отпущеніе.

¹⁾ № 1 (706—716).

Тебе согласно вси днесь восхваляемъ,
Красныя пѣсни, отче, воспѣваемъ.
Всесвятый отче, молися за нами,
Своими слугами.

Ангеле земный, человеѣче небесный,
Пастырю стада паствы своея словесный,
Умножил еси собранная стада,
Духовная чада.

Церкви Христовы учителю красный
И вѣмъ безплотнымъ дѣмономъ ужасный,
В подвизѣ своемъ пчела трудолюбна,
Словесныхъ премудра.

Чистымъ житіемъ преподобнымъ слава,
Ангель во плоти, постникомъ похвала,
Нектар небесный, ангелская сладость,
Каппадокомъ радость.

Саво блаженне, великій чудотворче,
О насъ молися, преподобне отче;
Ясное солнце, пресвѣтло сіяешь,
Вѣрныхъ озаряешь.

Церковъ ликуетъ праздественну память,
Твой день пресвѣтлый вси вѣрны славятъ.
Рач умолитъ, Царя упросити
Со святыми жити.

Пѣснь ти приносимъ, ратунку жадаемъ,
Твою святую память почитаемъ.
Саво прехвалне, тебе величаемъ,
Поклонъ отдаваемъ.

59. Пѣснь тремъ святителемъ.¹⁾

Восхвалимъ пѣснями днесь торжественно
И воскликнемъ купно пѣсенно
Трехъ свѣтилъ толикихъ,
Пастырей великихъ,
Согласно.

¹⁾ № 1 (81а—82а).

Иже во мирѣ ясно свѣтяше,
Егда на земли тѣломъ живяше,
А днесь на лонѣ
Видят южъ в Сионѣ
Сидяща

Во тріехъ лицахъ единаго Бога;
Тамъ имъ есть радост велми премнога,
Где аггелъ хоръ в лицѣ
Поюще Владыцѣ:
Святъ, святъ, святъ.

Василій бѣше на земли стоящъ,
От земля главою небеси досягащъ,
Во столпѣ огненнѣ
Видящъ южъ явленнѣ
Чудесе.

Григорій риторъ бѣ предизрященъ
В словесехъ рѣчи и преиспященъ,
Догмата храняше
И вѣру втверждаше
Дерзостно.

Златымъ языкомъ вѣща Іоанъ,
Когда умоленъ прейти от Команъ,
На престолъ возвращенъ
И на немъ посаженъ
Рекъ: миръ всѣмъ.

Сія же вина праздника бѣше,
Егда велику распрю имяше
В тыхъ тріехъ велицѣхъ
Пастырехъ толицѣхъ
Неравни.

Внезаапу же явѣ предсташа,
Мужу премудру се глаголаша,
Да распру укротить,
В единъ день сочинить
Праздникъ ихъ.

Мы равни есмы у Бога, рекшихъ,
По семъ до неба видящъ ихъ вшедшихъ,

Ужасен зѣло бѣ,
Помысли во себѣ,
Чудъ зрящи.

Тогда отверзе умъ разумѣти,
Ѳалмы и пѣснми днесъ обновити;
Когда се видяше
И распрѣ имяше,
Предстанутъ.

И мы тожде днесъ вси воззовѣмо,
В тройци святыхъ купно почтѣмо,
О помощь просящимъ
И всѣмъ намъ славящимъ
Память ихъ.

60. Пѣснь святому апостолу и евангелисту
Христову Луцѣ.¹⁾

Что ты нареку, апостоле святой,
Служителю тайнъ, босъ ты естъ пречестный
Сосудъ святаго Духа божественна,
В сей церкви славна.

Луко блаженне, столпе премудрости,
Свѣте пресвѣтлый Божіей свѣтлости,
Просвѣти сердца людей ту стоящихъ,
Тя днесъ славящихъ.

Ей, причинися до всѣхъ Зиждителя
И упроси намъ своего Створителя,
Ижъ бы насъ вѣчне за грѣхи не каралъ,
Ласкою даровалъ.

Евангелисте, душамъ нашимъ врачу,
Днесъ ся мнѣ покажъ, нехъ ты южъ обачу
Во помощь себѣ и всѣмъ христіаномъ
В храмѣ твоємъ славномъ.

Прійдижъ в триумфъ, свѣтозарный Луко,
Прійми молбу от насъ твоихъ слуговъ
И донеси я небесному Отцу,
Нашему Творцу,

¹⁾ № 1 (79а—80а).

Ижъ бы насъ грѣшныхъ в ласцѣ своей заховалъ,
По смерти нашей царство намъ даровалъ,
Котрого, святой, рачъ намъ упросити
Со аггели жити.

61. Пѣсн' великомученици святой Варварѣ.¹⁾

Плачися, душе, жалю неизмѣрна,
Зрѣщи на дщерь гнѣвъ отца невѣрна,
Како Діоскор дщер власну,
Видѣй еи зѣло красну,
Поневѣрствія сѣльно навращаетъ,
Поклонѣнъ ідоломъ дати примушает.
Страждетъ Варварѣ святая
От Діоскора вся злая.

Отца и Сына и Духа святаго,
Вѣруетъ быти в Троицѣ единого
И Сына з Дѣвы рожденна,
Христа Бога воплощенна.

За то от отцѣ на тѣлѣ мучима,
От Діоскора за влѣсы влачимъ,
А за власную Христа славу
Усѣченна бысть во главу.

Горе ти, отче, убивши дщеръ, горе,
О какѣвъ еси дерзокъ, Діоскоре,
Убивши дщеръ свою власну,
Невѣсту, Богу прекрасну.

Лечъ милосердный всея видеъ справы
Вѣнчал Варвару вѣчнымъ вѣнцемъ славы.
Мзда твой, Варваро, многа,
Моли за нас Христа Бога.

62. Пѣснь о блудномъ сыну.²⁾

Нѣсм' достойнъ нарещися сыномъ твоимъ,
Сотвори мя хоч единаго рабомъ своимъ.

¹⁾ Колекція А. П. 233, стор. 3—5.

²⁾ *ibid.* стор. 96—99.

Егда поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе :
Пощадѣ менѣ.

Злѣ расточихъ богатство, живючи блудно,
А иного собирать южъ бѣрзо труднѣ.
Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе :
Пощадѣ мене.

Поки въ глѣдѣ спробныхъ грѣховъ гнѣнути буду,
Поки въ тяжкой немощи, поки пребуду?
Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебѣ :
Пощади менѣ.

Наемникомъ колико хлѣба избиваетъ,
А мнѣ крупицъ падающихъ столу недостаетъ.
Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе :
Пощадѣ менѣ.

Охъ мнѣ, люте временными прелщенну сластми
И отвсюду уязвленну плотскими страстми.
Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе :
Пощади (мене).

Камо пойду, что сотворю треокаянный,
Стративши даръ крещенія, отъ Бога данный.
Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе :
Пощадѣ менѣ.

И обѣти южъ преступихъ невоздержаніемъ
Побуджаемъ плотскихъ страстей желаніемъ.
Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе :
Пощадѣ мене.

Южъ не имашъ въ моихъ скорбехъ, ахъ, несчастливій,
Тылко звати къ тебѣ уже, мой добротливій.
Егда поверзаю себѣ,
Прошу пилно тебе :
Пощади мене.

63. Дума тѣла.¹⁾

Знаю, ижъ я естемъ яко паучина,
Порох, земля и пепел и сластна глина.
Знаю, ижъ все мой лѣта сут яко цвѣтъ
И прудко миняютъ якъ в полю п'якный квѣтъ.
Предц'я само себѣ и своего пана,
То ест душу неволю, своего гетмана,
Ведучи до грѣхов и вишой злобѣ,
Що не естъ анѣ будетъ безъ тяжкой жалости.
Бо такъ я, якъ душа, в купѣ ся тѣшимо,
Во купѣ тежъ вѣчной муки ся боимо:
И хочъ я, умерши, в зѣмлю ся оберну,
Лечъ по судѣ мушу взяти трвалостъ нескажен(ну).
То мя барзо трапитъ и безъ стрѣгой муки,
Ижъ южъ трудно умерти на вѣчній вѣки.
Не будетъ тамъ концѣ анѣ в тѣсячу лѣтъ,
Поки Богъ будетъ Богомъ и его твари свѣтъ.
Поти я з душею буду вѣковати,
Во пламени огнистомъ согаряти,
Если не престанемъ Бога ображати,
А за грѣхи брідкіе сердѣчне плакати.
Теразъ, теразъ, душе, Бога познаймо,
А себѣ роскошами болше не прелщаймо.
Додай намъ ратунку, Христе, Божій Сыне,
Бысмо ты препросили слезами умилне.
И ты, чиста Панно, додай ми чистости,
Скрѣпности, тихости и встremeзливости.
Не допускай ми ся спробне растилати,
Нечистоты злымъ огнемъ душу поджегати.
Але мое сердце возбужай до покути,
Би для грѣховъ не впадо в пекелній нурти.

¹⁾ Коллекція А. II. 233, стор. 93—95.

64. Пѣснь покаянная.¹⁾

З болестію сердца вопію до Бога,
Наступуетъ на мя нынѣ смертная тривога.
Обачидемъ, жемъ, учиненъ из земнаго гною,
Кровь, кости и все тѣло Божскою рукою.
И знову тежъ нендзанный в землю обернуса,
Не хотячи, мушу умерти, а суда боюся.
Ровно бо всѣмъ треба пред суд страшный стати,
Трудно наймудрѣйшему тамъ ся вымавляти.
Аггели кди во трубы страшливе затрубятъ
И всѣхъ мертвыхъ голосом от гробовъ возбудят,
Судія справедливый сядетъ на престолѣ
И осудитъ всѣхъ насъ бывших на земном падолѣ.
Ахъ, якъ же мнѣ грѣшному пред судъ страшный стати,
Поневажъ мя во грѣсехъ породила мати.
А щожъ менѣ за утѣха, жемъ уживалъ свѣта,
Роскошне мешкаючи, утратилемъ лѣта.
Фолговалемъ тѣлу у марностей земныхъ,
Южъ естемъ негоденъ роскошей небесныхъ.
Надѣю тѣлко имѣю на Бога и Творца,
Онъ Богъ мой, живот мой и вѣчный обронца.
Владичествію его слава нескончона,
На вѣки вѣковъ нехай будет хвала розмножена
Архаггелскому Цареви на вѣчные лѣта,
Слава церквамъ строителя широкого свѣта.

65. Пѣснь о страшномъ судѣ Христовомъ.²⁾

Испомни, не спи, сердцемъ затвердѣлый,
Еще не плачешъ, такъ закаменѣлый.
Рад бымъ плакати за грѣхъ, слезъ не маю,
Омыти грѣхъ мой не знаю, якъ маю.
Мешкаю въ грѣхахъ и смерти боюся,
Ахъ, слезъ не маю, не вѣмъ, якъ спасуся.

¹⁾ № 1 (80аб). ²⁾ № 1 (75аб).

Недзны́й азъ не вѣмъ, якъ умерти маю,
О страшномъ судѣ бынамнѣй не дбаю.

Ктожь такъ согрѣшилъ язъ (я) на семъ свѣтѣ,
Моему Творцу, не вѣмъ, якъ ся явити.

Естемъ грѣхамъ бездна, не можъ изчитати,
Рад бымъ слезы мѣлѣ, бы ихъ сполокати.

Кроль, панъ и нищій в купѣ мусятъ умирати;
В чомъ смерть застанеть, в томъ пред Богомъ стати.

Рѣки от очей треба источити,
Кто хочеть с Христомъ в небѣ вѣчне жити.

66. Пѣснь Сладчайшему Іисусу.¹⁾

Ты еси, Іисусе, ты моя радости,
Ты ми веселіе, ты моя сладости.

Іисусе, радости твоихъ насыти мя,
Одеждо веселія, тлѣннаго покрый мя.

Богатство земное нѣвощо вомѣняю,
Егда, зря на небо, Бога ты всѣхъ знаю.

Аще бы вся моя погубилъ во мирѣ,
Тя паче, Боже мой, имамъ все во вѣрѣ.

Аще бы людіе ты Христа познали,
Никогда бы гнѣвомъ тебе прогнѣвали,

Іисусе, Боже мой, Владыко владѣющихъ,
Іисусе, надеждо моя, утѣхо плачущихъ.

Хвалю тя, Боже мой, над всѣхъ святѣйшаго,
Славлю тя, Царю мой, над всѣхъ достойнѣйшаго.

Дверь сердца нашего сокруши каменю,
Положи любовь в насъ к себѣ пламеню.

Ты сердцу моему подаждь веселіе,
По смерти животъ и утвержденіе.

Ты, хлѣбе животный, насыти мя алчущаго,
Разума источниче, напой мя жаждущаго.

Нищимъ одѣяніе, сиротамъ защитниче,
Іисусе, утѣхо моя и мнѣ помощниче.

¹⁾ № 1 (81а6).

Иисусе, теплото, грѣшнаго огрѣй мя,
Солнце праведное, свѣтомъ освѣти мя.

Аще ты познаемъ в молвѣ херувимской,
Тогда ты прославимъ в славѣ серафимскоѣ.

Хощемъ ты вси, Христе, усердно познати,
Лицемъ насъ ко лицу сподоби взираи.

67. Пѣснь о Адамѣ и о Евѣ, коли в раю были.¹⁾

Пожен же, Ево, было
До бору²⁾ на кадило.

Не пожену я сама,
Бо ся бою Адама.

Не бойся мене, Ево,
Я естемъ Божие древо.

Указалъ Адамъ Евѣ
Пару яблокъ на древѣ.

Ева его питала,
Если ихъ исти мала.

Мовилъ Адамъ: ой, Ево, Ево,
Заказано то древо.

Ева то не слухала,
Овоцу заживала,

Адамови давала.
З раю, слѣчнаго мѣста,
Вигнана естъ невѣста

За яблоко вкусеное,
През венѣжа поданное.

Вандруй же³⁾, Ево, з раю,
Южъ ты ту добре знаю.

Мовилъ Адамъ: Ево, Ево,
Щоже есь учинила,
Жес мя з раю збавила?

Добре намъ было в раю,
В томъ зеленомъ гаю.

Пгашкове намъ спѣвали,
Звѣрятка насъ слухали.

Адамъ рекъ: Ево, Ево,
Минути было то древо.

Не слухати было венѣжа,
Малась Адама мужа.

Вандруючи Адамъ з раю,
Станулъ си⁴⁾ в земномъ краю.

Сидѣлъ потомъ на древѣ
Та шылъ бочкоры Евѣ.

Ох, ту бѣда на свѣтѣ
Якъ в зимѣ, такъ и в лѣтѣ.

Пусты краины оралъ,
На волы гейкалъ, волалъ.

Охъ, ту бѣда неизному
Чловеку страпленому.

Трафиць до рая не могу⁵⁾,
Стратилъ емъ безъ грѣхъ дорогу.

Слава Богу вишнему,
Во Троици единому. Конецъ.

¹⁾ № 7 (16а—176). ²⁾ В рукоп. вору.

³⁾ В рукоп. вандруежъ. ⁴⁾ В рукоп. ся. ⁵⁾ В рукоп. могутъ.

68. Пѣснь рождеству Христову.¹⁾

Внелееме граде, гойне веселися,
Цару славы миле своему поклонися:

Витай, Цару народженій,
И въ яслехъ положеній.²⁾

Скажуй царемъ земнимъ скоро поспѣшати,
Берла и корони Кролеви воздати.

Прійми, Цару...

Скажуй потентатомъ и звитязцомъ свѣта
Лаври приносити звитязкаго квѣта.

Гурмовъ прижджайте, вожди воевъ славы,
Новому Гетману даруйте булави.

(3) златими лѣсками, маршалки, спѣшѣте,
Маршалкови вѣковъ лѣски отдадѣте.

Звивайте хоронѣви, бо южъ не до бою
Хоронжій приходитъ, але до покою.

Витай, Цару...

Зо всѣхъ сторонъ свѣта, вои, ся зижджайте,
Небеснаго Вожда себѣ обирайте.

Зносѣте богатства, скарбы золотіе,
Пурпури и шати Пану дорогіе.

Прійми...

И ви, пастиріе, с пастирми спѣшѣте,
Агнца Агнцу Христу новому дадѣте.

Пѣвци, гучно, вдячне пѣсни зачинайте,
Височайшимъ гласомъ Пана привитайте.

Витай...

Оразъ все створеня до Творца спѣшися,
Единому Пану слушне поклонися.

69.³⁾

Возвеселѣмся вси купно нинѣ,
Хригосъ родися в подлой яскинѣ,

¹⁾ Співаник „Націон. Музею“, 41 Q.

²⁾ Повторюеть ся по кождій дальшій строфі з початком „Витай“ або „Прійми“, доки не зазначена зміна.

³⁾ Співаник Ів. Пашковського. Надрукована з змінами в львівським „Богогласнику“ з 1850 р.

В побѣднихъ вѣковъ
Сталъ (сталъ) человѣкомъ,
Всѣмъ ся на земли вѣщаймо.

Всѣмъ ся вѣщайте на земли гойне,
Хвалу воздати ему пристойне,

Пожаданному,
Зъ неба даному,
Который ввѣс свѣтъ откупилъ.

Которы вѣс свѣтъ откупилъ зъ аду,
Учинилъ вѣчне всѣмъ вѣрнымъ раду.

За тое ему,
Пану своему,
Пѣсни спѣвають согласно.

Пѣсни спѣвайте согласно миле,
Сотворжествуйте абѣ щире.

Слава во вишнихъ
И миръ на низнихъ,
Веселя свѣту гласѣте.

Веселя свѣту гласѣте явно.

Но прочъ еще пр(о)роки давно

Пророковали
И повѣдали,
Же ся народилъ Царъ вѣковъ,

Же ся народилъ Царъ вѣка славы

И сотрассъ многимъ на земли главы,

Которому царю
Прийшли со дари,
Поклонъ отдали валечне.

Поклонъ отдали валечне нынѣ

Яко малому Христу дитятку,

Ливанъ и злато,
Аби принято,

Такъ тежъ кадило со страхомъ.

Со страхомъ ему пастирие спѣвають,

Где воля і оселъ Пана загрѣвають.

Ан(г)гели в небѣ

В его потребѣ

Умилне пѣсни спѣвають.

Спѣвають пѣсни нарожде(н)ному,
Во яслехъ нынѣ положену.

И ми спѣваймо

И вихваляймо,

Его на вѣки величаймо,

Аби насъ здарилъ здѣ долго жити,

Цар(ст)вѣя его всеѣмъ доступити.

Покори враги

Всеѣмъ намъ под ноги,

Даждъ намъ в покою прожити,

Прожити в мирѣ долгоденствѣя

Служащимъ ему восхваления.

Чистая Панно,

Тя непрестанно

Хвалим со Сяном на вѣки.

70. Пѣснь на рождество Христова.¹⁾

Соберѣтеса, вси человѣци,

На триумфъ нынѣ, аггели лики,

Спѣвающе весело,

Вискакуйте навколо :

Гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц.

Бо намъ Марія Дѣва Пречиста

В убогой шопѣ зродила Христа,

Которому хотъ (в) будѣ

Граетъ Грнцко на дудѣ :

Гу, гу, гу, гу, гу, гу, гу, гу, гу.

Зобачевши то пастухъ Данило,

Скочивъ до шопи, бо му не мило

При вовечка(х) застати,

На пѣщалку заграти :

Фю, фю, фю, фю, фю, фю, фю, фю.

Гаврило старій зловилъ барана,

Взявше на плечѣ, занѣсь до Пана,

На коляду даруетъ

И в ноги цѣлуеѣт :

Цмок, цмок, цмок, цмок, цмок, цмок, цмок, цмок.

¹⁾ Н. М. ч. инв. 12454.

Стахъ порвалъ за лобъ брата Бориса
И питається, где овца лиса.
Встанъ, ходѣмо, пѣймаймо
И Дитятку отдаймо:
На, на, на, на, на, на, на, на.
Фетько Маѣма стиснувъ за ногу:
Вставай, втѣкаймо, видишь тривогу,
Бачишь, щосьмо¹⁾ заспали,
Братя поутѣкали.²⁾
Охъ, ох, ох, ох, ох, ох, ох, ох.
Зійшовшися, въ порога вси стали,
Ведлугъ можности коладу дали,
Вигравали, спѣвали,
На колѣна велякали:
Дя, дя, дя, дя, дя, дя, дя, дя.
Іосифъ старій вдячне пріймаєть,
Би оглядали, Дитя вкриваєть.
Оттутъ лежить Спаситель,
Всего мира кормитель:
От, от, от, от, тут, тут, тут, тут.
Марія Дѣва ся притуляєть,
Аби не змерзло, Дитя вкриваєть,
Притискаєть, притуляєть,
Плюшками обвивает:
Лю, лю, лю, лю, лю, лю, лю, лю.
(А у) бидлятокъ осел из воломъ
(Стояли) в яслехъ, хухали сполом,
Огрѣвали Дитятко,
Невинное Ягнятко:
Ху, ху, ху, ху, ху, ху, ху, ху.
Тріє кролеве с перси(д)ской страни
Пріішли витати Пана над пани,
Дари офѣровали
И ниско ся кланяли:
Такъ, так, так, такъ, так, так, такъ.
Аггели з неба втомъ поспѣшають,
Слава во вишнихъ, пѣснь возглашають

¹⁾ В рукоп. щожмо. ²⁾ В рукоп. поутѣкали.

Нарожденному Пану,
 Ангелскихъ войскъ гетману:
 Святъ, свят, свят, святъ, свят, свят, святъ.
 И ми до шопи днесъ прибѣгаймо,
 Нарожденному хвалу отдаймо,
 Спѣвающе: га, га, га,
 Давающе: на, на, на.
 Прійми то, Христе,
 Намъ до кресте.

71. Пѣнь рождеству Христову.¹⁾

Во яслехъ лежитъ,
 Квѣтъ в рукахъ держитъ,
 Непостижимій
 И недвижимій.

Богъ намъ родился
 И пеленами повился.²⁾

Треба то знати,
 Же из бидляти
 Створителъ нынѣ
 Лежитъ на сѣнѣ.

Въ полунощной нынѣ
 Стало ся годинѣ.
 Туди пастирѣ
 Бѣгли якъ звѣрѣ.

Ангели святіи
 Днесъ даютъ знати,
 Бы ишли пастирѣ
 Бога витати.

Козма з Демяномъ
 Предъ Христомъ Паномъ
 Подъ однимъ дахомъ
 Стали съ страхомъ.

Туди Микита,
 Самъ Бога вита,
 При яслехъ ставши,
 Шапочку знаяши.

Савка з Іакимомъ,
 З своимъ побратимомъ
 Скоро прибѣгали,
 Заразъ заспѣвали.

Туш (?) въ Хомою
 Пѣлониною,
 А Стахъ з Борисомъ
 Прибѣгли лѣсомъ.

Яремко доломъ
 Купно з Антономъ
 У одной лудѣ
 Заплили тудѣ.

Іосифови
 По перогови
 З уклономъ дали,
 Бы оглядали.

Крамарѣ стали
 И продавали
 Близен'ко дворець
 Ладанъ и перецъ.

Богу ихъ доли,
 Рѣзники з воли
 Рѣжуть телята
 У сіе свята.

¹⁾ Нац. Музей, 41 Q. ²⁾ Повторяеться по кожій строфі.

Марѳа и Досѳа
Спекли порося;
Нѣмъ Бога узрѣли,
Порося з'зѣли.

Супругъ и Мина
Привезли вина
Тоей години
Ажъ до храмини.

Данило по морозѣ
(В) драбинчастом возѣ
Привѣз горѣлки
Чтири барилки.

А Марко ледом
Прибѣгль из медом,
Прудко ступает
И всѣхъ вѣтает.

А берегами
Касіян ланями
Вѣзъ пива бочку
Тому Отрочку.

Всѣ или, пили,
Бога хвалили,
З святаго рождества
Весели били.

Грай же ти мило
В дутки, Курило,
А ти, Матвѣю,
Грай в жоломѣю.

Тебе, Кириче,
Самъ тя Богъ кличе.
И ти, Сеню, здурми (?)
Та бери сурми.

Кость у холоду
Поддеръ бороду,
Макаръ же упрѣв,
Нѣмъ Бога узрѣв.

Петро съ Стефаном
Пред Христом Паном
Пиля горѣвку,
Грала в ссѣвку.

Сядь же ти в ножок,
Заграй у рожокъ,
Климе, тихен'ко,
Тил'ко красенко.

Другихъ два гостей
Андрѣй из Костем,
Чого жадали,
И дочекали.

Илко из Грицем
Единим лицем
Христу припали
И заспѣвали.

Через муравку
Вчинили лавку
Лазаръ з Карпою
Под храминою.

Гаврило в вѣчку
Ослови сѣчку,
Остап волови
Привѣс полови.

Маѣмъ из Стехом
А третим Лехом
Прудко бѣгали,
Аж полягали.

Усѣ Івани
Яко подданѣ
Робят мосточок
Черезъ поточок.

Туди рыбаки
Бѣгли на раки
И по плотицѣ
Дали Владыцѣ.

Усѣ орачѣ
Несли колачѣ,
Мѣрку пшеницѣ
Дали Владыцѣ.

Остап и Мокрѣй
А третій Купрѣй
Козла вхопили
И там несили.

Пилипъ з Макаром
Прійшол съ даром,
Пред Богом стали
И курку дали.

Павел изъ Стахом,
А третим Яцком
Несли барана
До Христа Пана.

Дмитеръ хитрен'ко
Прибѣгъ рихлен'ко;
Ставши в порога,
Обачивъ Бога.

А единъ Лучка,
Мудрая стучка,
Видѣв здалека
Бога чловека.

Усѣ пекарѣ,
Молодѣ, старѣ,
Бѣжут з орачѣ,
Несут колачѣ.

Василь же, сѣвши,
Руками плеще,

Грайте, пастирѣ,
Пѣснь тую еще.

Там же Лях з луком
Прихал з фуком,
Там на залогу
Втисъ ся къ Богу.

Велможніе паны,
Греки з Римляны
Честно входили
И навѣдали.

Венгрі и Нѣмцѣ
Яко отмѣнцѣ
Здалека стали
И не довѣряли.

Тилко Волохи
Вѣрили трсхи,
З Мултяни стали
И заспѣвали.

Серби з Болгари
И тріе цари
Падают до ногъ,
Глаголют: то Богъ.

Москва з Калмуки
Принесли муки,
Пероги варили,
Бога хвалили.

И мы идѣмо
И отнесѣмо
Богу офѣру,
Любов и вѣру.

Дай же, о Боже, всѣмъ тебе знати
И на небеси близъ тебе стати,
Жесъ намъ родился
И пеленами цовилъ ся.

72.¹⁾

Збирал(и)ся, вивавалися, якъ би оглядати,
Христа твари, Царя слави, чим би привитати:
Ходѣм, озмѣм хочъ по козиняти.

А одному ся ни дало споймати козлятко;
Бѣгаючи, лапаючи, да споймал ягнятко.
Идет, несет, витаєт Дитятко.

Прийми, Цару народженій, и мое убоство,
Котре ся пригодило²⁾, и мое хендоство;
Прийми, озми аки свое Бозтво.

На дарунках ни достало, стали пригравати
На пищалках и на дудкахъ, скочне затинати:
Трай нам, дай нам тебе оглядати.

Йосифе старесенкій, прошу, не лѣнуйся,
Поколясуй пахолятко, а болшъ не фрасуйся.
Гай, гай, люляй, от плачу гамуйся.

Нехай будет Богу слава в Троици единому,
Богу Отцу, его Сыну, Духови святому,
Во вѣкъ вѣка всегда славимому.

73.³⁾

1 Nuty⁶⁾, nuty, bratia susidy,
Poку́ймо⁴⁾ lycha, zabud'mo bidy;
Nech sia pomnożyt nasza poticha,
Kłopot i bida prępaść do lycha.

5 Treba, treba, bratia kamraty,
Różdszu sia Bohu pokłon otdaty.⁵⁾

Czy czułyście, Mysku, Wasylyi,
Iak na powitru anhely pily?

¹⁾ № 5 (1a6). Недостає початку. ²⁾ В рукоп. пришло.

³⁾ Н. М. 15592, стор. 298—299. ⁴⁾ В рукоп. Рокуймо.

⁵⁾ По кожній строфі повторяєт ся.

⁶⁾ Ся „пѣснь на Рождество Христово“ приходить у № 10 (32a—34b) з такими відмінами: 1. Нуте, нуте. 2. нужди. 4. и нужла згинетъ. 5. камратя. 6. Нарожденому поклонъ. 7. Чи

- Sława wo wysznych Bohu nech bude,
 10 A wam na zemły myr dobryi, lude.
 A znaiesz że, Olexa, Hnatku,
 De treba nesty pokłon Dytiatku?
 Ot ieho Maty złożyła w iaslech,
 Z kotorych osel i woł sia pasły.
- 15 Wse to wynna bidnaia Ewa,
 Szczo zzila iablka z rayskaho drewa;
 W (w) newolu wwela wsi swoi dity,
 Pryyszow Spasytel oswobodyty¹⁾.
 A znaiesz, Olexa, Hnatku
- 20 Iakyi to nesut pokłon Dytiatku?
 Powidaw toie staryi Danyło,
 Że iemu nesut złoto, kadyło.
 Ływan, smyrnu, złato try cary.
 Prynesły iemu ot sebe dary.
- 25 A my bidnyi wsi z sela chłopky,
 Szczo chatka maie, nesim do szopky.
 Szczo chto maie, z dobroy ochoty
 Daymo. a pryime Pan nasz zołotyi,
 A wreści daymo Isusu Chrystu
- 30 Duszu i tiło i sowiśť czystu.
 Pryimy, pryimy, nasz myły Pane,
 Oto ty daiem, na szczo nas stane. Amiin.

чулиști, паны Василій. 9. (буде). 10. Намъ миръ на землѣ, добръи люди. Далі стр. 15—18. 15. Всежъ то намъ тоє зробила Ева. 16. Вкусила ябѣка. 17. Ввела в неволю насъ своя дѣти. 18. Прийшолъ збавитель. хоцетъ збавити. Потім така строфа:

Казавъ намъ тоє нашъ мудръй Лукъ,
 Же до ра(до)сти южъ естѣ прынука;
 Богъ ся народилъ. Спасъ во яскѣнѣ
 Повитъ въ пеленахъ лежить на сѣнѣ.

Далі стр. 11—14. 11. Чи знаешъ ти, свати Игнати 12. Же.. Дитяти. 13. Бо его Мати вложила в ясли. 14. В которихъ волъ з осломъ ся пасли. Потім стр. 19—22. 19. Треба также и тоє знати. 20. Якій то нести поклонъ Дитяти. 21. Казавъ намъ тоє. 22. дають злато и. 23. Злато, ливанъ и смирну цари. 24. от себи. 25. всѣ самѣ хлопи. 26. хата... шопи. 27. А хто що. 28. Нехъ даеъ, а прий(ме)тъ той нашъ Панъ злотій. 29. А врештѣ. 31. милій Паны. 32. То ти даемо... стани. ¹⁾ В рукоп. uswobodyty.

74.¹⁾

Запрягъ Юзефъ кобилу въ вѣзокъ
Тай похавъ подъ одеемъ до Вефглеемъ
До Дитати малого утоляти плачь его.
Я(къ) ихавъ, тай упавъ
Въ велике багно.

Юзефъ бачитъ, мало не плаче,
Же кобыла не зблудила
Та упала у багно, застрягла по стегно;
Се стоитъ, се держитъ,
А далъ лягла.

Юзефъ иде и гроши несе,
Жебы всѣхъ подѣлити, попросити,
Щобъ готови всѣ були вытягати кобилу;
Хто за хвѣтъ, тому грѣшъ,
А тымъ всѣмъ по два.

Всѣ гукнули и крикнули:
Еще, еще вытягати кобилище,
Бо якъ нѣ, то въ багнѣ
Она пропаде.

Всѣ гукнули и рухнули:
Где кто знавъ, започавъ;
Одень за хвѣтъ, тай ѡрвавъ.
Кобыла рушила
Сама на сух(і)е.

Юзефъ зраднѣвъ, кобилу запрягъ
Тай зобачивъ, що нема у кобыли огона.
Засвиставъ, зарыдавъ:
Кротъ бы его мать.

Юзефъ гукнувъ, вѣзокъ завернулъ
Тай ставъ поганяти, доганяти
Шельму того мужика, що увѣрвавъ²⁾ хвостита.
Якъ дѣнавъ, такъ злпавъ
Зъ заду за гиру.

¹⁾ З співаника в моїх руках. ²⁾ В рукоп. ѡвѣрвавъ.

Що вы, дурнѣ, изъробили?
Мою шапку такъ ошпитили,
Мою шапку молодую, я вамъ того не дарую.
Заплатѣть одного, бо якъ нѣ, то въ дарѣ
По сто возьмете.

75. Пѣснь страстемъ Христовимъ.¹⁾

Ахъ, якъ жаль тяжкій невинно умерти,
Тяжко терпѣти безъвинной смерти.
Если хочеть хто дознати, Въ тяжелой такъ муцѣ,
Царя Христа испитати Простерши руцѣ.

Ахъ, якъ спомнути о его муцѣ
Волею шедшого безъ жадной руцѣ.
Ахъ, Иродомъ поруганна, Ахъ, поруганна,
Злыми людьми насмѣянна, И(з)смѣянна.

Терновій вѣнецъ кладуть на главу,
Укороновали предъвѣчну славу,
Честуючи горкостями По твари того
И плюючи чесниками Сына Божого.

Сами вложили ланцухъ на шию,
Каменемъ митали на его колю,
Зряще, сами мостомъ, У воду пхали
А Ісуса вели просто, И понурали.

А гди южъ прійшли на гору Гол(о)гоу,
Во шестомъ часѣ на крестъ вознесли,
Ризи ему раздираху, Бокъ прободоша
Оцтомъ его наповаху, И отидоша.

А гди южъ прійдетъ (!) судити свѣта,
Не остави насъ во остатнїи лѣта,
Страсти твоя памятати На вѣки вѣковъ
И с тобою царствовати Всѣмъ человѣкомъ.

76. Пѣсн' о распятїю Христовомъ.²⁾

Скажи мѣнѣ, соловѣю, правду,
Где я своего Збавителя знайду,

¹⁾ № 15 (106—116). ²⁾ № 2 (266—276).

Ци на горѣ, цилѣ на долгнѣ,
Цилѣ на крижовой висить деревинѣ?

С хорѣ небеснихъ на землю и гору
Ступил Христосъ на нашу podporу.

Всѣ пташата жалосне спѣвають,
Божая Мати от жалю вмлѣваєть.

Петръ трикратне Христу послюбивѣти,
В домѣ Каяфовѣ поступивши.

Алекторѣ скоро возгласивши,
Петръ спотнѣвъ, слезами ся вмиавши.

Не вѣмѣ, не вѣмѣ того человекѣ,
Не дам о немѣ жаднаго отвѣта.

Жа(й)воронки в гору ся подносять,
Гробѣ Творцу своему голосять.

Соловѣй цѣлюю ношѣ спѣваєт,
Же южѣ Христос на крестѣ умираеть.

Пречистая Панна под крестом стояла,
Глядячися, от жалю умлѣвала.

Чемѣ не спогнешѣ на то, человекѣ,
Же для тебе Пан(н)ѣ вмирает велице?

И ми з плачем до Христа волаем,
Воскресшаго тя оглядаемѣ,

Аби дал намѣ на свѣтѣ бити,
В царствѣ своемѣ на вѣки вѣковѣ жити

Пор. В. Гнатюк, Угроруські духовні вірші, ст. 167—8.

77.¹⁾

- 1 Вшелка моя потѣха и цѣла²⁾ радости,
Ани я ся бою лиха, тилко з высокоости.
Ствурцажѣ мой батко, мати,
На щож мѣ ся клопотати,
5 А щожѣ по журбѣ?

¹⁾ № 1 (456—46а).

²⁾ У співанку колекції Петрушевича ч. 194 (76—9а) має вірша заголовок „Пѣснь старосвѣпка набожна“ й такі відміни:

Лѣпшей онъ то самъ знае, чого миѣ потреба,
А онъ о миѣ печаль мае з високого неба.

Людзка пріянь часомъ минет,
Спасителя з вѣка слынетъ

10 Истная правда.

Ещежъ бо той не згнулъ, кто ся бовѣ Бога,
И всѣ зрады погинули лихого ворога.

Предвѣчная слава з вѣка
На своихъ власныхъ челоуѣка

15 Рукахъ пѣстуетъ.

Богъ на крестѣ распятый терпѣлъ за насъ раны,
Щобы мене позыскалъ Спаситель кохавый.

Черезъ твой, Христе, муки
Не выпускай з своей руки,

20 Крѣпко ты прошу.

А коли ся такъ дѣе, вы братья грѣшныи,
Вшелѣажъ наша надѣя в словахъ крѣпкихъ лии.

В рудѣ Спаса поручаю,
Под твою ся стражъ отдаю,

25 Душу в тѣло.

1. А вся(к)жѣ моя погѣха цѣлои. 2. Аиѣ ся я. 3. Творецъ Богъ мой отецъ. 4. На що ся миѣ. 5. А що. 6. Лѣпше онъ тое знае. 7. Онъ бо о миѣ... з високого. 8. Люцка пріянь оминѣ. 9. Сотворитель мой от вѣка слинѣ. 10. Неомилна правда. Між стр. 10 і 11:

Нѣхтожъ бо такъ не виненъ, якъ я вѣщасливи,
Грѣшачи на семъ свѣтѣ, ахъ, Боже мой (милий).

Предвѣчное Слово, от вѣка
На своихъ власныхъ челоуѣка
Рукахъ пѣстуетъ.

11—15. Ещежъ нѣхто не згнувъ, хто ся здавъ на Бога.

Враги погинули во свѣтѣ вороги.

Пречистая Дѣво Мати,
Не дай же миѣ загнѣбати,
Упроси Сина.

16. На крестѣ онъ распятый поднеслъ смерть и рани. 17. Аби мене поткалъ... 18. През твой то муки. 19. Не спускай мя. 20. Крѣпко. 21. Еслись поднесъ смерть и рани для мене грѣшнаго. 22. Пр(о)шужъ тебе, ахъ, Боже мой, самого единаго. 23. В святыхъ рудѣ поручаю. 24. Под твою опеку отдаю.

78. Пѣснь набожная.¹⁾

- 1 Не сплюжъ я цѣлу¹⁾ ношъ, да встану ранейко,
На Бога моего равы погляну смутнейко.
Ручейки его, нозъ прабили
И кровь святую з боку пустили.
- 5 Дѣйтеся, слезойки.
- А якажъ то бѣда, лотра за сусѣда
Близко себе масть, еще поглядасть
Очейками милейкими,
Словейками щирейкими,
- 10 Рай му обѣцуетъ.
- Возрѣвши болезню Мати Распятого
На Бога и Сына наѣукоханшаго,
Анѣ вспомнѣти от жалю може,
Якую болѣзнь на крестѣ, Боже,
- 15 От Жидовъ терпѣлес.
- Кто бы не заплакалъ на таку утрату?
Остатнюю кроплю вылялесь Пилату,
Еще за тое за ними просишъ,
До Бога Оца суплику вносишъ:
- 20 Отпусти им, Отче.
- Не знаютъ, что творять, безумне жидовство,
Выполнить ся в той часъ все мое Божество,
И пекло само все затрясеть ся,
И народъ весь н зад вернетъ ся
- 25 До роскоши небесной.
- Востань, грѣшна душе, рыданію, плача,
Пришолъ Царъ небесный из горныхъ палацовъ

¹⁾ № 1 (73а - 74а).

²⁾ Відміни тексту співаника „Національного Музею“ ч. 12454
отсі: Не спав же я цѣлую. 3. ноги пробили. 4. И кровь з водою
з боку сточили. 6. О, якаж... сосѣда. 7. Блиско. 8. милими. 9. щирейкими. 11. Уарѣвши болести. 12. Тя Бога. 13. спомнити. 14. болезнь. 15. Ктуж би не заплакавъ на такую втрату? 16. Тисъ
остатну кроплю крви вилялесь(и). 17. за нами за тое. 18. суплику. 22. все мое пророцтво. 23. затрѣсется. 24. народъ Христовъ. 26.

И тебе з собою обияць взяти;
Тилко потреба грѣховъ престати,
30 Вѣчне з нимъ жити будешъ.

79. Пѣснь набожная.¹⁾

Гвалтомъ знята
Земля свята,
Кровію злита,
За роскошь свѣта.
Богъ ласкавій
Для поправы
Хрістіаномъ
Даєть карі.
Збуриль царства все,
Гради и веси,
Велможніе пани,
Вся хрістіани.
Остатная страта,
Повсталъ братъ на брата,
Биець отецъ сына,
Страшна руина.
Въ всемъ мірѣ
Злость безъ мѣри
Разяренна.
Якъ люти звѣри,
Свѣтъ злосливый,
Сребролюбивъ,
Заздросливый,
А немилостивъ,
Людь такъ zufалый,
Же церкви и хвалы
Божой руйнують
И не респектують.
Ахъ, страхъ, вянуть власи,
Южъ время и часи,
Зближаются лѣта,
Кончина свѣта.

Нетерпимы
Намъ новины
Днесъ настали,
Же неслиханны
Уся царства
И моцарства
Точать войны;
Дни неспокойны.
Здвигнувъ ся весь свѣтъ,
Же милости нѣтъ,
Шумять дубрави,
Рѣки кривави
Текуть от народу:
Лют, пют кров як воду,
Не щадить и мати
Свого дитяти.

Шедша брани,
Движуть страни,
Вся вселенна
Жалю сполненна.
Мовилъ Творецъ всѣхъ:
Престан'те от грѣхъ,
Богъ градет до вас.
(Въ) то время и час
Будете гоними
И ненавидими,
Оставьте дворы,
Пойдете въ горы.
Вѣчный Царю,
Міръ намъ даруй,
Втоли свой гнѣвъ,

Устань... рѣданію, плачу. 27. Внѣде Царъ небесній до горнихъ палацу. 28. обѣцалъ. 29. грѣху. 30. будешъ жити. ¹⁾ Н. М. 41 Q.

Боже милостивъ.	Руцѣ под'носятъ,
Тисъ, Христе, самъ	О покой просятъ:
Реклъ еси намъ:	Даждъ міръ вѣрнимъ паномъ,
Толцѣте, просѣте	Пощади христіаномъ,
И дасть ся вамъ:	Покори вся враги
Христіани вси	Вѣрнимъ подъ ноги.
Вразъ подъ небеси	

80. Пѣснь покаяню.¹⁾

Вострубѣте, судия градетъ,
Воскликнѣте, при²⁾ дверѣхъ идетъ.

Безъ отвѣту вставайте,	Жиючи в мирѣ,
Рахунки отдавайте;	Грѣшили смѣле.

Царіе, князи, вразъ и калѣки,
Со патріярхи днес и владыки,

Господь градетъ судити	Вострубѣте,
И всѣхъ разлучити,	Насъ свободѣте.

Вел'ми кипящи, огненна рѣка
Идетъ отмстити днес сего вѣка;

Которіи грѣшили,	Днес: спаси мя,
Покаяня не имѣли,	Уже не времяя.

Священники со судіями,
Мужіе, челоуѣци всѣ со женами,

С(в)ященицы о людехъ,	Каждѣй отвѣ(с)тъ
Челоуѣци о чадахъ,	В новомъ завѣтѣ.

Воеводи, рицери, гетмани,
Оставляй(те) своя булави,

Войска кажутъ ступати,	Гори возвращайте,
Предъ судію ставати,	Насъ покрывайте.

Отдаймося Дѣви Царици,
Христіанской всѣхъ поручници.

Она Сына умолитъ	Предъ судомъ страшнымъ
И насъ грѣшнихъ свободитъ	Голосомъ вдячнымъ.

Мѣймо безпечне в с(в)ятихъ надѣю,
А не согрѣшаймо в тую недѣлю³⁾,

Горе, горе, ридаймо,	Трубнымъ страхомъ вси предъ ча-
Покаяніе ⁴⁾ приймаймо	Жалоснымъ гласомъ. [сомъ

¹⁾ № 9 (436—446). ²⁾ В рукоп. пре.

³⁾ В рукоп. надѣю. ⁴⁾ В рукоп. покаянію.

81. Пѣснь свѣтовая.¹⁾

Возри всякъ на смерти²⁾ образъ сухой
И ти, человѣче, будешь такой.

Нынѣ смерти не споминаешь,
Всегда в роскошахъ гуляешь
На семъ свѣтѣ.

Смотри, чел(о)вѣче, и ужасайся,
Каждой години смерти сподѣвайся,
Ходитъ бо тайно, наглядаетъ
И дѣлъ твоихъ разсматриваетъ,
Какъ бы еще жилъ.

Аще застанетъ (в) недобрыхъ дѣлахъ,
Не ра(з)суждаетъ, в каковыхъ лѣтахъ,
Велитъ ступати в дорогу,
Хочъ в богату, хочъ убогу
На той свѣтъ скоро.

Радъ би ти тогда хочай годну
Прожить на свѣтѣ хоча едину.
Нема ласки и милости,
Годѣ, рече, до ситости
Грѣшитъ на свѣтѣ.

Не зрять на прозбу анѣ на дари,
Якъ ты, чел(о)вѣче, озмутъ на мари.
Мивутъ мысли и роскоши,
Маеъ носити многіе гроши,
Что еси збиралъ.

Простите мнѣ, братіе и миліе друзи,
Поля, холми и дубрави в зеленіе луги;
Та вже мнѣ по васъ не гуляти,
Приходитъ часъ умирати,
Прошу, простите и Бога молитѣ.

82. Пѣснь о страшномъ судѣ.³⁾

Помишляю день и часъ страшный,
Егда услышу гласъ преужасній.

¹⁾ № 9 (32а—33а). ²⁾ В рукоп. смерть. ³⁾ № 9 (23а—24а).

Гди вострубяють ангели в труби, Ахъ, треба всгати,
Отворатся мертвихъ гроби, Отивѣтъ воздати.

Ахъ, уви, уви, кий воздамъ отивѣтъ,
В марности жию през увесѣ вѣкъ,
Анѣ спомню о вѣчности, Вѣсгаждаю тѣту,
Завше жию во лѣности, Кождому дѣлу.

Путь zde широкий сласти творити,
Но горко будетъ треба сполнити;
Когда вийдетъ душа с тѣла, Вкупѣ н тѣло
Страхомъ будетъ одержима, За злое дѣло.

Соравняюся сину блудному,
Горе минѣ, горе, в студному битву!
Грѣховъ тяжкихъ валяюся, Горе минѣ, горе,
Прелѣчнихъ благъ лишаюся, Ждетъ некед(н)оє море.

И чтожъ я бѣдний чинити буду,
Когда предстану к страшному суду?
Злая дѣла обличат мя, Вся сотворенна
Скверна, нага тамъ являт мя, Будуть явлена.

Ей, Боже, Оіче святий, пресвятий,
Прошу тя, будь мнѣ премилостивый,
Вся отпусти моя вини, З Маріа Пав(н)и
Для ейи пр(е)свѣтой причини Будуть ублагани.

83а. Пѣснь о смерти.¹⁾

- 1 Бѣдажъ моей головойцѣ, гой, гой,
Що година коротится вѣкъ мой.
Що моментъ мнѣ, вѣкъ плине,
Смерт на бре у²⁾ ждетъ мене.
- 5 Устану я с постелѣ ранейко,
Спомну я собѣ, ажъ мѣнь смутне(й)ко.
Сонъ мя зрадилъ, ошукалъ³⁾,
Вї годинъ укравъ.

²⁾ В рукоп. берего. ³⁾ В рукоп. ушукалъ.

¹⁾ Текст співаника „Національного Музею“ ч. 12454. Від-
міни тексту № 8 (76—8а) стей: 1. оу, оу. 2. Szco. 3. мене. 6.
Spomnu sobi, az mini. 8. Dwanaściat... ukrał. Далі іде така строфа:

- Не знаю я, що тому чинити,
 10 Ажеби ся нѣгди не старѣти.
 Нѣ докторъ, нѣ зѣля,
 Не поможе миѣ доля.
 А хочай бѣм жилъ и сетнѣ лѣта,
 Прийде той часъ, же пѣти с того свѣта.
 15 Все ся кончитъ и пеуе,
 Смерть на брегу трионфуеъ.

- Такъ житіе на свѣтѣ не трвале;
 Ах, змилуйся надо мнов, Пане,
 Даруй безгрѣшне житѣ,
 20 В доброй вѣчности бити.

Такъ житіе чловеche на свѣтѣ;
 Поки здоровъ, здаешся, якъ в кѣвтѣ,
 В нещастю схнетъ, убиваеъ,
 А по смерти согниваеъ.

- 25 Пресвятая Госпоже едина,
 Упроси намъ ласки в свого Сина,
 Бисмо¹⁾ жили, не грѣшили,
 Бога в Троици прославили.

Czym sia dali w zytyie wprawlaiu,
 Tym sia barzi ko smer(ty) zblyzaiu,
 Czy lahu, czy wstanu,
 Spolna lit ne zastanu.

Потім ідуть стр. 13 — 16. стр. 13 А (с)hoc bym zyl y sotnyie lit(a).
 14. Prydet toy czas, ze treba yty. 15. Ws(z)e... psuet. 16. Sama
 smert tryunfuiet. Далі знов нова строфа:

Reczeno e: czlowek iako trawa,
 Net(r)walaia iak cwit ieho slawa,
 Zrania rastet y cwytet,
 O za(c)hodi iuz y s(c)hnet

стр. 23. zdaie sia. 23. W nesczasciu s(c)hnet, umyraiet. 3 черги
 наступають стр. 9—12. стр. 9. szco maiu c(z)ynyty. 12. Ne po-
 moze ni dola. Далі знов нова строфа:

A ponewaz zytyie ne trwaie,
 O(c)h, zmyluy sia nado mnoiu, Pane,
 Daruy be(z)hrisne zyty,
 Smert dobru zasluzyty.

стр. 25. Preswiata. 26. Upros(z)y... lasky swoho. 28. Smert
 dobru zasluzylu.

¹⁾ В рукоп. Бисмо.

836. Пѣснь свѣтова.¹⁾

Бѣдажъ моей головонцѣ, гой, гой,
Що година коротится вѣкъ мой.
Що моментъ минетъ, вѣкъ (плине),
Смерть на брезѣ ждетъ мене.
Ой, кинуся с постелѣ раненько,
Спомну собѣ, ажъ миѣ смутнейко.
Сон мя зрадилъ, ошукаль,
Дванатцять годинѣ украль.
Що я маю²⁾ бѣднѣй чинныи,
Якъ бы ту на свѣтѣ прожити?
Отсюду мя трвожить, зближаеъ, гонить,
Ахъ, ктожъ оборонить?
Чым ся далѣй въ житіе въправляю,
Тим ся барзѣй бо смерти зближаю;
И ляжу и встану
И сполна лѣтъ не достану.
Речетъ инній: человекъ яко трава
Не трвал ес(т)ъ, якъ цвѣтъ его слава.
Зраня растетъ и цвѣтетъ,
О заходѣ южъ гинетъ.
Такъ, чловеche, житіе не трвале.
А змилуйся надо мною, Пане,
Даруй безгѣшнѣе прожити,
Бога въ Тройцѣ прославити.
Пресвятая Госпоже едина,
Упроси намъ ласки у своего Сина,
Бысмо жили, не гѣшили,
Бога въ Тройцѣ прославили.

84.³⁾

Свѣтліе в небѣ полати	Тамо витати и близко Бога сѣ-
И трапези там богати.	А гѣшници, не тужите, [дати.
Идѣте, дуся праведниѣ, во ⁴⁾ тѣ	Но скоро тамо идѣте.
[полати Оставте гѣси	

¹⁾ Н. М. 15539. ²⁾ В рукоп. моя.

³⁾ Колекція А. Петр. 34, 6966—697а. ⁴⁾ В рукоп. до.

До утѣхи, радости.	И близко Бога сѣдати.
К милому Богу любо(в) велию	Поють музыци
	[стяжите. Розвнми язици
Вкупѣ с богатъ веселіся,	Пѣнь Богу Сяну
А богатий насладися	Презъ зѣло вину
Тоя трапези тамо витати	Во час веселую годину.

85.¹⁾

Ach, ty wiecznocy dol(c)ha, szeroka,
 ach, dolha, szeroka.
 Ktoż tia zgruntuie, kołys hlyboka,
 ach, kołys hlyboka?
 Do tey dnes no ty yty rozkażut,
 ach, yty rozkażut,
 Hde sia zlyi dila okażut,
 ach, dila okażut.
 Stratywsze nebo, hde sia podiesz,
 ach, hde sia podiesz?
 Sudu sia ny boisz, choczay zle żyiesz,
 ach, choczay zle żyiesz.
 A zle żyucznych smert zła czykaet,
 ach, smert zła czykaiet,
 A t be, hrisznyku, nit ny lakaiet,
 ach, nit ny lakaiet.
 Nohoiu iednoiu nad peklom stoisz
 ach, nad peklom stoisz,
 A sudu Bożaho w ūmi ny maiesz,
 ach, w umi ny maiesz.
 Kudy ydesz, wyrny sia do neba,
 ach, wyrny sia do neba.
 Wyrny sia, hrisznyku, wyrny sia do Boha,
 ach, wyrny sia do Boha.
 Hde twoie żytie, tam twoia d(o)roha,
 ach, tam twoia doroha.

¹⁾ Н. М. 15594

86.¹⁾

Послухайте, грішні люди, о страшливім суді,
Як Бог сеньдзя злих і добрих судити нас буде.

Бо перед кончанієм світа страшні чуда будут,
Страшно гори і облаки розходитись будут.

А в той час гора в гору розбиватись будут,
Где найбільшая долина, всюда рівно буде.

Потім огонь спаде з неба та усе попалит,
Що Бог створил і що люди на світі встарали.

Святії Михайл затрубит трубів гласу свого:
Встаньте, душі, о, ставтеся перед сеньдзя свого.

Ой, піде душа до гробу та по своє тіло,
А будет го ся питати, яке єго діло.

О, витай же, мое тіло, котре з гробу ідеш,
Як єсь си ту заслужило, нарікати будеш.

Бо там тіла справедливі будут очищені,
Грішних, чорних і брудливих, як вугле смолені.²⁾

Вдасть Христос для праведних вирок справедливій
І вічне царствованє в небі со святыми.

Ідіт, добрі, царствовати до Отца мого,
Утримайте хвалу Божу без конца жадного.

Утішатеся праведници, як неба дістанут,
Тішитися і витати з собов не пр(е)станут.

А грішникам видастьць вирок і скаже до того:
Ідіть в пропастьць ва от мене, Господа вашого.

Не хотілисьє слухати приказаня мого,
Чинилисьє в перекорѣ мене, Отца мого.

Горділисьє моїм домом, душпастирем моїм,
Надаремно клопотали до вас глави свої.

Законьє з до(му) вашого з нічим отправленій,
Жебрак вбогії не прийнятий, посміхом випхнений.

¹⁾ Ся вірша та найблизша з співаника в моїх руках.

²⁾ В рукоп. смолених.

Ой, ідіт же ви од мене так Бога доброго,
 Майте чорта в огни вічном за пана свого.
 В той час лемент, рук ламане учинят грішниця,
 Коли увидят сендаю свого на правой столиці.
 В т(ой) час лемент, рук ламане і лементоване,
 На отца тиж і на матку страшне нарікане.
 Нещаслива моя матко, котрас мя зродила,
 І ти земле нещасная, котрась мя носила
 Проклятіїв усі річи, котрі ям уживавъ,
 Буду грішник я на віки в пеклі отпочивальъ.
 О, ми усі, христіяне, гріхов ся хранимо,
 На Ісуса Христа рани всегда спомянімо.
 Як будемо ми Христові рани споминати,
 То будем з ним на віки в небі царствовати.

87.

Ой, горе, горе, як на світі жити,
 Брунь, Боже, хвороби, буде Бог судити.
 Поки чоловік здоров, кождії его кохає,
 Брунь, Боже, хвороби, род го (ся) цурає.
 Поки чоловік здоров, его кождвий любить,
 В великім нещасцю родина одступит.
 Бо як ташко, гірко камени вглодати,
 Так ще гірше, та(ж)ше діти згодувати.
 Бо діти згодуєш, на тоє не дбають,
 Свого отца і матку ні за що не мають.
 Нещаслива мати слези проливала,
 На тебе, мой сину, всю надію мала.
 Яж тебе кормида своїма перстами,
 Ти мя проклинаєш лихими словами.
 Бо кого Бог любить, того навідзає,
 За отца і матку син Божій карає.
 Сам Пан Бѣг приказав отца і матку чтити,
 Боже приказане на віки ханити.¹⁾

¹⁾ В рукоп. хвалити.

Бо котрая цурка матку зневажає,
С плачу умліває, дорібку не має.

Котрий син отца свого шанує,
Бог му дає щастє, коруну готує.

А хто отца і матку свого не шанує,
Щезає як слина, марне погибає.

Бо по горах, горах, є по горах скали,
Ой, ні села, зела, ані в полю трави.

Бо вдарут посухи так бардзо сухії,
Так висхнут ріки хоць які бистрії.

Бо як вдарут дзвони о смерт(н)ой годині,
Поклонюся світу, всії своєї родинї.

Бо вірвуться вітри і будут буяти,
Хоць де які мури, не будут ст(о)яти.

Бо зіїдет анцихрест і будет ходити,
А грішних людей пеклом голосити.

Рече Христос сам: не слухайт(е) его,
Бо не он сам Господь, світ не земля его.

Бо зіїдет анцихрист на сей свѣт з смолою,
(В той) час не будет жадного напою.

Тільки сребло, злато буде ся блищати,
Неодная душа буде омлѣвати.

Бо на Іосафата долині там страшній¹⁾ суд буде,
Всяке пріятельство витати ся буде.

Там рідн(в)й брат брата буде пізнавати,
Шлюбний муж з женою будет ся витати.

Ой, Ісусе Христе, царю Назарейській,
Умелосердиєся на мир християнській.

Ой, Ісусе Христе, царю крижованії²⁾,
Та не прогнівайся на мир православнії.

О Матко Божа, о Матко єдина,
Ублагай ласкі у свого Сина!

¹⁾ В рукоп. страшній. ²⁾ В рукоп. крижовонії.

Увага.

Надруковану оце частину ХІ т. »Архиву« до стор. 577 включно вискладано в друкарні ще перед приходом російських військ до Галичини в 1914 р. Дальший скрипт, іще яких 20 аркушів друку, лишив я перед своїм виїздом зо Львова в канцелярії друкарні. Він містив головнo пародії набожних пісень, сатири, дальші нові тексти різдвяних і великодніх вірш-ораций, збірку української світської лірики XVII—XVIII вв., головнo любовної, й найдавніші записи традиційних пісень у давніх збірниках віршів. Частина з них подавала повніші або поправніші варіанти відомих текстів, а головна маса приносила нові, досі невідомі тексти. На жаль вислід моєї дволітньої сльиви в цілости на це присвяченої праці змарнувала воєнна заверюха: увесь рукопис запропався; досі не стверджено навіть, чи його спалено, чи вивезено. Ніякої копії зібраного матеріялу я не лишив собі. Для виготовлення згаданої збірки я переглянув усі доступні львівські збірки рукописів і записи на стародруках, а крім того мав можливість користати також із деяких приватних збірок чи поодиноких рукописів. Тому, що відбудова первісно приготованого тому в цілости належить до неможливостей, випускається надрукована в 1914 р. частина тому, а свіжо додається тільки орієнтаційний показчик.

Покажчик.

акафістник збірки А. Петруше-
вича ч. 180, 174—176

акафістник стародубський 1571 р.,
176

акростих, пор. віршописці акро-
стихові

Беринди Памви Вірші, 45

Богогласник, 86—163, 168, 173,
180, 194—197, 199—202,
203—205, 208—219, 221—223,
225, 227, 245—246, 249,
262—264, 269—271, 276—279,
289, 294—295, 298, 300,
302—303, 328—329, 338,
342—344, 346, 348—349,
364—480

Бонковський Іван, 87

Брікнер Ол. 2, 3, 5, 8—9

Вагилевич Іван, 368—369, 379

Варлаам і Йоасаф збірки Ан. Пе-
трушевича ч. 7, 185

Виноградъ домовитий, 339—341

Вислоцький Діонісій, 381—382

вірші-орації різдвяні й великодні,

47—84; наголовки поодиноких

вірш: Ангел то показуєт во

своей оздобі, 80; Великий і не-

зносний плач во Вифлеємі

стался, 50; Веселись юж днесь,

пророче Іоане і Крестителю,

83—84; Веселится світ увес,

52; Вітай, Адаме, отче всего

світа, 56—57; Вітай, Хри-

сте і Пане, воскресний із

мертвих, 78; Вітай, Христе

наш, вітай, утіхо наша, 80—81;

Вітай, Христе наш, нині на-

рожденний, 62—63; Во пре-
світлую одежку слонце ся
убрало, 76; В п'яток обмеш-
кал плач і жалость, 82;
Вшистко праве створення три-
умфую, 171; Глибокіє моря,
нині ся смирайте, 79; Гой,
гой, подпишем собі горілкою
нині добре, 72—73; Днесь ве-
селя нам радість наступила,
84; Звичаї тії з давних шко-
лярів бували, 50—51; Знач-
ное веселя днесь ся показало,
64; І я ту маленький до всіх
волаю, 63; Каміня з жалю
вчора ся роспадало, 75; Ко-
торіі смутніі, веселітесь при-
стойне, 58—59; Кріль новий
на світ юж ся випроважаєт,
59; Любо то я мало що вмю,
51; Невимовная радість днесь
світу приходить, 64; Невимов-
ная радість світу ся зявила,
60—61; Нині нам радість ся
зявила, 171; Нині ся родит
Спаситель, 52; О витайтеж,
панове, вижу вас немало,
66—68; О світе наш прекрас-
ний, Кріль всего світа, 61;
Осей же я студент зе Львова,
65; Ось юж і я, студентик
маленький, 63; От юж і я, ван-
дровний пахолок, 69—70; От
юж і я, пан Івах, 47; От юж
і я, панове, щом ся бил заба-
вил, 48—49; О, як Бог дець
неделний, улюбил, 82—83;

Пане отче і пань-матусю, 51; Пане отче, родичу мой зацний, 52; Пасха священная — ми найбільше співали, 73—74; Помагай Бог вам, панове міщане, 68—69; Помагай Бог, вашмосці, албо вечер добрий, 47—48; Посполитіє вішкове великих панов, 61—62; Потежність вижу преславную, 50; При веселом дни гоїне весело заживайте, 81—82; Радуйтеся, діти, в малих літах, 59—60; Рицер то я добрий, бо палаш маю, 65—66; Співаймо красную піснь: світися, світися, 81; Спод земних краєв слонце виникаєт, 78—79; Тепер тиж і я витаю, пречистая Діво, 79; Христос воскрес, ба, правда, народився, 54—55; Христос воскрес, || Нам радість принес, 314; Христос воскрес, о том знайте, 74—75; Христос воскрес... чи то, правда, народився, 83; Христос воскрес, щаслива година, 55—56; Христос народився, ба, правда, воскрес, 70—72; Христос нині воскрес, до ада вступил, 77; Христос нині от гроба воскрес, 84; Христос раждаєтся, 52; Христос раждаєтся, я вам колядую, 52—54; Христос Спаситель, 165—166; Чловеколюбец Господь умилосердися, 60; Що за монарха Вифлеом нині резидує, 64; Юж, діти маленькіє, юж ся собирайте, 172; Юж днесь пророк Давид радісно іграєт, 76—77; Я естем пахолок небеснаго двору, 75—76; Я мали дячок, 313; Я малий пахолок, 171; Я отрок маленький, 63—64. віршописці акростихові: Adrian, 381, 475; Александер, 322,

524; Андрей, 322, 524—525; Андрієвський, 387, 479; Антоній, 329—330, 381, 387; Базилій, 239—240, 275—276, 381; Бардійський, 252, 293; Бардинський, 249, 252—253, 278, 394; Бачинський Ілля, 235—236, 255, 289, 318, 525; Боянський (?), 388; Буховецький Іван, 197—199; Василій, 239—240, 270—276, 380—381, 394, 401, 478, 526; Василій поп(ович), 319—321; Васіян Бро... 279—281; Венедикт, 297—298, 329, 395; Вислоцький, 445, 479; Вольський Іван, 89, 210—221, 249, 257, 278, 294, 399, 401, 414, 422; Гавриїл, 305—306, 310; Георгій, 290—293, 300; Герасим, 311—313; Герасим Парфенович еродіакон, 193—195, 416; Голубич (?), Голубич (?), 457; Григорій, 337—338; Гешицький Іван, 249—252, 278, 289, 328, 413; Демян, 208—209; Димитрій, 195, 296—297, 328, 380—381, 410, 526—527; Димитрій еромонах, 295—296, 416; Длонський Лука, 246—248, 328, 427; Добросинський Антін, 203—204, 328, 381, 387; Достоевський, 406, 479; Дроздовський, 480; Дуйковський, 294; Дунаївський, 330—333; Дяченко Стефан, 209, 257, 294, 459—460; Евстапій, 289—290, 411; Запотоцький Павло, 206—208; Запотоцький Петро, 195—197, 447; Зукевич, 336—337; Іван (Іоан), 254, 328, 527—528; Івасенко, 306—307; Іліаш, 318—319; Ільницький Василь, 322; Іосиф, 210, 329, 423; Кастевич Хведір, 244; Корецький Роман, 239, 289, 300—304, 425; Кортенський

- Юстин, 325; Костецький, 279; Кривицький, 313—316; Кровицький Григорій, 316—317; Кульчицький Яків, 473, 479; Кучинський Теодор, 381, 463, 279; Левицький, 234—235, 279; Левковський Дмитро, 88, 202, 209, 221, 227, 239, 252, 274, 293—295, 380—381, 408—410, 428, 430; Любич Г. (?), 457; М...нський, 432; Малишевич Семен, 305; Маркевич, 432, 479; Мартинович Іван, 310—311; Матиборський Іван, 221—230, 294, 328, 412, 424, 431; Мед(з)ицький, 487—488; Миколай (Николай), 257—258, 528; Мишковський, 294, 298, 432; Моравський Іван, 276—278, 294, 329, 413, 415, 416; Муравський Іван, 277; Навичинський Іван, 328, 333—336; Падальський Олександр, 230—234, 289, 294; Пазій Гedeон, 257, 259—260; Пахомський, 307—309, 329; Пашковський Василь, 239—240, 270—276, 289, 294, 319, 328, 381, 399; Пашковський Іван, 262, 276, 281—289, 294, 328, 381, 416, 449; Плісовський Іван, 480; Прокопій, 255—257; Пясецький Семен, 199—202, 289, 294, 450; Радецький, 322—324; Ревтський Йосиф, 209—210, 257, 289, 328, 424; Рійницький Дмитро, 197, 294; Роман, 303—305; Руденський, 309—310; Савчак, 325—328; Самуїл, 317—318; Серафим, 322; Сильвестер, 480; Симон, 310—311; Сопатицький, 455, 479; Тарнавський Василь, 294, 298—300, 304, 381, 403, 462; Твардієвич Дмитро, 199; Теодор, 262—269, 328, 381, 462, 465; Тимофій, 260—261; Толстий Потап, 321—322; Трофим, 257—259; Туровський Іван, 245, 415; Чурпеський (?), 325; Шубович, 480; Якимович, 294; Яков Я. (И. ?), 192—193.
- Вольський Іван єзуїт, 278, 329
Гнатюк В., 8, 228, 382
Гоголь Микола, 7
Головацький Яків, 7—8, 294
Гора Почаєвська, 342—343, 349
Гриневецький Микола, 199, 208, 380
Грушевський М., 8, 190, 219, 289, 379—380, 435
Góra Poczajowska, 478
Дзвоновского Івана „Sejm“ (1625), 1—3, 5
Діонисій, 380—381, 406
Добриловський, 369
Драгоманів М., 8
Duma kozacka o Beresteckiem zwyciestwie, 9
Євангеліє бібл. Народного Дому ч. 71, 176—178
Євангеліє Учительне бібл. Народного Дому ч. 62, 176
Житецький П., 8, 379
Життя святих збірки Ан. Петрушевича ч. 2, 173—174
Залеський В., 7, 369
Zbiór pieśni czyli Lutnia, 6
збірник тухлянський бібл. Оссолінських ч. 2189, 230—231
Івановський (Геленіюш) Євген, 5—6
Івашко Григорій, 475
Ількевич Гр., 7—8
Кантики или пѣсни — пор. співаники Національного Музею
Карський Е., 4
Каспаровича Гаврила Андрія »Zródło ogrodów«, 349—350, 439—440
Каспрович, 475
Katechizm (1772), 364

- Клим Василь, 90
 Кониський Юрій, 380—381, 406
 Коропатницький Іван, 328
 Котляревський, 379, 481
 Котович І., 369
 Książka do nabożeństwa (1654), 190
 Кудрик Іван, 325
 Левицький Дамян, 383
 Лонгинов А., 269
 Ледуховський Станислав, 450
 Lutnia zgodna (1740), 5—7
 Майхровича Шимона „Nauka zba-
 wienna“, 351
 Майхрович, 364
 Максимович Іван, 339
 Мاستило Михайло, 89
 Мацейовський В., 2—3
 Метельський Антін, 381
 Miesopust, 2—3
 Милинєвич Григорій, 195
 Мирович, 195, 210, 213, 278,
 369—375, 382, 395, 406—407,
 425, 431—432, 437, 444—445,
 448—449, 475—476, 478
 Мокрієвич Самійло, 339—341
 Молебное пѣніє при нашествіи
 татаръ (1681), 190
 Моравського Івана »Ambona Du-
 cha świętego«, »Namowi Du-
 cha świętego«, 278
 Nabożeństwo do Matki Boskiej,
 345, 505—507
 Nabożny Affekt, 478—479
 Народо́вщаніє (1768), 355—356
 Nauka z słowes Chrystusowych,
 361
 Науменко В., 8
 Начало съ Богомъ пѣсней, 202,
 221, 227, 239, 252, 274,
 293—294, 381
 Naczatki zytia nebesnaho na
 zemly, 352—355, 391
 Нейман І., 8, 369
 Нероновича катихизм (1756),
 368—369
 Никити »псалми«, 87
 Nowe pieśni dworskie, 4
 Obrona Polskiej korony (1760),
 344, 504—505
 Огоновський Омелян, 369, 379
 Павлі Жегота, 7
 Павлович Олександр, 294
 Перетц В., 8—10, 163, 170, 180,
 338, 380—381, 416, 435
 Петров М., 387
 Петрушевич Антін, 202, 227,
 239—240, 252, 274, 294
 Piękna i wesola uciecha, 3—4
 Pieśni nabożne rozmaite, 512—513
 Pieśni o najświętszej Maryi Pannie
 (1752), 343—344
 Pieśni, tańce i padwany, 4—5
 Pieśń kozaka Płachty, 2
 Пѣсенникъ, 487
 Пѣсни благоговѣйныя, 391—392,
 480
 збірка місійних пісень, 351—361,
 инша, 361
 пісні українські з »Lutni zgod-
 nej«, 6
 пісні українські з »Nowych pieśni
 dworskich«, 4
 пісні українські з »Pięknej i we-
 solej uciechy«, 3—4
 збірка пісень почаївській Богоро-
 диці, 345—351
 пісні туринецькому Ісусові, 344—
 345
 пісні Богогласника в поазбучнім
 ладі, 383—479
 пісні чудотворним іконам Бого-
 родиці, Ісуса й святих: бер-
 дичівський 392—394, 504—505;
 буцнівський 203—206, 489—
 492; віцинський 503; гошів-
 ський 519—520; дружкопіль-
 ський 311—313; зарваницьким
 226, 433—435, 482—489; збо-
 рівський 224—225, 513—516;
 крилоський 499—500; лисо-
 вецький 503—504; лінківський
 492; луцький 500—502; львів-
 ський 497—8; новосамбірський

406—407; олексинецькій 513; панковецькій 497; перемиській 512—513; підкаменецькій 450—451; повчанській 258—259; полянській 298; поповецькій 266—267; почаївській 342—349, 516—519; рокозенській 342, 522—523; руднянській 188; самбірській 520—522; струмиловокамянецькій 211—212; тартаківській 505—508; теребовельській 495—497; тернопільській 423; тиврівській 267—269, 457—458, 492—495; туринецькій 299—300, 344—345, 509—511

пісні набожні, моралізуючі, сирітські, про бездольність і трагедії: А, а, а! Придет година, 474; Агнець Божий, Син Отч, от гроба воскресє, 524—525; А хто на світі без долі вродиться, 231—234; Ангели, співайте, 170—171; Ангел хори воспівайте, 279; Ангельські радості нині, 322; Архангелов всіх радостє, 524; Архиєрєє Захаріє, 383—385; Ах, мні тесно, жаль немалий, 235—236; Ах, ти вічності долга, широка, 574; А хтож ся на світі без долі уродит, 234—235; Ах, удивися, 203—206; Ах, юж час приходит, треба умирати, 329—330; Ах, як жаль тяжкий невинно умерти, 564; Ах, як чуд великий в Зборові нині, 513, 515; А що в світі за зрада великая стала, 237; Безконечної благостини, 531—532; Бідаж мині на чужині бідной сиротонці, 238—239; Бідаж моеї головоїці, гой, гой, 571—573; Благаго Царя Мати, 184—185; Благовістите днесь радость всему миру, 387—388; Благодарим тя, Создателю всего

світа, 275—276; Богом избранная Мати, Діво Отроковине, 389; Богородице Царице, 390; Боже, в добрости ніколи незбраний, 360—361; Боже, кохаю тя, цілим серцем кохаю тя, 357—359; Болшого ність на землі трона, 252—253; Буди восхваленна от всіх родов земних, 525; Велиім гласом і ужасом днесь, Давиде, викрикай, 280—281; Великий мой жалю, по что мя смущаєш, 240; Великий чудотворче, 526; Веселая світу новина, 394—395; Весело співайте, 342—343; Веселя нам всім настало, 179—180; Взиваєт тебе ціла Україна, 504—505; Взийде Бог ко небеси горі, 396; Виді Бог, виді Творец, же мир погибает, 396—397; Витаї, свята і зачата чиста Дівиче, 512—513; Вифлеєме граде, гойне веселися, 554; Владика твари і Господь слави, 533; Во всю землю ізийде, 398—399; Возбранной Діво Мати, 297—298; Возвеселімся вси купно нині, 554—556; Возвеселися, пустині, цвітущи, 544—545; Возіграйте, дуброви, 521—522; Возри всяк на смерти образ сухой, 570; Воїнства небеснаго сили Михаїл святий воевода, 270—271; Во мученицех славне Георгіє, 319—321; Воскрєсєнїя день просвітимся нині, 219—220; Воскрєс Христос днесь, 273—274; Воспойте вси днесь пісьнь нову, 272—273; Воспойте согласно, 217—218; Вострубите, воскликніте, 400; Вострубите, судія градет, 569; Восхвалим піснями днесь торжественно, 545—547; Во яслех лежит, 558—560; Всемирняя

радості церков ісполнися, 271—272; Все язици купно слици, 402—403; Все язици, купно слици вострубіте, 536; Встань, Давиде, з гуслами, 459; Вшелка моя потіха і ціла радости, 565—566; Гей, доколі нещасливий во світі живу, 291; Глас Господень на водах вопієт, 403—405; Год пребогатий, 311—313 Гой, гой, сядьмо вколо, а весело, 57—58; Гой-не днесь крикніте, 457—458, 494—495; Горі, горі, душе моя, ко Творцу своєму, 259—260; Гори і холми, весело іграйте, 316—317; Гори, сладость іскапайте, 292—293; Готовися, Вифлеєме, ти граде Ісраїля, 322—324; Граде, встани, 523—524; Граде славний Вифлеєме, ликуй нині і веселися, 305—306; І вальтом знята земля свята, 568—569; Да прийдеť всему миру радость, 208—209; День пресвітлий приспі днесь, 332—333; Діва днесь Христа раждаєт, 166—167; Дивний во ділах святи-тель великий, 407—408; Дивни твоя тайни, Чистая, явися, 406—407; Днесь благодать явися, 165; Днесь грайте, царіє, на триумф Маріє, 412—413; Днесь соизивают всю вселенную, 408—409; Днесь солнце правди з гробной яскині, 330—331; Днесь хоць вмираєт Ісусова Мати, 542; Доколі, уме пернати, 410; Достойно ест Діву величати, 537—538; Древо пресвятое, 526—527; Древо райское ново процвітаєт, 534—535; Духовно сполн днесь ликуймо, торжествующе, вся христіани, 331—332; Душе, не знаєш, кому ся достанеш 296—

297; Єгда душа от тіла разлучается, 410—411; Єлеон гора нині світитися, 289—290; Єрусалиме, прими Христа, 197—199; Єрусалиме, світитися нині над звізди, 249—252; Запряг Юзеф кобилу в візок, 563—564; З болестію сердца вопію до Бога, 551; Зборе вірних, соберітеся, 515—516; З емпіров горних Бог ся являєт, 484—487; Златоківаніє труби, днесь вострубіте, 482—484; Златоківанную трубу, 411—412; Знаю, іж я естем яко паучина, 550; Іграй, новий Єрусалиме, 222—223; Ізбранная естєсь, Панно, от всіх родов земних, 192—193; Ізійдіте, ангелов лики, 414; Ізійдіте, архангелськіє хори, 214—215; Ізливаєши чудеса миру, 276—277; Ізлий мні, Боже, со небесе росу, 245; Ізлияйся от уст твоїх, отче прехвалне, 415—416; І ктож так запам'яталий, 277—278; Іоана Богослова, 417—418; Іоан предитеча, пророком славний, 319; Іордан ріка течєт трепещуща, 306—307; Іордан ріко, уготовися, 419—420; Іскапайте, гори, днесь сладость, 420—421; Ісполнися небо і земля чудес твоїх, Царице, 211—213; Іспомни, не спи, сердцем затверділий, 551—552; Істинна радость крест Христов, 213—214; Істинная двоїце, во мірі ізавися, 254; Істинний триумф юж на світі настав, 527—528; Істинно Давид псалміста, 287—289; Істинное чудо явися, 423; Істочник духовний, 209—210; Істочниче благодати, о Іліє взятий, 422; Істочниче благодати, 225; Ісусе мой пре-

любезний, сердцу сладосте, 295—296; Ісусе мой пренай-сладший і Творче світа, 193—195; Ісусе, Цару, распятий на кресті древяном, 220—221; Кажут люде, що я умру, а я хочу жити, 424; Кія страш-ния пісні ужасня, 495—497; Коханого їди втерляла matka сина, 424—425; Красная діво, кров тя украшаєт, 177—178; Крестним древом Распятаго от невірних єврей, 301—303; Крикните радостно, всіх язи-ков роди, 314—316; Кроль з Емпіру к нам приходит, 164; Кто не хвалит, кто не славит рожества пречиста, 187; Кто тилко знаєт, же Господь на небі, 425—427; Кто яко Бог Ізбавитель, 488—489; Ликуйте нині вси, 503—504; Ликуєт вси на небеси, 428—429; Ли-кующе, возіграймо днесь, 429—430; Майте, чловеци, віру не-сумінну, 226; Мармуровіє і ка-мяніє опоки падутся, 227—228; Милосердний Ісусе сладчай-ший, 509—510; Милосердній-ший Бог пресвятійший в єди-ном слові, 224—225; Мило-стивий Бог і чоловік, 228; Мире окрестніє страни, сія в собі внемли, 487—488; Мир-ликийский чудотворче, 311; Мирскія днесь ізийдіте лики, 510—511; Мисль і разум люч-кий не достиже, 298; Михаїле, гетмане ужасний, 228—230; Мізерія на сем світі мене спо-ганила, 237—238; Нас діля Распятаго Марія видящи, 432—433; На седми даріх Духа свята основанна, 536—537; На торжество вси мирно со-тецімся, 257—258; Неізгла-голанна тайна во мирі познаєт,

433—435; Непрестанно Го-спода о нас моли, 528; Не-скверная, неблазная, 499; Не сплюж я цілу нош, да встану ранейко, 567—568; Нех ся научу мук бояти, 359—360; Нині, Адаме, возвеселися, 435 437; Нині весна благодати, 335—336; Нині вси днесь ве-селімся, роди вси вірнії, же із гроба Христос восія, 334—335; Нісм достоїн нарецися сином твоім, 548—549; Нова радість стала яко в небі хвала, 437—438; Нова утренняя в Россах восіяла, 188; Новая радість світу ся зявила, 438; Новий триумф явися, 532; Пути, нути, братя сусіди, 561—562; Обно-вися днесь гора, Гошовом на-званна, 519—520; О Варваро мученице, 438—439; О все-пітая Мати, 503; О всесует-ного світа, 243; О горе мні грішнику суцц, 439—440; О горе мні грішному в юдол плачев предстати, 385—387; О Дівце пречистая, 440—441; О Діво преізбранная, 173; Ой, горе, горе, як на світі жити, 576—577; О любимая Діво от царскаго рода, 538—539; О Мати, Діво чистая, 172; О Николає чудотворче, 178—179; Онуфрій святий в ста-рости рожденний, 542—544; О преподобне і триблаженне, 441—443; О пресвятая Дівце, к тебі прибігаю, 540—541; О пресвятая Діво, помощнице моя, 443; О пресвятая Царице, миру покрове, 539; О святій-ший отче, святителем славо, 444—445; От утробы дівия Бог проізде, 167; Память твоя праведная ест со похва-лами, 446—447; Пасли на-

стире овци на горі, 516—518; Пастиріє в ночі їди пасли в темности, 168; Патріарси, триумфуйте, 195—197; Піс(н)ми похвалим Матер Божую, 507—508; Плачи, душе, і ридай горе, 447; Плачися, душе, жалю неізмінна, 548; Побудила до скрухи сердечной, кто тя видів болесну, 522—523; Пожень же, Єво, бидло, 553; Пойте вси согласно, дающе піснь красну, 497—498; Показася над вертепом світлая денница, 256—257; Помисли, чоловіче, прегоркий час смерти, 448; Помишляю день і час страшний, 570—571; Послухайте, грішні люди, о страшливим суді, 575—576; Постань, монархо, з високого трону, 321—322; Похвалу принесем кую, 175—176; Предвічний родися пред літи, 169—170; Предстательницу о смертной годині Варвару святу восхвалим, 200—202; Предста Царица на високом троні, 183—184; Преподобная Маріє святая, 255—256; Пречистая Діво Мати в волинском краю, 518—519; Пречистая Діво Мати в польской короні, 500—502; Пречистая Діво Мати з руского краю, 450—451; Пречистая Діво Мати, словесних раю, 492—493; Пречистая, пречудная Діво і Мати, 505—507; Прийдіте днесь, 531; Прийдіте, крикніте на триумф согласно, 206—208; Прийми, всеблагая Панно пречистая, 180—182; Пустинніє птици, 307—309; Радостним сердцем возвишаем глас, 452—453; Радостно вси днесь воскликіте, 304—305; Радость велія нині явися, 452;

Радость на світі панует, 534; Радуйся, вефлеемска страна, 322—323; Радуйся зіло, дщи сионя, 453—454; Радуйтеся, ангелов лики, 454—455; Рай прекрасний сотворений, 173—174; Ратуй, Маріє, ратуй, погибаєм, 182—183; Роди, вси днесь возгласите, 309—310; Розмисляйте, християне, 303—304; Розмишляю окаяний і униваю, 239; Світліє в небі полати, 573—574; Се бігая удалися, во пустиню водворися, 455—456; Сей день світлостен, 325—326; Се славное, предивное чудо днесь ісполнися, 318; Скажи міні, соловію, правду, 564—565; Слава буди во вишних Богу, 457; Снідітсья, вси празднолюбци, восхвалим святую, 310; Соберітсья, вси чоловіци, 556—558; Со горних висот предста долим, 489—492; Страданіє мученика Стефана прославляймо, 459—460; Страни всего світа, слішите, 460; Странное слішаніє, 326—328; Творче і Боже, Пане ласкавий, 189—190; Твоя честь хвала, наш вічний Пане, 461—462; Тепіте, вси гради і веси, 267—269; Тепіте, царіє і князи, патріарси со владики, 266—267; Тивров град, гоїне веселися, 493—494; Ти еси, Ісусе, ти моя радости, 552—553; Ти на кресті, Творче мой, барзо уранений, 260—261; Ти, Повче, гоїне веселися, 258—259; Тисоломска (sic) світоч украсися, 265—266; Тройца Бог Отец, Бог Син, Бог Дух святий, 352—356; Тройце святая, Боже ласкавий, 175, 189, 462—463; Трон Бога вишняго, 299—300; Тропе

вишній, днесь двигнися, 464—465; Труби глас подіймим, піснь нову воскликнім, 262—264; Тя піснми почтим, немолчними гласи, о неізреченна Діво Маріє, 265; Усихаючим є прагнення, 541—542; Устом моїм, Матко, твоїм чудом хвалу не літ воздати, 540; Утішителю миру, 468; Фалшивая юность, зрадлива фортуно, 244; Хвалу ти хочу воздати, 281—284; Херовими свят, архангели зрят, 529—531; Христос Пан з мертвих встал, 535—536; Христос ся з Пани рождаєт, 167—168; Хто патрона потребуєт, 284—287; Царица неба Сина предвічного, 185—187; Царице небу і землі Госпоже, 184; Царю Христе, Пане милий, 470—471; Царю Христе справедливий, 469—470; Цвіт мисленний днесь ся родит, 472; Цвіт мисленний і крин полний, 497; Чистая Діво, Царице, 190—192; Чистая Панно, Матко утіснених, 520—521; Что се ново грядут на всі шляхи, 513; Что тя нареку, апостоле святий, 547—548; Чудная помощнице, пречистая Мати, 492; Чудо преславно, 472—473; Щасливіє часи віков нині юж настали (без початку, від: Збиралися, взивалися, як би оглядати), 561; Юже декрет подписует, 466—467; Як бистро орел в гору вилітаєт, 356—357; пісні світські: Аннусю серденько, моє ти кохане, 16; Аннусю серденько, палиш мою душу, 35—36; А щож за жите, коли не люблю, 41; Булож мене сперва не любити, 17—18; Вспоможи, Боже, моє серденько,

12. 22—23, 38; Вчора була суботонька, 26—27; Гей, пасла дівка качку, 20; Да немаш мого хомута, 44; Дівча моє молодое, 25; Дівчинонько, голубонько, біле личко маєш, 42; Доленькож моя лихая, 19, 31—32; Же мій миленький, мій хорошенький коника сидлає, 40—41; Жовнір іде на Україну, дівчинонці поклоняєся, 27; Заблудив біл молодець у темненькім лісі, 32; Зора заходит, вечір близенько, 25—26; Казала мні дівчинонька до себе прийти, 37—38; Котиться криштал по сіножати, 26; Красна в пані урода, 41—42; Люби мене, дівчинонько, 14—15; На береженьку стояла, 42—43; Неволенькаж моя з вами, || З хорошенькими оченьками, 11; Неволенькаж моя з вами || Із людськими мовоньками, 11—12; Невольяж моя вельми тяженька, чом я долі не маю, 37; Ніхто мя не погадає, 13—14, 24—25; Ой, взялаж мене великая туга, 28; Ой, добраніч, тай чи чуєш, 40; Ой, еще кардаш не урадився, 19—20; Ой, ішов жовнір од обозонька, 18—19; Ой, ішов я мимо твій двір, тай дівчинонько моя, 39—40; Ой, коли я тобі да нелюба була, 29—30; Ой, летіла голубонька з України, 15—16; Ой, листоньком дороженька запала, 34—35; Ой, любив же я Марину дай і всю зиму, 28—29; Ой, люблю я хорошую дівоньку, 16—17; Ой, малаж бо я товаришенька, тепер його не маю, 37; Ой, на ріці на Самарох, 10; Ой, не кажиж ти, дівчино, на мене, 35; Ой, не стою під окном,

23—24; Ой, піду я у ліс тужачи між гори і долини, 14; Ой, розв'язався мій черевичок на нозі, 33; Ой, стояла калинонька в лузі, 32—33; Ой, ти лісе, ой, ти лісе недоборе, 40; Ой, улиці, ой, студниці, мні по тобі не ходити, 30; Ой, учинила дівонька, учинила, 17; Ой, ходила дівчинонька по береженькови, 43; Ой, хожуж я над берегом, травонька ся зеленіє, 42; Ой, хтож буде в моїм жалю тішити, 10—11; Ой, чогож ти, дівчино, думаєш, 22; Ой, щож я маю бідная ділати, 33—34; Ой, я молодая, де розум поділа, 32; Ох, его ма. Не велика сума, та не зійде з ума, 13; Послухайте пильно, прошу, 37; Послухайте, що вас живо, 20—22; Постій, прошу, голубонько, розмовлю з тобою, 31; Прийшов до мене любий товариш, 39; Сам я не знаю, що ділати маю, що милої не вижу, 12—13; Сидить козак на конику дай в кобзеньку грає, 31; Текуть річеньки, шумлять дуброви, 39; Ходить дівчина по покойови, 18; Чи я тобі не казала, чи не говорила, 43; Чого мое серденько тяженько вздыхає, 28, 36; Чом, чом, чом, чому босо ходиш, 5; Щасливая доріженька, куди милий приїзджає, 19, 36

пісня про козака й Кулину, 1—2
 пісня про попа-п'яницю, 9
 пісня українська з »Pieśni, tańców i radwanów«, 4—5
 Prażonka (1640), 2—3
 Продан Василь, 88
 Пролог збірки Ан. Петрушевича ч. 79, 307—308
 Ріжнів Гриць, 89

Руднів Петро, 88
 Ружилович Хведір, 88—89
 Рясновський Хведір, 164
 Свентовський, 202, 294, 328, 382
 Свенціцкий Іл. 172, 382
 Свідзінський Павло, 174
 Сковорода Гр., 387
 Соколовський Данило, 397
 Сперанський, 7
 співаник бібл. Оссолінських ч. 3586, 90, 161—163, 234—235, 279, 305—306, 405, 429—430
 співаник бібліотеки Чарторийських ч. 2337, 9—44
 співаник Домініка Рудницького, 10
 співаник зарваницький в збірці Ан. Петрушевича
 співаник кам'янський, 197, 383
 співаник супрасльський, 199, 249, 383
 співаники бібліотеки Наук. Товариства ім. Шевченка, 86—90, 98—102, 106—110, 112—126, 128—161, 200—202, 209—210, 213—214, 217, 221—225, 229—230, 238—239, 246—254, 256—260, 262, 265—269, 271—273, 276—289, 292—293, 296—304, 306—310, 313—322, 383, 388, 392—397, 403—405, 407—408, 410, 412—413, 416, 419, 424—425, 427, 433—437, 439—443, 446—447, 458—460, 469—472, 484—489, 492—493, 513—518, 521—523, 531, 553—556, 561—562, 571—572
 співаники бібліотеки Народного Дому у Львові, сліве виключно з збірки Ан. Петрушевича, 46, 178—184, 187—190, 193—194, 243, 250, 252—256, 262—265, 295—296, 304—305, 311—313, 383, 389—391, 410—411, 419—420, 422, 424, 432—433, 443—445, 453—454, 466—467, 470—471, 531—532, 538—539,

- 540—541, 548—550, 565—566,
573—574
співаники Національного Музею,
87, 179—180, 184—187, 189—
192, 195—196, 214—215, 217
—220, 260—261, 270—271,
273—274, 322, 325—338, 383
—386, 390—394, 400—401,
403—405, 410, 415—420, 423,
425—427, 437—438, 440—443,
447, 451—452, 455—458,
461—468, 471—473, 482—484,
487—488, 493, 497—503, 507
—510, 515—516, 518—521,
524—531, 554, 556—560,
567—569, 571—574
співаники збірки Ом. Калужняць-
кого, 86—88, 90—98, 110—112,
126—128, 192—193, 203—216,
227, 357—359, 385—388, 395
—400, 402, 406—409, 411—
422, 425—429, 438—441, 443
—445, 448, 450—455, 457,
459—463, 468, 470—471, 483
—487, 489—497, 503—504,
520—521, 532—548, 551—553,
561, 564—568
співаники збірки Юл. Яворського,
383, 388
Стажимовський Адам Казимир, 477
Сумовський Хведір, 87
Теодор, попович гухлянський,
230—231
Типик бібл. Народного Дому ч. 5,
172—173
Транквіліона Ставровецького Ки-
рила Перло многоцінне, 241—
243, 338—339
Тріюдь Національного Музею ч. 333,
164—172
Тупталенко Дмитро, 195, 380
Франко Ів., 2, 7, 8, 170, 176, 197,
230—231, 259, 338, 375—379,
382, 388, 435, 487
Церкуник Гнат, 89
Чернявського Трохима »псалми«,
87
Шашкевич Маркіян, 7, 481
Шубович Адріян, 381
Шумлянського Осипа вірша, 7—8,
10, 20—22
Щурат В., 9, 199, 208—209, 276,
380—382, 391—392, 406, 476,
478
Щуровський Тимофій, 361—364
Яворський Михайло, 88
Яворський Юл., 7, 245, 382, 388
Янош Гнат, 89
Янчук, 8.
-

З м і с т.

	Стор.
Українські пісні збірника бібл. Чарторийських ч. 2337	1—44
Нові тексти різдвяних і великодніх вірш-ораций . . .	45—84
З культурного життя старої України	85—480
Додатки	481—577
Увага	578
Показчик	579—589

PUBLIKATIONEN

der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg

Čarnečkyj-Gasse, 26

(in ukrainischer Sprache)

Mitteilungen der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften, bis jetzt erschienen
Bde I—CXXXVII (Geschichte, Archäologie, Ethnographie, Sprache und Literatur-
geschichte, besonders der Ukraine). (B. I—XX vergriffen; Bd. XCIX—C erscheinen
später).

Publikationen der Sektionen und Kommissionen der Ševčenko-Gesellschaft
der Wissenschaften:

A. Die historisch-philosophische Sektion publizierte bis jetzt:

1. 16 Bände ihrer Beiträge (Zbirnyk istoryčno-filosofičnoj sekcii).

Bd. I: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. I (bis Anfang des XI
Jahrh.).

Bd. II: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. II (bis Mitte des XIII
Jahrh.).

Bd. III—IV: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. III (bis zum J. 1340).

Bd. V: Materialien zur Kulturgeschichte Galiziens im XVIII—XIX Jahrh.

Bd. VI—VII: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. IV (bis zum J. 1569).

Bd. VIII—XI: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. V (Verfassung
und soziale Verhältnisse in XIV—XVII Jahrh.).

Bd. X—XI: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. VI (Oekonomische,
kulturelle und nationale Verhältnisse in XIV—XVII Jahrh.).

Bd. XII—XIII: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine. T. VII (Ukrai-
nische Kosaken bis zum J. 1625).

Bd. XIV: M. Hruševskýj, Geschichte der Ukraine, Bd. VIII, I Teil

Bd. XVI: Al. Novyčkyj, Taras Ševčenko als Maler.

2. Ukrainisches Archiv, bis jetzt 15 Bde (I—XV)

B. Die philologische Sektion publizierte bis jetzt 21 Bde ihrer Beiträge
(Zbirnyk filologičnoj sekcii).

Ukrainische Bibliothek. Bd. I—VIII.

C. Die mathematisch-naturwissenschaftlich-medizinische Sektion pu-
blizierte bis jetzt 22 Bände ihrer Beiträge (Zbirnyk). (Band XX erscheint später).

D. Die Archaeographische Kommission publizierte bis jetzt folgende Werke:

1. Quellen zur Geschichte der Ukraine.

Bd. I: M. Hruševskýj, Lustrationen der königlichen Domänen in den Bezirken
von Halyč und Peremyšl vom J. 1565—66.

Bd. II: M. Hruševskýj, Lustrationen der königl. Domänen in den Bezirken
von Peremyšl und Sanok im J. 1565.

Bd. III: M. Hruševskýj, Lustrationen der königl. Domänen in den Bezirken
von Cholm, Bels und Lemberg im J. 1564—5.

Bd. IV V: St. Tomašivskýj, Galizische Akten und Annalen aus den J.
1648—1649.

Bd. VI: St. Tomašivskýj, Galizische Chroniken 1648—1657.

Bd. VII: M. Hruševskýj, Lustrationen vom J. 1570.

PK III

40.297

П-10.007/11

Bd. VIII: Iv. Krypjakevyč, Akten zur Geschichte der ukr. Kosaken 1513—1630.
Bd. XII: Dr. M. Korduba, Akten zur Geschichte der ukr. Kosaken 1648—1657.
Bd. XVI, 1: St. Tomašivskýj, Vatikanische Materialien zur Geschichte der Ukraine 1648—1657.

Bd. XXII: Journal von J. Markovyč. (1735—1740).

2. Denkmäler der ukrainischen Sprache und Literatur. Bd. I—VII.

3. Kotljarevskýj, Die travestierte Aeneis, Abdruck der ersten Ausgabe vom J. 1798.

4. Akten-Sammlung zur Geschichte der sozial-politischen und ökonomischen Verhältnisse der West-Ukraine.

5. Ševčenko, Kobzarj, Facsimile der ersten Ausgabe vom 1840.

E. Statistische Kommission publiziert:

1. Studien aus dem Gebiete der Sozialwissenschaften und der Statistik, bis jetzt 3 Bde.

F. Juridische Kommission publizierte bis jetzt:

1. Juridische Zeitschrift, bis jetzt 10 Bde.

2. Juridische und ökonomische Zeitschrift, bis jetzt 10 Bde.

3. Juridische Bibliothek, bis jetzt 4 Bde.

G. Ethnographische Kommission publizierte:

1. Ethnographische Sammlung (Etnografičnyj Zbirnyk); bis jetzt erschienen 38 Bände. (Band XX erscheint später).

2. Materialien zur ukrainischen Ethnologie; bis jetzt erschienen 20 Bände.

H. Bibliographische Kommission publiziert:

Beiträge zur ukrainischen Bibliographie, bis jetzt 5 Bde.

I. Kommission für klassische Philologie publiziert:

Arbeiten, bis jetzt 1 H. (in lateinischer Sprache).

Chronik der Gesellschaft, enthält Berichte über Tätigkeit der Gesellschaft, sowie der Sektionen und Kommissionen derselben. Bis jetzt erschienen N. 1—66 ukrainisch und 1—59 deutsch.

Diese und andere Publikationen der Gesellschaft sind in der Buchhandlung der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg, Ringplatz, Nr. 10 vorrätig.

PK III
40 297/
11